

Joel Andre Svendsen

Britiske reaksjoner på invasjonen av Grenada (1983)

Den britiske regjeringens ambivalente forhold til amerikanernes invasjon

Masteroppgave i Historie

Trondheim, mai 2016

Joel Andre Svendsen

«Britiske reaksjoner på invasjonen av Grenada (1983)»

Den britiske regjeringens ambivalente forhold til amerikanernes invasjon

Masteroppgave i historie

Institutt for historiske studier

NTNU

Trondheim, våren 2016

Forord

Jeg vil takke min veileder Tore T. Petersen for forslag til tema og en god veiledning under arbeidet med oppgaven.

Jeg vil også gi spesiell takk til Rune og Halvor for mange gode tips i masterskrivingen, ikke minst: start å skriv tidlig! Jeg vil også takke alle jeg har sittet på lesesal med for gode samtaler og hyggelige pauser. Halvor, Magnus, Espen, Thomas og Maria skal ha takk for hjelp med gjennomlesning og redigering av oppgaven.

Ellers vil jeg takke de jeg har studert med på historie, spesielt linjeforeningen Det Historiske Selskab har gjort studietiden min fantastisk.

Alle feil er mine egne.

Joel Andre Svendsen

Trondheim, Mai 2016.

Forkortelser

CAB	Cabinet Minutes
CARICOM	Caribbean Community
CHOGM	Commonwealth Head of Government Meeting
FCO	Foreign and Commonwealth Office
GULP	Grenada United Labour Party
NJM	New Jewel Movement
OECS	Organisation of Eastern Caribbean States
OD	Overseas Development
PREM	Prime Minister's Papers
PRG	Peoples Revolutionary Government
RMC	Revolutionary Military Council
TNA	The National Archives

Innhold

Innhold	vii
1.0 Introduksjonskapittel	1
1.1 Innledning.....	1
1.2 Oppgavens struktur.....	2
1.3 Historiografi	3
1.3.1 Det angloamerikanske forholdet etter invasjonen	6
1.3.2 Kildekritikk	8
1.4 Oppgavens tema	10
1.5 Oppgaven bidrag og funn	10
1.6 Teori, metode og kilder	11
2.0 Historisk bakgrunn	15
2.1 Storbritannia, USA og avkoloniseringen av Karibia	15
2.2 New Jewel Movement blir People's Revolutionary Government	19
2.2.1 Maurice Bishops fall.....	23
2.3 Reaganadministrasjonens politikk overfor Grenada.....	24
2.4 Thatchers utenrikspolitikk og forholdet til USA	27
3.0 Britisk politikk overfor situasjonen på Grenada 1983.....	33
3.1 Urolighetene på Grenada.....	35
3.1.1 Korrespondansen mellom Reagan og Thatcher under invasjonsnatten	42
3.2 Reaksjonene på invasjonen.....	44
3.2.1 Reaksjonen blant britiske politikere	45
3.2.2 Reaksjoner Internasjonalt – Debatt i FN	48
3.2.3 Thatcher og Howe går ut med hard kritikk av invasjonen.....	52
4.0 Storbritannia og Grenada etter invasjonen	55
4.1 Forholdet til de karibiske statene.....	55
4.2 Den britiske rollen på Grenada.....	58
5.0 Storbritannias forhold til USA og Samveldet etter invasjonen	67
5.1 Angloamerikanske relasjoner etter Grenada.....	68
5.2 Samveldets møte for regjeringssjefer	72
5.2.1 Grenada og studien på små staters sikkerhet	75
5.2.2 CHOGM Kommuniké	78
6.0 Historisk etterspill og konklusjon.....	83
7.0 Primærkilder	87
8.0 Litteratur	89
8.1 Nettressurser	92

1.0 Introduksjonskapittel

I cannot pretend that any of these were happy or distinguished occasions. For Margaret and I were both confronted with an insoluble dilemma. The United States had followed a course of action which we had both advised against. In my case I had gone further – so far indeed as to suggest, or at least imply, that the Americans were unlikely to act in that way.... Yet it was almost equally impossible for us to condemn the United States. For that would have done nothing for the future of Anglo-American relations, already badly enough damaged – just for the sake of disagreement over a small island in the Caribbean.¹

1.1 Innledning

25. oktober 1983 invaderte USA den lille karibiske øystaten Grenada etter at statsministeren ble avsatt og henrettet av en gruppering innad i sin egen regjering. Grenada er et Samveldesrike, som betyr at den britiske monarken fortsatt er Grenadas statsoverhode etter at de fikk sin uavhengighet fra Storbritannia i 1974. USA informerte ikke det britiske Kabinettet om invasjonen før avgjørelsen var tatt og militæraksjonen med navnet *Operasjon Urgent Fury* var igangsatt. Dette skapte uro i Storbritannia der mange var enige om at USA burde ha konsultert den britiske regjeringen før de invaderte undersåtter av den britiske dronningen. Margaret Thatcher var i harnisk over det som hadde skjedd og mente det var en uberettiget handling som ikke var gjennomtenkt av den amerikanske administrasjonen.²

Denne oppgavens tema er den britiske regjeringens reaksjoner på den amerikanske invasjonen av Grenada. Invasjonen gjorde stor skade for den konservative regjeringen som baserte mye av sin utenrikspolitikk på sitt nære forhold til USA. Invasjonen skjedde rett før den kontroversielle utplasseringen av amerikanske atomraketter på britisk territorium, noe som var en viktig del av Margaret Thatchers utenrikspolitikk. For å ikke skade viktige interesser i egen utenrikspolitikk forsøkte den britiske regjeringen å støtte den amerikanske administrasjonen så langt de kunne etter invasjonen, men ved å støtte amerikanerne skadet det hennes politisk slagkraft innenrikspolitisk. Thatcher hadde tidligere kunnet begrunne sin støtte til amerikanerne med at hun hadde et tett samarbeid med den amerikanske presidenten, og var en betrodd alliert

---

¹ Geoffrey Howe, *Conflict of Loyalty* (London: Macmillan, 1994). S. 331

² Margaret Thatcher, *The Downing Street Years* (London: HarperCollins, 1993). S. 330

i viktige saker. Troverdigheten til dette nære forholdet ble undergravd da amerikanerne bevisst ikke informerte den britiske regjeringen om deres avgjørelse om å invadere Grenada.

Invasjonen av Grenada i 1983 føyer seg inn som en del av to historiske fenomener. Det som i løpet av 1980-tallet ble navngitt «Reagandoktrinen», som var president Ronald Reagans forsøk på å bekjempe kommunismen utenfor Europa. Samtidig var det en del av det engelskspråklige Karibias overgang fra britisk til amerikansk interessesfære. Storbritannia ønsker ikke lenger å bruke ressurser på kontroll og beskyttelse av disse karibiske øystatene som nå hadde fått sin uavhengighet, det ville derimot amerikanerne som hadde større interesse enn britene i å ha stabile vestligorienterte regimer på disse øyene. Som i flere andre regioner gikk ikke overgangen fra britisk til amerikansk interessesfære uten problemer, noe Grenadainvasjonen er et eksempel på. USA invaderte Grenada etter et internt kupp som tok det venstreradikale partiet som regjerte Grenada mot en tilsynelatende mer leninistisk orientering. For USA fremstod invasjonen derfor som en amerikansk seier over sovjetisk og cubansk innflytelse i den tredje verden ved å fjerne en stat fra kommunistblokken.

Da *New Jewel Movement* (NJM) tok makten på Grenada og ble *People's Revolutionary Government* (PRG) i 1979 fant amerikanske politikere ut at britene ikke lenger var villige til å involvere seg med militærmakt på Grenada, da den britiske regjeringen ikke foretok seg noe overfor kuppet. Alle uttalelser og signaler fra britiske politikere i 1983 minnet den amerikanske administrasjonen om den samme manglende interessen hos britene for å gjøre noe som fire år tidligere. Den amerikanske administrasjonen valgte trolig å gjennomføre en intervensjon uten å informere den britiske regjeringen ettersom de var klar over at den britiske regjeringen hverken ønsket eller ville foreta seg noe. Thatchers regjering ble både irriterte og fikk mistro til den amerikanske administrasjonen etter invasjonen. Den britiske regjeringen arbeidet likevel hardt for at forholdet til USA ikke skulle bli ytterligere forverret. Både i FN og under Samveldets møte for regjeringssjefer (CHOGM) i november 1983 støttet britene de invaderende statene.

1.2 Oppgavens struktur

Oppgaven er delt inn i seks kapitler. Dette kapitlet inneholder introduksjonen til oppgaven samt historiografien og metodene som er brukt. Kapittel to presenterer bakgrunnen for invasjonen av Grenada, med fokus på det engelskspråklige Karibia og det angloamerikanske forholdet før invasjonen. De tre neste kapitlene er empirikapitlene som er hoveddelen av denne

oppgaven. De starter med britiske politikk før og under invasjonen, før de tar for seg følgene invasjonen fikk for britiske politikk ovenfor Grenada og forholdet til statene som var involvert i *Operasjon Urgent Fury*. Kapittel seks er en kort oppsummering av oppgaven og hvordan historien artet seg videre etter invasjonen.

1.3 Historiografi

Hendelsene rundt invasjonen av Grenada og diplomatiet før og etter denne har blitt omtalt av veldig mange politikere, tjenestemenn, journalister og historikere fra ulike land. Deres standpunkt og vinklinger har gitt flere syn på det som faktisk skjedde i 1983. Derfor vil dette kapitlet prøve å gi en best mulig oversikt over det som tidligere har blitt skrevet om det som Don Oberdorfer har omtalt som selve høyvannsmærket i Ronald Reagans bruk av militære styrker.³

Ifølge den britiske offiseren Mark Adkin som var med å gjennomføre invasjonen igjennom sin stilling i Barbados forsvar, samlet en koalisjon av karibiske statsledere seg i oktober 1983 for å organisere en intervensjon på Grenada. Intervensjonen skulle foregå ved at de samlet flest mulig karibiske stater om en forespørsel til USA og Storbritannia om hjelp, forespørselen skulle helst inkludere signaturen til noen fra Grenada. Det er i denne sammenhengen Adkin hevder at Barbados statsminister Tom Adams skal ha fått beskjed fra den britiske visehøykommisjonæren til Barbados og Grenada, om at visehøykommisjonæren under et besøk hos Grenadas generalguvernør Paul Scoon i hans husarrest på Grenada fikk en verbal forespørsel om intervensjon.⁴ Denne forespørselen er omstridt, at Scoon på noe som helst måte skal ha sendt en forespørsel til britiske myndigheter blir blankt avvist av Margaret Thatcher i hennes memoarer.⁵ Paul Scoon har derimot skrevet i sin memoarer at forespørselen ble gitt.⁶ Gary Williams som har sammenlignet de offentlige uttalelsene med britiske og amerikanske arkiver hevder forespørselen aldri fant sted. Han sier at Scoon tilpasset sin historie i etterkant for å passe sammen med de karibiske statsledernes versjon.⁷ Etter å ha gjennomgått

---

³ Don Oberdorfer, *From the Cold War to a New Era : The United States and the Soviet Union, 1983-1991* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1998). S. 64

⁴ Mark Adkin, *Urgent Fury : The Battle for Grenada* (Lexington: Lexington Books, 1989). S. 98-99

⁵ Thatcher, *The Downing Street Years*. S. 330

⁶ Paul Scoon, *Survival for Service : My Experiences as Governor General of Grenada* (Oxford: Macmillan Caribbean, 2003). S. 135

⁷ Gary Williams, "'Shrouded in Some Mystery': The Governor General's Invitation and the 1983 Grenada Intervention," *The Journal of Imperial and Commonwealth History* 44, nr. 1 (2016). S. 7

de britiske arkivene i arbeidet med denne oppgaven, virker Williams fremstilling av disse hendelsene troverdige.

Richard Aldous sier at den britiske regjeringen så på situasjonen i Grenada som en intern affære, og at de ikke likte å måtte blande seg inn i en tidligere koloni med militærmakt, ettersom anklager om rasisme og ny-kolonialisme fort ble satt frem av regjeringens kritikere.⁸ Nicholas Wapshott som i likhet med Aldous har utgitt en bok om forholdet mellom Thatcher og Reagan har en litt annen fremstilling på hvorfor britene ikke var interessert i noen intervensjon etter Maurice Bishops henrettelse. De så ingen umiddelbar grunn til å intervensjonere, da det samme marxistiske partiet styrte som før henrettelsen og at dette bare var en maktkamp innad i det styrende partiet. Samtidig hevder Wapshott at den britiske regjeringen antok at en invasjon ville utgjøre en større risiko for de britiske (og amerikanske) statsborgerne på øya, enn hvis de unngikk en militær konflikt.⁹ Det er klart at de fleste innenfor forskningslitteraturen er enige om at den britiske regjeringen ikke ønsket en invasjon av Grenada. I denne oppgaven argumenterer jeg for at den britiske regjeringen generelt hadde liten interesse for Grenada i det hele tatt før invasjonen ble gjennomført. Da ryktene om en invasjon og en forespørsel fra de karibiske statene kom etter kuppet mot Maurice Bishop så har både Aldous og Wapshott rett på hvert sitt vis. Som Wapshott sier anså ikke den britiske regjeringen på Grenada som en risiko. Det er likevel usikkert om de ville intervensjonere dersom de mente det utgjorde en risiko, fordi de som Aldous sier ville unngå kritikk for å blande seg inn i tidligere kolonier, særlig i en region hvor Storbritannia ikke lenger hadde noen store interesser.

Det er tydelig at det var flere karibiske statslederes interesse at invasjonen ble gjennomført, og det radikale regimet under PRG avsatt. De øvrige statene i det engelskspråklige Karibia baserte seg på det parlamentariske systemet arvet fra Storbritannia, og de ønsket ikke at radikale grupper i egne stater skulle bli inspirert av PRG. Patsy Lewis som skriver om invasjonen og hvordan de påvirket politikken i regionen hevder at de karibiske statsledernes rolle ikke må undervurderes. Hun hevder som mange andre at amerikanerne hadde bestemt seg for invasjon ganske tidlig, muligens allerede før Bishops henrettelse, men at de ønsket å få en

---

⁸ Richard Aldous, *Reagan and Thatcher : The Difficult Relationship* (New York: W.W. Norton & Co, 2012). S. 145

⁹ Nicholas Wapshott, *Ronald Reagan and Margaret Thatcher : A Political Marriage* (New York: Sentinel, 2007). S. 201

forespørsel fra en organisasjon som *Organisasjonen for østkaribiske stater* (Organisation of Eastern Caribbean States - OECS) for å legitimere invasjonen.¹⁰

Invasjonsplanene ble satt i gang med en gang forespørselen fra OECS ble mottatt. Den utgitte versjonen av Ronald Reagans dagbok hevder på 21. oktober 1983 at han svarte positivt på forespørselen fra OECS om en multinasjonal invasjon.¹¹ Den britiske regjeringen fikk først beskjed om at amerikanerne vurderte en invasjon tre dager senere, da invasjonen i realiteten allerede var satt i gang. Margaret Thatcher gjorde det klart i en telefonsamtale med Reagan at britene så på dette som et overtramp. Jonathan Aitken skriver i sin bok om Thatcher at de på amerikanske side ikke hadde oppfattet den britiske sensitiviteten ovenfor Samveldet, eller hvor viktig det var i britisk politikk å holde parlamentet riktig informert.¹² Margaret Thatcher ble selv i harnisk over at hun ikke ble konsultert, og påstår i sine memoarer at amerikanerne gjennomførte invasjonen for å vise styrke, i frustrasjonen etter bombingene av de amerikanske militærkasernene i Beirut dagen før.¹³ Uten å ha sett amerikanske statsarkiver vil jeg hevde at denne fremstillingen fra Thatcher på det beste kun er en halvsannhet. Det meste tyder på at amerikanerne hadde planlagt og bestemt seg for en invasjon på det seneste to dager tidligere. Det er likevel mulig at bombene i Beirut styrket den amerikanske administrasjonens beslutning og tok bort de tvil de måtte ha over å gjennomføre invasjonen.

Hemmelighold ble høyt prioritert fra amerikanske side. I tillegg til at beslutningen om invasjonen først ble informert om til den britiske regjeringen flere dager senere, så fikk OECS, Barbados og Jamaica som sendte forespørselen om invasjon og skulle være en del av den beskjed om avgjørelsene et døgn etter at Reagan hadde sagt ifra til sin forsvarsledelse. Det var ifølge Adkin i all hovedsak for å unngå lekkasjer, i et forsøk på at invasjonen skulle komme overaskende på PRG.¹⁴ Reagan hevder selv at det også var viktig å holde invasjonen hemmelig for kongressen i USA før den ble satt i gang, på grunn av det han kalte «post-Vietnam syndrome», som ville få kongressen til å forsøke å stoppe invasjonen.¹⁵ Charles Moore hevder i sin bok at sjansen for at Thatcher ville overtale Reagan om å ikke gjennomføre invasjonen var en faktor som gjorde at han heller ikke informerte henne. Moore sier også at Thatcher av samme grunn ignorerte rapportene om en planlagt amerikansk invasjon fordi hun stolte på at Reagan

---

¹⁰ Patsy Lewis, "Revisiting the Grenada Invasion : The Oecs' Role, and Its Impact on Regional and International Politics," *Social and economic studies Social and Economic Studies* 48, nr. 3 (1999). S. 102

¹¹ Ronald Reagan og Douglas Brinkley, *The Reagan Diaries* (New York: HarperCollins, 2007). S. 189

¹² Jonathan Aitken, *Margaret Thatcher : Power and Personality* (New York: Bloomsbury, 2013). S. 468

¹³ Thatcher, *The Downing Street Years*. S. 330

¹⁴ Adkin, *Urgent Fury : The Battle for Grenada*. S. 122

¹⁵ Ronald Reagan, *An American Life* (New York: Simon & Schuster, 1992). S. 451

ville holde henne informert.¹⁶ Selv om Moore drar det nære forholdet mellom de to statslederne litt vel langt, så vil det være riktig å si at Thatcher ble oppriktig overrasket over at Reagan ikke informerte henne.

Selve invasjonen var i de aller flestes øyne en suksess. Den har blitt kritisert i etterkant grunnet konsekvensene av dårlig etterretning, men på grunn av den enorme forskjellen i mellom *People's Republican Army* (PRA) og det amerikanske forsvaret var dette en krig som det aldri var tvil om utfallet av.

1.3.1 Det angloamerikanske forholdet etter invasjonen

Forholdet mellom USA og Storbritannia har igjennom den kalde krigen blitt omtalt som «The Special Relationship» og gjentatte ganger har britiske statsministere, og amerikanske presidenter omtalt forholdet mellom de to statene som noe spesielt. Det er utvilsomt at det har vært Storbritannia som har vært den svakeste partneren i forholdet, og som har lagt størst vekt på å opprettholde det nære forholdet etter andre verdenskrig. Med Margaret Thatcher og Ronald Reagan som statsledere samtidig ble bruken av betegnelsen brukt oftere, ettersom begge var forkjempere for det frie markedet og avviste detente-politikken overfor Sovjetunionen.

I løpet av 1983 hadde det vært en stor debatt i Storbritannia om hvorvidt de skulle la kryssmissiler kontrollert av USAs administrasjon bli utplassert på britisk jord. Dette var en debatt som ble preget av store antiamerikanske holdninger i den britiske befolkningen, og flere britiske politikere mislikte tanken på at britiske myndigheter ikke hadde kontroll over bruken av atomraketter fra eget territorium, og ville ha forsikringer om at britiske myndigheter ble rådført før bruken av disse. Robin Renwick som arbeidet ved den britiske ambassaden i Washington i 1983, sier at Thatcher var veldig bekymret for hvordan invasjonen ville påvirke den britiske opinionen over utplasseringen av kryssmissilene.¹⁷ Det skapte reaksjoner at USA invaderte et Samvelderike uten å en gang informere den britiske regjeringen, spesielt ettersom de hadde sagt til den britiske regjeringen at de skulle holde dem informert. Det virket ikke betryggende for dem som hadde sine tvil over vedrørende utplasseringen av kryssmissilene og Thatchers utenriksrådgiver Percy Cradock sier at dette skapte store bekymringer innad i den

---

¹⁶ Charles Moore, *Margaret Thatcher : The Authorized Biography, : Vol. 2 : Everything She Wants* (London: Allen Lane, 2015). S. 120-122

¹⁷ Robin Renwick, *A Journey with Margaret Thatcher : Foreign Policy under the Iron Lady* (London: Biteback, 2013). S. 140

britiske regjeringen.¹⁸ Det var som denne oppgaven argumenterer for, mye arbeid som ble gjort av britisk utenriksstjeneste etter invasjonen av Grenada som omhandlet småstaters sikkerhet og risikoen for fremtidige invasjoner. Det var for å unngå at den britiske regjeringen skulle havne i en lignende situasjon en gang til.

Richard Aldous mener forholdet mellom USA og Storbritannia under Thatcher og Reagan ikke var så godt som de ofte fikk det til å se ut som i media. Spesielt Reagans motstand mot atomvåpen bekymret Thatcher som mente at Storbritannia og Vest-Europa var avhengig av *Mutually Assured Destruction* som sikkerhet mot sovjetisk aggresjon.¹⁹

Hvordan forholdet utviklet seg etter Grenada er det noe uenighet over. Alan Dobson argumenterer for at det i det store og det hele ikke ble noen store konsekvenser av Grenadainvasjonen for det angloamerikanske forholdet.²⁰ Dobson har rett i at Thatcher i hvertfall ikke i et lengre perspektiv fikk et mye dårligere forhold til USAs administrasjon. Som John W. Young nevner ga Storbritannia USA tillatelse til å bruke deres flybaser til å bombe Libya, da Frankrike og andre europeisk land samtidig nektet amerikanerne å fly over deres territorium.²¹ Både Charles Moore og Sally-Ann Treharne som er de eneste som har publisert forskning om de britiske reaksjonene på invasjonen av Grenada basert på britiske statsarkivene, og Gary Williams som helt klart har forsket mest på Grenadas forhold til USA og Storbritannia under PRG er enige. De sier alle at den britiske regjeringen arbeidet aktivt etter invasjonen av Grenada for at den ikke skulle få ytterligere negative konsekvenser på den britenes forhold til USA.²² Dette synet støttes av denne oppgaven som hevder den britiske regjeringen til tross for sin ydmykelse støttet sine allierte både i Underhuset, FN og under Samveldets møte for regjeringssjefer måneden etter invasjonen.

---

¹⁸ Percy Cradock, *In Pursuit of British Interests: Reflections on Foreign Policy under Margaret Thatcher and John Major* (London: Murray, 1997). S. 57-58

¹⁹ Aldous, *Reagan and Thatcher: The Difficult Relationship*. S. 132

²⁰ Alan P. Dobson, *Anglo-American Relations in the Twentieth Century: Of Friendship, Conflict and the Rise and Decline of Superpowers* (London: Routledge, 1995). S. 157

²¹ John W. Young, "Western Europe and the End of the Cold War, 1979-1989," i *The Cambridge History of the Cold War. Volume Iii, Endings*, red. Melvyn P. Leffler og Odd Arne Westad (Cambridge: Cambridge University Press, 2010). S. 294-295

²² Moore, *Margaret Thatcher: The Authorized Biography, : Vol. 2: Everything She Wants*. S. 134-135; Sally-Ann Treharne, *Reagan and Thatcher's Special Relationship: Latin America and Anglo-American Relations*, Edinburgh Studies i Anglo-American Relations (United Kingdom: Edinburgh University Press, 2015). S. 131-132; Gary Williams, "'A Matter of Regret': Britain, the 1983 Grenada Crisis, and the Special Relationship," *Twentieth Century British History* 12, nr. 2 (2001). S. 229-230

1.3.2 Kildekritikk

Veldig mye av litteraturen om invasjonen av Grenada er å finne i biografiene om personer som var involvert i hendelsene på en eller annen måte. Denne litteraturen ser ofte invasjonen av Grenada som en hendelse i denne persons liv og omtaler dermed ikke invasjonen i noen større dybde. Personfokuset har ofte blitt lagt veldig stor vekt på, som i Charles Moores biografi som fokuserer på forholdet mellom statslederne. De fleste av biografiene har lagt stor vekt på personenes egne memoarer. Her er Moore sin biografi et slags unntak, da han har brukt et bredere utvalg av kilder enn tidligere Thatcher-biografier. Men også han bruker Thatchers egne memoarer aktivt. Å bruke memoarene er på ingen måte utelukkende negativt, de kan vise en god innsikt i hva som har skjedd fra spesifikke personers synsvinkel. Det er likevel slik at mange forfattere har latt memoarene til involverte personer styre deres historier. Det er viktig å være oppmerksom på at en selvbiografi ofte fremstiller forfatteren slik forfatteren ønsker at andre skal se på ham i ettertiden.

Noen av memoarene har gitt invasjonen av Grenada mer plass enn andre. «Humiliation in Grenada» heter et eget kapittel i Geoffrey Howes memoarer.²³ Kapitlet er veldig relevant for denne oppgaven og tar for seg oppgavens tema spesielt mye. Tittelen i seg selv avslører at dette var en sak som opprørte Howe under hans periode som utenriksminister. Men som andre selvbiografier er boken skrevet et godt stykke i ettertid. Jeg anser derfor at forfatteren kan ha lagt frem sine begrunnelser for det han gjorde, ut ifra informasjon som har kommet frem i ettertid. Slike memoarer skal derfor behandles forsiktig og bør sammenlignes med for eksempel de offentlige arkivene fra den tiden, slik denne oppgaven har gjort.

Et eksempel på en bok som har nesten et utelukkende fokus på å rettferdiggjøre sine handlinger for ettertiden er den jamaicanske statsministeren Edward Seagas bok om invasjonen. Den er klart og tydelig hans syn på saken da han publiserte boken i 2009. Den baserer seg på noen av papirene etter PRG som ble funnet på Grenada etter invasjonen, og brukt som et eksempel av amerikanske og karibiske myndigheter på at Grenada hadde vært under tung sovjetisk innflytelse. Boken prøver å forklare de karibiske ledernes intensjoner, sier lite om britiske reaksjoner, og kun litt om generalguvernørens rolle.²⁴ Boken har absolutt en verdi i at den viser hvordan en sentral aktør i invasjonen ønsker å fremstille det som skjedde, men det er en kort og begrenset bok som bruker veldig mye av sitt sidetall på bilagene med dokumenter

---

²³ Howe, *Conflict of Loyalty*. S. 325

²⁴ Edward P. G. Seaga, *The Grenada Intervention : The inside Story* (Kingston, Jamaica: [Edward Seaga], 2009). S. 325

fra Grenada som skal vise PRGs vanstyre. *Grenada Intervention: The Inside Story* har i det minste en passende tittel da den viser det narrative Seaga og flere av de karibiske statslederne ønsker å vise.

Det er en del relevant bøker å finne om utenrikspolitikk og bilaterære relasjoner som har omtalt de britiske reaksjonene på invasjonen. Robin Renwicks bok om Thatchers utenrikspolitikk forklarer en hel del om det britiske synet og bakgrunnen for deres syn og handlinger ut i fra hans erfaringer som et medlem av den britiske utenrikstjenesten i mange år. Richard Aldous, Nicholas Wapshott og Guy Arnold har alle skrevet om Grenadainvasjonen i sine bøker som tar for seg angloamerikanske relasjoner i perioden. Aldous og Wapshott som begge har skrevet bøker om Thatcher og Reagans forhold bruker en del brevkorrespondanse, og det av offentlige papirer som har vært tilgjengelig tidlig, sammen med bruk av de utgitte selvbiografiene. Arnolds bok som er om de nære angloamerikanske relasjonene gir et mye mindre kildegrunnlag, hovedsakelig selvbiografiene og tidligere bøker om temaet.²⁵

Alan Dobsons bok om angloamerikanske relasjoner i det 20. århundre lider litt mye av det samme som biografiene - kanskje enda mer enn dem - at det blir en veldig liten hendelse i en stor sammenheng. Han klarer dermed ikke å fange opp detaljene. Han har i sin bok brukt veldig mye uttalelser fra selvbiografier, og følger deres syn ganske tett. Ellers bruker Dobson de kjente offentlige uttalelsene, Dobson kommer derfor ikke med noe nytt men viser den etablerte historien.²⁶

Omtalen av Grenada i litteraturen har blitt dominert av referanser til noen få bøker som ble utgitt i årene etter invasjonen. Sammen med Mark Adkins bok så har Hugh O'Shaughnessys to utgivelser av sin fortelling om invasjonen av Grenada blitt hyppig sitert.²⁷ Shaughnessy var en av veldig få journalister som var tilstede på Grenada under invasjonen ettersom det amerikanske forsvaret gjorde det vanskelig for journalister å komme seg inn til Grenada under invasjonen. Adkin og Shaughnessys bøker har da formet mye av synet hos flere senere forfattere. Bøkene deres er dessverre ikke så fokusert på storpolitikken eller den britiske

---

²⁵ Aldous, *Reagan and Thatcher : The Difficult Relationship*; Wapshott, *Ronald Reagan and Margaret Thatcher : A Political Marriage*; Guy Arnold, *America and Britain : Was There Ever a Special Relationship?* (London: Hurst & Company, 2014).

²⁶ Dobson, *Anglo-American Relations in the Twentieth Century : Of Friendship, Conflict and the Rise and Decline of Superpowers*. S. 156-157

²⁷ Hugh O'Shaughnessy, *Grenada : Revolution, Invasion, and Aftermath* (London: H. Hamilton with the Observer, 1984); *Grenada : An Eyewitness Account of the U.S. Invasion and Caribbean History That Provoked It* (New York: Dodd, Mead, 1984).

vinklingen, og når de tar opp politikk så er det politikken i blant de karibiske statene som dominerer. Britiske reaksjoner blir nevnt, men offentlige uttalelser blir mye vektlagt.

1.4 Oppgavens tema

Temaet for denne oppgaven som dette arbeidet startet med og har blitt leder av er: Hvordan reagerte den britiske regjeringen på den amerikanske invasjonen av Grenada? Dette er det overordnede spørsmålet oppgaven prøver å svare på. Hvordan og hvorfor reagerte den britiske regjeringen slik den gjorde.

Hovedargumentet i denne oppgaven er: «Til tross for at den britiske regjeringen var i harnisk over USAs invasjon av Grenada, støttet den britiske regjeringen USAs administrasjon etterpå.» Denne oppgaven viser dette da den forklarer hvordan den britiske regjeringen i kontakt med internasjonale aktører arbeidet for at de involverte statene ikke skulle bli fordømt eller kritisert.

Da oppgaven også tar for seg den britiske politikken overfor Grenada i løpet av 1983 også før invasjonen ble gjennomført, så har jeg også sett på dette spørsmålet: Hva var den britiske politikken overfor uroen i *People's Republican Government* (PRG) på Grenada og den potensielle amerikanske invasjonen i 1983? Jeg hevder da i denne oppgaven at den britiske regjeringen hadde en åpen tilnærming til regimet på Grenada, og ignorerte ryktene om en amerikansk invasjon frem til Maurice Bishops fall. Etter Bishops henrettelse ønsket ikke den britiske regjeringen å bli involvert i Grenadas interne forhold, og stolte på at den amerikanske administrasjonen ville informere dem om hva USA ville foreta seg.

1.5 Oppgaven bidrag og funn

Denne oppgaven er en av de første som forklarer de britiske reaksjonene på invasjonen av Grenada ved hjelp av de britiske statsarkivene. Jeg har under arbeidet med denne oppgaven funnet to andre fremstillinger av de britiske reaksjonene som baserer seg på britiske statsarkiver, begge utgitt i løpet av det siste året. Denne oppgavens kildegrunnlag skiller seg fra de to andre ved at den også har sett på dokumentene fra *Commonwealth Head of Government Meeting* (CHOGM) i november 1983. Det er ved gjennomgangen av disse kildene som har gjort at denne oppgaven hevder britiske myndigheter støttet den amerikanske administrasjonen i langt større grad enn mange historikere tidligere har hevdet, til tross for at den britiske regjeringen var i

harnisk over invasjonen og den manglende konsultasjonen fra den amerikanske administrasjonen.

Da Thatchers regjering i oktober 1983 måtte ta stilling til en muntlig forespørsel fra flere karibiske stater om å assistere dem i en intervensjon på Grenada, ble det avvist av den britiske regjeringen. Den konservative regjeringen i Storbritannia gjorde som Labour-regjeringen hadde gjort under kuppet på Grenada i 1979, de sendte et krigsskip fra den britiske marinen til patruljering, men signaliserte tydelig at en invasjon ikke var aktuelt. Regjeringen i Storbritannia konsulterte seg med amerikanske myndigheter som fortalte den britiske regjeringen de ikke hadde noen invasjonsplaner og at den britiske regjeringen ville bli konsultert dersom amerikanerne bestemte seg for ytterligere tiltak. Den britiske regjeringen stolte på at administrasjonen i USA ville holde dem informert, og ble derfor overrasket og ydmyket da Grenada ble invadert uten at de ble informert.

Thatcher-regjeringen kommuniserte til den amerikanske administrasjonen og deres karibiske allierte at den britiske regjeringen var sterkt irriterte over invasjonen og den manglende konsultasjonen. Invasjonen hadde en negativ innvirkning på forholdet mellom Storbritannia og USA. Likevel viser arkivene at den britiske regjeringen arbeidet for å støtte amerikanerne og de karibiske statene som var involvert i *Operasjon Urgent Fury*. Dette ble gjort av den britiske regjeringen i kontakt med andre statsledere, i FN og under Commonwealth Head of Government Meeting i New Delhi måneden etter invasjonen. Forholdet mellom de to statsledelsene hadde vært veldig anstrengt rett etter invasjonen, den britiske regjeringen klarte med sin aksept og støtte internasjonalt å forminske den negative effekten invasjonen av Grenada hadde på forholdet mellom de to statsledelsene.

1.6 Teori, metode og kilder

Denne oppgaven vil være en del av fagfeltet politisk historie. Den vil prøve å vise hvilke valg flere aktører tok, og hvilke konsekvenser det førte med seg. Alle historikere har ikke samme måte å arbeide på, men flertallet fremstiller sin forskning i et narrativt format hvor de prøver å forklare spesielle hendelser. For å vise hva som har skjedd vil en historiker akkurat som forskere innen samfunnsvitenskapen generalisere, for vi er avhengig av generaliseringer skal vi kunne forklare hva som har skjedd uten å fortelle alt som har skjedd. Men som John Gaddis skriver i boken *The Landscape of History*, så generaliserer historikere for spesielle formål og pakker generaliseringene inn i sine narrativ. Generaliseringene som blir gjort kan derfor ikke brukes i

andre sammenhenger. Når historikeren pakker sine generaliseringen inn i sitt narrativ så skiller han seg fra samfunnsviterne som ofte pakker sine narrativ inn i generaliseringer.²⁸

Denne oppgaven har blitt skrevet etter studier av skriftlige kilder. Jeg har altså ved å tolke tekster fra arkivene forsøkt å vise hva som har skjedd, samt tolke meningene og hensiktene til de som har skrevet dem. Dette er det det Knut Kjeldstadli kaller en kvalitativ og hermeneutisk tilnærming.²⁹ Jeg har da brukt tidligere litteratur til å prøve å gi mine empirien fra arkivene en mening i den større sammenhengen.

Oppgaven er basert på dokumenter fra de britiske statsarkivene i Kew, London. Dokumentene stammer hovedsakelig fra 1983 og 1984 og det meste ble åpnet for offentligheten i august 2013 samt i januar, mars og september i 2014. Dokumentene ble tilegnet ved et besøk til arkivene i april 2015. En stor del av dokumentene var tilgjengelige elektronisk ved nasjonalarkivene,³⁰ men også Margaret Thatcher Foundation som har gjort mye fra arkivene som omhandler Margaret Thatcher lett tilgjengelig elektronisk har vært til hjelp.³¹ Parlamentsdebattene ble funnet på den digitale utgaven av Hansard.³²

Kildene i det britiske statsarkivet kommer fra forskjellige departementer i Storbritannia, de skilles fra hverandre i kildehenvisningen ved de forskjellige departementskodene. Mappene fra de forskjellige departementene har også et hierarki av koder som viser mer spesifikt mappene kan lokaliseres. Etter departementskoden kommer serienummer, så stykkenummer og i noen tilfeller et artikkelnummer. Et eksempel på en vanlig referanse med alle disse er: CAB 128/26/31. CAB betyr at kilden kommer fra Cabinet office, 128 betyr at dette er oppsummeringsreferater av kabinettmøter, 26 står for at referatene kommer fra 1983 og 31 står for det spesifikke møtet.

Kildene som blir brukt i oppgaven kommer hovedsakelig fra den britiske statsministerens kontor, Prime Minister's Papers (PREM) og Kabinettreferater (CAB). Oppgaven bruker også noen dokumenter fra det britiske Foreign and Commonwealth Office (FCO), Overseas Development Administration (OD), samt referat fra debatter i Underhuset av det britiske parlamentet (Hansard). Etersom dokumentene fra FCO for 1983 og 1984 ikke var

---

²⁸ John Lewis Gaddis, *The Landscape of History : How Historians Map the Past* (Oxford: Oxford University Press, 2002). S. 62

²⁹ Knut Kjeldstadli, *Fortida Er Ikke Hva Den En Gang Var : En Innføring I Historiefaget*, 2. utg. red. (Oslo: Universitetsforlaget, 1999). S. 183

³⁰ The National Archives nettsted: <http://www.nationalarchives.gov.uk/>

³¹ Margaret Thatcher Foundations nettsted: <http://www.margaretthatcher.org/>

³² Hansard 1803-2005 <http://hansard.millbanksystems.com/>

blitt offentliggjort da jeg var i arkivet så har det blitt statsministerens papirer som utgjør hoveddelen av oppgaven. Enkelte deler av dokumentmaterialet som tilhørte statsministerens kontor var tatt ut av mappene og er lukket i 40 år lenger enn det øvrige materialet. Det finnes derfor mye arkivmateriale som i fremtiden kan brukes til å finne ut mer om denne oppgavens tema.

Dokumentene jeg har sett på fra statsministerens kontor tar for seg flere temaer, men alle inneholder dokumenter som omhandler situasjonen på Grenada i 1983. Spesielt PREM 19 serien som inneholder statsministerens korrespondanse og notater har vært viktig for denne oppgaven. Samtidig som serien inneholder mapper som omtaler situasjonen på Grenada, så inneholder serien dokumenter som omhandler Margaret Thatchers deltagelse på møtet mellom Samveldets regjeringssjefer i New Delhi 1983, samt relasjonene mellom USA og Storbritannia. Fra Cabinet office var dokumentene fra Kabinettets møtereferater samt Defence and Oversea Committee spesielt nyttige.

Ettersom kildene kommer fra statsministeren og hennes Kabinett, viser kildene deres politikk ovenfor invasjonen av Grenada i 1983 og hvilke prioriteringer som var viktigst for den britiske regjeringen etter invasjonen. Oppgaven har som mål å være et bidrag til studiet av Margaret Thatchers utenrikspolitikk. Den viser hvilke prioriteringer den britiske regjeringen hadde i sine relasjoner med USA, det engelskspråklige Kariba og det øvrige Samveldet etter invasjonen av Grenada i 1983. Det er umulig å lage et fullstendig korrekt historisk bilde av historiens gang, og denne oppgaven bærer helt klart preg av de kildene som blir brukt. For videre forskning på den britiske politikken kan det være interessant å se på dokumentene fra det britiske utenriksdepartementet (FCO) når de blir offentliggjort.

Kildene som danner empirien i denne oppgaven er utelukkende britiske og denne oppgaven vil derfor vise temaet fra et britisk perspektiv. Mange av dokumentene fra det britiske statsarkivet er de kildene som står nærest de historiske hendelsene og er dermed primærkilder. Sekundærkildene er hovedsakelig forskningslitteratur i akademisk form og andre bøker skrevet om temaet, som for eksempel memoarene etter politikere og tjenestemenn. Primærkildene fra arkivene er grunnlaget for empirien i denne oppgaven, mens sekundærkildene som hovedsakelig er forskningslitteraturen blir brukt i innlednings- og bakgrunnskapitlet, men også sammen med primærkildene underveis i empirien.

2.0 Historisk bakgrunn

Formålet for dette kapittelet er å vise den historiske bakgrunnen for hvorfor Grenada ble invadert og hvorfor dette var så kontroversielt. Det vil jeg gjøre ved å se på bakgrunnen for både britisk og amerikansk politikk overfor Grenada, og hvilke historiske kontekster invasjonen av Grenada ligger innenfor. Dette vil innebære et videre syn på den karibiske regionens historie, det britiske forholdet til Samveldestatene og USA, samt de interne forholdene på Grenada.

Grenada er en liten øystat som er en del av De små Antillene en øygruppe i Øst-Karibia. Med ca. 90 000 innbyggere i 1983 hadde Grenada en veldig liten befolkning og var som sine nabostater tidligere en del av del av det britiske imperiet, og Grenada var britisk koloni frem til 1974. Invasjonen av Grenada i 1983 var en del av den kalde krigen, men også en del av britenes tilbaketrekking fra det som var deres tidligere kolonier. Størrelsen på de karibiske statene som ble uavhengig av Storbritannia gjorde at de fortsatt var avhengig av sterkere stater for å ta vare på egen sikkerhet. Den sene avkoloniseringen av Karibia har mye å gjøre med at det var mange små enheter som ikke var i stand til å beskytte seg selv, og forsøket på å lage en union av disse enhetene var mislykket. Storbritannia som ikke ønsket å bruke ressurser på militær tilstedeværelse overlot de karibiske statene til seg selv etter uavhengigheten, de ble da en del av USAs interessesfære.

2.1 Storbritannia, USA og avkoloniseringen av Karibia

Det engelskspråklige Karibia ble lenge skjermet fra de intervensjoner og den dominansen USA utøvde i resten av Det karibiske hav fordi de var under britisk kontroll. Etter *Monroedoktrinen* i 1823 har USA forsøkt å forhindre at europeiske makter utøvde makt på det amerikanske kontinent. Med *Monroedoktrinen* som inspirasjon har amerikanske administrasjoner utøvd makt og intervenert i Latin-Amerika og Det karibiske hav helt siden de på slutten av 1800-tallet følte seg sterke nok til å konfrontere de europeiske kolonimaktene i regionen. President Theodore Roosevelt tilføyde sin egen tolkning av Monroedoktrinen i 1904 kalt «Roosevelt Corollary», og rettfærdiggjorde intervensjoner i de mange selvstendige statene i Amerika. Etter mange år med amerikanske intervensjoner i regionen, ønsket Franklin D. Roosevelt å forbedre forholdet til statene i Latin-Amerika med sin «Good Neighbour Policy», denne gikk ut på at USA ikke skulle blande seg inn i de interne affærene til andre amerikanske stater. Men denne politikken fikk ikke vare og etter at den kalde krigen var i gang gjennomførte amerikanerne på nytt intervensjoner i Latin-Amerika og Karibia. Ofte var da argumentet at de skulle motvirke

sovjetisk innflytelse i regionen. USA har likevel blandet seg veldig lite inn i de mange små britiske besittelsene i regionen. Den første amerikanske involveringen i det engelskspråklige Karibia kom i 1940 da Storbritannia tillot amerikanske baser på sine besittelser i Karibia i bytte mot jagere til den britiske marinen.³³

Etter mye sosial uro i flere av de karibiske koloniene innså Storbritannia i de siste årene av mellomkrigstiden at de måtte bruke mer ressurser på utvikling og velferd i koloniene i Karibia. Koloniene i Karibia hadde ikke økonomi til å gjennomføre tiltak for utvikling og velferd. Storbritannia begynte derfor med *The Colonial Development and Welfare Act* i 1940 å overføre større ressurser til de karibiske koloniene.³⁴ Tiltakene som ble gjennomført av Storbritannia for å gjøre koloniene mer økonomisk selvstendige mislykkes, og Storbritannia var på 1950-tallet langt unna å kunne avslutte bistanden til sine kolonier. Samtidig som de mislykkede forsøkene på å utvikle koloniene begynte sosiale opprør fra den svarte majoriteten å skje oftere. Grenada som ikke hadde opplevd den samme uroen som mange av de andre statene i Karibia hadde på 1930-tallet fikk sin første landsomfattende streik under ledelse av Eric Gairy i 1951.³⁵

Det ble gradvis innført representative styre på de karibiske øyene, de fikk selvstyre innenfor det britiske imperiet i perioden etter andre verdenskrig.³⁶ De mange koloniene ble ansett som for små til å ha et økonomisk grunnlag for uavhengighet, derfor ble *Den vestindiske føderasjonen* dannet i 1958. Det var en politisk union mellom de karibiske øyene under britisk styre. Den vestindiske føderasjonen ble kortvarig da Jamaica som den mest folkerike kolonien i føderasjonen, brøt ut av føderasjonen i 1962 for på egenhånd å kreve uavhengighet. Grenada ble sammen med de andre statene som var av like størrelse *assosierte stater* etter føderasjonens oppløsning, som assosierte stater ble deres utenrikspolitikk og forsvar styrt av Storbritannia samtidig som de hadde indre selvstyre.³⁷

Storbritannia hadde ingen interesse av å fortsette å bruke ressurser på de karibiske statene og de fleste øyene fikk sin uavhengighet i løpet av 1970- og 1980-tallet etter finansielle intensiver fra Storbritannia. USA som lenge hadde ønsket en britisk tilstedeværelse og kontroll,

---

³³ Gary Williams, "‘Keeping a Line Open’: Britain and the 1979 Coup in Grenada," *The Journal of Imperial and Commonwealth History* 39, nr. 3 (2011). S. 480

³⁴ Howard Johnson, "The British Caribbean from Demobilization to Constitutional Decolonization," i *The Oxford History of the British Empire: Volume Iv: The Twentieth Century*, red. Judith M. Brown og William Roger Louis (Oxford University Press, 1999). S. 611

³⁵ Brian Meeks, *Caribbean Revolutions and Revolutionary Theory : An Assessment of Cuba, Nicaragua and Grenada* (London: Macmillan Caribbean, 1993). S. 136-137

³⁶ Johnson, "The British Caribbean from Demobilization to Constitutional Decolonization." S. 614-615

³⁷ *Ibid.* S. 619-620

støttet spesielt Den vestindiske føderasjonen. Da føderasjonen mislykkes ønsket amerikanerne en videre britisk kontroll av øyene for å forhindre ustabilitet og kommunistisk innflytelse på de mange små øyene. Den Cubanske revolusjonen i 1959 som brakte Fidel Castro til makten satte den kalde krigen virkelig på agendaen i Det karibiske hav. Men britene hadde ingen strategiske interesser i området og ønsket ikke lenger å ha ansvar for disse øyene som kun var et økonomisk tap for britene.³⁸ Den britiske uttrekningen fra Det karibiske hav skjedde derfor mot amerikanernes ønske.

Grenada ble i 1974 en av de første øst-karibiske statene som ble avkolonisert, da Grenada fikk sin uavhengighet under den etter hvert upopulære statsministeren Eric Gairy. Gairy som hadde ledet Grenada under selvstyret var kjent for å styre øya med sin private militis kalt *The Mongoose Gang*. Han hadde tett kontakt med det chilenske diktatorstyret under Pinochet. Gairy var ikke den type leder den britiske regjeringen ønsket å overlate styret på Grenada til, men ifølge Hugh O'Shaughnessy ønsket de å gi slipp på Grenada så raskt som mulig og de foretrakk ham fremfor et venstreradikalt styre under den marxistiske grupperingen *New Jewel Movement* (NJM).³⁹

Da de karibiske statene fikk sin uavhengighet ble også båndene til Storbritannia gradvis svakere. Ettersom Storbritannia ikke lenger hadde ansvaret for utenrikspolitikken for disse karibiske statene, anså USA disse statene nå som innenfor deres interessesfære. Slik de andre statene i regionen hadde vært i en lang periode. Stater med myndigheter som var politisk plassert på venstresiden ble motarbeidet av amerikanerne i hele den karibiske regionen, da de ikke ønsket noen nye eksempler på Fidel Castros Cuba. Allerede i 1964 hadde CIA med godkjenning fra britiske myndigheter støttet anti-marxistiske partier under valget i Britisk Guiana. Historikeren Laurie Johnston trekker likevel frem amerikanernes motarbeidelse av Michael Manleys venstreideologiske regjering på Jamaica i mellom 1972 og 1980, samt New Jewel Movements styre på Grenada fra 1979 som et eksempel på at USA tok over det strategiske ansvaret for Samveldestatene i Karibia fra Storbritannia.⁴⁰

USA og Storbritannia hadde aldri noen formelle avtaler der Storbritannia trakk seg ut fra ansvaret for disse øyene, eller at USA tok over ansvaret, derfor skjedde dette gradvis. Da New Jewel Movement klarte å gjennomføre en vellykket revolusjon på Grenada i 1979, var det

---

³⁸ Rafael Cox-Alomar, "Britain's Withdrawal from the Eastern Caribbean 1965–67: A Reappraisal," *The Journal of Imperial and Commonwealth History* 31, nr. 3 (2003). S. 76-77

³⁹ O'Shaughnessy, *Grenada : Revolution, Invasion, and Aftermath*. S. 68-69

⁴⁰ Laurie Johnston, "The Road to Our America: The United States in Latin America and the Caribbean," i *United States & Decolonization: Power & Freedom*, red. Ryan David (London: Palgrave Macmillan, 2000). S. 53-54

ifølge Brian Meeks en viktig faktor for deres suksess at USA ennå ikke hadde innlemmet disse statene i sitt geostrategiske ansvarsområde. Ettersom Storbritannia ennå ikke hadde trukket seg helt ut av regionen.⁴¹ Antigua og Barbuda ble uavhengig i 1981 og St Kitts & Nevis i 1983. Det karibiske hav inneholder fortsatt mange avhengige territorier som er tilknyttet Storbritannia fordi de mangler befolknings- og ressursgrunnlag til å bli uavhengige stater, og ikke er villige til å gå i en union med de nærliggende statene. Belize på det sentralamerikanske fastlandet fikk sin uavhengighet i 1981, men med en britisk militær tilstedeværelse for å forhindre en invasjon fra Guatemala. Amerikanerne støtte spesielt den britiske tilstedeværelsen i Belize, de så på Belize som en bastion mot kommunismen i Mellom-Amerika. Thatchers regjering ønsket helst å trekke seg ut av Belize for å redusere forsvarsutgiftene, men opprettholdt sine forsvarsforpliktelser i Belize for å støtte amerikanerne i regionen.⁴²

De øst-karibiske statene har etter sin uavhengighet hatt flere forsøk på samarbeid i mellom seg. De har en felles øst-karibisk valuta og mange andre institusjoner som binder dem sammen. *Organisasjonen for Øst-Karibiske Stater* (Organisation of Eastern Caribbean States – OECS) ble opprettet i 1981 av Antigua og Barbuda, Dominica, Grenada, Montserrat, Saint Kitts og Nevis, Saint Lucia og Saint Vincent og Grenadinene. Ved opprettelsen var ikke alle disse statene uavhengige, Montserrat er fortsatt underlagt Storbritannia. OECS ble opprettet hovedsakelig for å styrke de mange små statenes forhandlingsmakt overfor større stater og for å styrke samarbeidet både innen sikkerhet og økonomi.⁴³ OECS medlemsavtale innebar hjelp mot eksterne trusler, men ikke mot interne. Flere av medlemmene som var bekymret for utviklingen på Grenada startet i stedet samarbeidet *Regional Security System* i 1982 uten Grenada og sammen med Barbados som ikke var et medlem av OECS. Dette samarbeidet fokuserte ikke bare på eksterne trusler men også på internes trusler og nasjonale kriser.⁴⁴

---

⁴¹ Meeks, *Caribbean Revolutions and Revolutionary Theory : An Assessment of Cuba, Nicaragua and Grenada*. S. 154

⁴² Treharne, *Reagan and Thatcher's Special Relationship: Latin America and Anglo-American Relations*. S. 157-158

⁴³ Patsy Lewis, *Surviving Small Size : Regional Integration in Caribbean Ministates* (Kingston, Jamaica: University of the West Indies Press, 2002). S. 40-41

⁴⁴ *Ibid.* S. 67-69

2.2 New Jewel Movement blir People's Revolutionary Government

Da Grenada fikk sin uavhengighet fra Storbritannia 7. februar 1974 forble Dronning Elisabeth II i Storbritannia fortsatt statsoverhodet, men guvernøren på Grenada ble nå generalguvernør og ble delegert statsoverhodets fullmakter og plikter. Under seremonien for uavhengigheten ble den britiske regjeringen representert av en av de lavest rangerte ministerpostene i det britiske utenriksdepartementet. Samtidig som Grenada ble erklært uavhengig, satt Maurice Bishop som var leder av *New Jewel Movement* (NJM) og senere statsministeren som ble henrettet før invasjonen i 1983 fengslet beskyldt for attentatforsøk.⁴⁵

New Jewel Movement var blitt dannet etter en sammenslåing av tre forskjellige politiske bevegelser, som alle hadde som mål å fjerne Eric Gairy og hans parti *Grenada United Labour Party* (GULP) fra makten på Grenada. Flere av de ledende medlemmene i partiet hadde en bakgrunn med utdannelse i Storbritannia, både Maurice Bishop og Bernard Coard studerte begge juss der. NJM startet som en sammenslåing av flere politiske ideologier i et delt lederskap, men partiet ble holdt sammen av Maurice Bishops karisma som skulle føre til at han etter hvert fikk den ledende rollen i partiet.⁴⁶ Gairy brukte sin milits og harde metoder for å stoppe demonstrasjoner og politisk aktivitet fra NJM året før uavhengigheten. NJM prøvde å utsette uavhengigheten fra Storbritannia, ettersom de regnet med at de ikke ville kunne føre politisk kampanje eller ha noen sjanse til å vinne hvis de ble uavhengige under Gairys ledelse.⁴⁷ Partiets motstand mot Gairy ble forsterket av mange episoder hvor myndighetene brukte vold mot NJM i månedene før uavhengigheten. Maurice Bishops far ble drept av skudd avfyrt av Gairys politistyrker under en av demonstrasjonene under to måneder før uavhengigheten.⁴⁸

Bishop og hans parti ble valgt inn i Grenadas parlament i 1976, etter å ha dannet en allianse med de andre opposisjonspartiene. Som parlamentsmedlem reiste Bishop og besøkte mange karibiske stater. Under reisen viste han frem arr etter å ha blitt banket opp av politiet under demonstrasjoner mot Gairy, og fikk flere sympatisører i de andre karibiske statene. NJM manglet likevel troen på at de ville kunne ta makten gjennom det parlamentariske systemet og fryktet for sin egen sikkerhet med Gairy ved makten. I februar 1979 gikk ledelsen i NJM i skjul fordi de fryktet for sin egen sikkerhet. Det gikk rykter på Grenada om at ledelsen i NJM ville bli drept mens Eric Gairy var og talte til FN, en reise han dro på 12. mars. Dagen etter Gairys

---

⁴⁵ O'Shaughnessy, *Grenada : Revolution, Invasion, and Aftermath*. S. 53-54

⁴⁶ Reynold A. Burrowes, *Revolution and Rescue in Grenada : An Account of the U.S.-Caribbean Invasion* (New York: Greenwood Press, 1988). S. 17

⁴⁷ Ibid. S. 18

⁴⁸ Ibid. S. 26

avreise gjorde NJM et statskupp på Grenada, sikkerhetsstyrkene ble tatt til fange og en person drept i sammenstøtene.⁴⁹

Internasjonalt kom det blandede reaksjoner etter regimeskiftet på Grenada. *People's Republican Government* (PRG) som var navnet de nye makthaverne på Grenada ga sin regjering, kom til makten igjennom et kupp mot de valgte styresmaktene. Derfor ble de naturlig nok sett på som en trussel av flere karibiske ledere som ikke ønsket et eksempel som kunne bli etterfulgt av grupperinger i deres stater. Bishop og hans parti hadde likevel bred sympati blant mange, og både USA og karibiske ledere så til Storbritannia for hvordan de ville reagere på dette. USA måtte i stor grad stole på britiske og karibiske ledere fordi de i 1979 manglet kunnskap om Grenada og situasjonen der.⁵⁰

Gairy kontaktet britiske og amerikanske styresmakter om hjelp og ville at de skulle sende en fregatt for å motvirke kuppet på Grenada. Det britiske utenriksdepartementets konklusjon etter kuppet i 1979 skal ha vært: «We have no defence commitments to Grenada and are not in a position to intervene on Sir Eric Gairy's behalf even if we wished to do so».⁵¹ Det eneste den britiske regjeringen gjorde var å sende en fregatt til Barbados i tilfelle de måtte evakuere de britiske innbyggere på Grenada. Daværende utenriksminister i Storbritannia David Owen gjorde det klart at fregatten ikke var et svar på Eric Gairys forespørsel om assistanse.⁵²

Den konservative jamaicanske parlamentarikeren og statsministeren på Jamaica mellom 1980 og 1989 Edward Seaga mener de fleste var glade for at Gairy ble styrtet. Men at det samtidig var en stor bekymring for sikkerheten til de små statene i regionen som ikke hadde noe forsvar, om den revolusjonære tankegangen skulle spre seg til disse statene.⁵³ *Det karibiske fellesskap* (Caribbean Community - CARICOM) er en organisasjon bestående av de engelskspråklige statene i Sentral-Amerika. Medlemmene her ville sammen med USA presse PRG til å love frie valg raskt. Under et møte med CARICOM ga PRG lovnader om at frie valg ville bli gjennomført, men uten at de ville gi noen dato på dette.⁵⁴

Det ble aldri sagt offentlig for å ikke lette presset på PRG til å gjennomføre frie valg, men for den britiske regjeringen var det at generalguvernøren forble i sin stilling avgjørende

---

⁴⁹ Burrowes, *Revolution and Rescue in Grenada : An Account of the U.S.-Caribbean Invasion*. S. 28-29

⁵⁰ Gary Williams, "Prelude to an Intervention: Grenada 1983," *Journal of Latin American Studies* 29, nr. 1 (1997). S. 133

⁵¹ Williams, "'Keeping a Line Open': Britain and the 1979 Coup in Grenada." S. 481-482

⁵² Ibid. S. 483

⁵³ Seaga, *The Grenada Intervention : The inside Story*. S. 3

⁵⁴ Williams, "'Keeping a Line Open': Britain and the 1979 Coup in Grenada." S. 484

for deres anerkjennelse av regimet. Hvis han forble i sin stilling ville dronningen i London fortsatt være statsoverhode på Grenada.⁵⁵ Grenada hadde beholdt den britiske monarken som statsoverhode etter sin uavhengighet, og britiske myndigheter så nok på dette som en prestisje at de beholdt disse båndene til sine tidligere kolonier. Labour-regjeringen ventet likevel med avgjørelsen om å anerkjenne PRG inntil 22. mars, da Storbritannia, USA og Canada gikk ut og anerkjente PRG etter at Jamaica, Guyana og Barbados hadde gjort det samme to dager tidligere. Begrunnelsen var at de mente sanksjoner og mangel på anerkjennelse ville presse PRG til å søke seg nærmere Cuba og Fidel Castro som gjerne ville hjelpe det nye regimet på Grenada. Bishop hadde møte med den britiske høykommisjonæren og den amerikanske ambassadøren hvor de anerkjente PRG. Den amerikanske ambassadøren la mye større vekt på hvor viktig det var at de gjennomførte frie valg innen kort tid enn sitt britiske motstykke.⁵⁶

12. april 1979 gikk Bishop ut på radioen og kritiserte presset USA satte på PRG til å ikke ha kontakt med regimet på Cuba. Ambassadøren fra USA hadde sagt i et møte med Bishop to dager tidligere at USA ikke likte for sterke kontakter med Cuba, Bishop brukte det som en anledning til å kritisere hvordan amerikanerne blandet seg inn i interne anliggende hos Grenada og andre stater i regionen. «No country has the right to tell us what to do or how to run our country or who to be friendly with. We certainly would not attempt to tell any other country what to do. We are not in anybody's backyard, and we are definitely not for sale.»⁵⁷ Uttalelsene fra Bishop gjorde at USA ble mer fiendtlige overfor PRG, dette kom til uttrykk ved å blokkere Grenada fra lån hos det internasjonale pengefondet og stoppe bistandsflyten. For å unngå misforståelser ble det holdt et møte i mellom USA, Canada og Storbritannia over deres forhold til PRG. Det britiske utenriksdepartementet hadde før møtet hadde klare retningslinjer om at de ikke skulle gjøre noen anbefalinger som førte til en større britisk involvering eller ressursbruk i regionen. Canadierne hadde ingen større motforestillinger til kuppet på Grenada, og USA var derfor alene om å være så aggressive i både retorikk og politikk overfor den nye regjeringen på Grenada.⁵⁸

Det er flere teorier om hvorfor PRG ble så fort anerkjent av det internasjonale samfunnet etter sitt kupp på Grenada i 1979. Gordon Lewis hevder at de karibiske nabostatene som i utgangspunktet var skeptiske til det som hadde skjedd, ville anerkjenne PRG ettersom prinsippet om ingen innblanding i interne affærer var viktig for disse små statene. Da PRG ikke

---

⁵⁵ Williams, "Keeping a Line Open": Britain and the 1979 Coup in Grenada." S. 485

⁵⁶ Ibid. S. 486

⁵⁷ Ibid. S. 495

⁵⁸ Ibid. S. 495-497

erklærte seg republikk men fortsatt med Dronning Elisabeth som statsoverhode, gjorde de seg også mye mer akseptable for Storbritannia, og Samveldet der de fortsatte som medlemsstat. De ble også værende som medlemmer av CARICOM.⁵⁹ Brian Meeks som fokuserer på det engelskspråklige Karibias geopolitiske overgangsperiode fra Storbritannia til USA som en hovedfaktor for revolusjonens suksess. Påpekte også at det samtidig var flere ting som skjedde samtidig med revolusjonen som førte til at PRG fikk annerkjennelse. Amerikanerne var på tidspunktet mer opptatt av å motvirke en valgseier for Sandinistaene i Nicaragua, og Michael Manley var fortsatt statsminister for et venstreorienterte parti på Jamaica som derfor var villig til å anerkjenne Grenadas nye regjering.⁶⁰

Margaret Thatchers regjering ble innsatt i mai 1979, rett etter samtalene mellom USA, Storbritannia og Canada over PRGs annerkjennelse som regjering på Grenada. Thatchers regjering førte en politikk som var nærmere den amerikanske, da den britiske regjeringen fjernet eksportlisensen Grenada hadde til kjøp av armerte biler fra Storbritannia og støttet amerikanerne da de blokkerte Grenadas tilgang på lån hos det internasjonale pengefondet. Thatcher beholdt likevel en pragmatisk tilnærming til Grenada, de fortsatte å handle med dem og sendte en permanent representant til øya i fra 1980.⁶¹ Ettersom Grenada fikk mye bistand fra og handlet mye med Cuba, var de britiske myndighetene klar over at PRG var en del av den ytre venstreside i politikken som søkte å knytte seg til Sovjetblokken.⁶²

Bishop og New Jewel Movement tok over en stat som ifølge Gordon K. Lewis var i en katastrofal forfatning. En økonomi som var basert på eksport av råvarer og som manglet et handelsministerium, hadde negativ vekst, høy inflasjon og mange analfabeter i befolkningen. Selv om PRG samarbeidet tett med Cuba så skriver Lewis at systemet som ble utviklet på Grenada var moderat med sine sosialistiske reformer og lignet mer på en britisk eller skandinavisk modell enn den lignet på en øst-europeisk. Både utdanningen og helsesystemet ble dramatisk forbedret under PRG, fra å ha vært nesten ikke-eksisterende under Eric Gairy.⁶³

Peter Shearman som har sett på dokumentene som ble funnet av amerikanerne på Grenada etter invasjonen i 1983 mener at man ikke kan snakke om en revolusjonær utvikling på Grenada som var ledet av eksterne aktører fra Cuba eller Sovjetunionen slik Ronald Reagans

---

⁵⁹ Gordon K. Lewis, *Grenada : The Jewel Despoiled* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1987). S. 86-87

⁶⁰ Meeks, *Caribbean Revolutions and Revolutionary Theory : An Assessment of Cuba, Nicaragua and Grenada*. S. 154

⁶¹ Williams, "'Keeping a Line Open': Britain and the 1979 Coup in Grenada." S. 499

⁶² D. Montgomery til R.P Whillock, 30. desember 1980, FCO 99/777, TNA.

⁶³ Lewis, *Grenada : The Jewel Despoiled*. S. 25-28

administrasjon hevdet før og etter invasjonen.⁶⁴ Det var flere innenfor PRG som var sympatisører for Sovjetunionen, men det var kun etter overtalelse fra Cuba at Sovjetunionen ga PRG bistand. Grenada fikk under PRG aldri observatørstatus ved østblokkens økonomiske samarbeidsorganisasjon slik Nicaragua og Mexico hadde.⁶⁵

2.2.1 Maurice Bishops fall

Maurice Bishop var en erklært marxist, men holdt tilbake de mest radikale marxistiske omveltningene, og samarbeidet med forretningslivet på Grenada. Dette sammen med at generalguvernørens fikk beholde sin posisjon, var et forsøk på ikke å støte fra seg stater som negative til et marxistisk styresett.⁶⁶ Men i retorikken var Bishop hard overfor stater som ikke var sosialistiske. Det ble etter revolusjonen bygget en radiosender - den største i det engelskspråklige Karibia - som nådde de øvrige karibiske småstatene i området. Den ble brukt av *Radio Free Grenada* til å spre propaganda om radikal sosialisme, samt for å kritisere de andre staters regjeringer.⁶⁷ Under det nye revolusjonære styret ble de gamle lovene sett på som en etterlevning av det imperialistiske styret, og nye lover ble innført. Disse ga statsministeren omfattende makt, og den ble brukt til å fortsette brutaliteten som fantes før revolusjonen. De samme metodene ble brukt for å holde på makten som under Gairy, arrestasjoner og fengsling skjedde uten dom.⁶⁸

Året før invasjonen begynte det å bli uro i New Jewel Movement, da nestlederen i partiet Bernard Coard trakk seg. Dette førte til hard kritikk av Bishop innad i partiet. Mark Adkin skriver i sin bok om invasjonen av Grenada, at Coard og hans tilhengere ville at partiet skulle føre en mer leninistisk linje, og at selv om Coard hadde trukket seg var hans tilhengere i flertall.⁶⁹ Det siste året av Bishops styre på Grenada ble som under det tidligere styret preget av en økonomisk nedgang. Kritikken mot lederskapet innad i partiet roet seg ikke igjennom denne perioden, og Coards gruppering fikk utstøtt flere av Bishops tilhengere fra partiet og de øverste posisjonene i politbyrået.⁷⁰

---

⁶⁴ Peter Shearman, "The Soviet Union and Grenada under the New Jewel Movement," *International Affairs* 61, nr. 4 (1985). S. 662

⁶⁵ Ibid. S. 668

⁶⁶ Adkin, *Urgent Fury : The Battle for Grenada*. S. 12-13

⁶⁷ Ibid. S. 6

⁶⁸ Ibid. S. 16-17

⁶⁹ Ibid. S. 28-31

⁷⁰ Ibid. S. 35-36

Da partiet ble mer misfornøyd over Bishop måtte han gi etter for press om et delt lederskap mellom ham og Coard. Sentralkomiteen i PRG presset Bishop til å gå med på dette under et ekstraordinært møte 14. september 1983. Bishop sa seg villig til å dele lederskapet for å ikke splitte partiet 23. september, dagen før han dro på reise til Øst-Europa for å møte andre statsledere, men Bishop trakk avgjørelsen om å dele lederskapet med Coard før han dro.⁷¹ Etter at Bishop hadde vært på reise i Øst-Europa og Cuba, der han til og med fikk åpen støtte fra Fidel Castro, mistet han kontrollen over partiet og ble satt i husarrest 13. oktober. Grenada ble da ledet av Bishops tidligere tilhenger, General Hudson Austin som nå støttet Bernard Coard og prøvde å få støtte i folkeflertallet. Bernard Coard satt uten noen offisiell posisjon, men skal ha hatt det siste ordet med kontroll på partiet og Austin.⁷²

Ettersom kjennskapen om Bishops husarrest spredde seg ble det store demonstrasjoner på Grenada. Den karismatiske lederen var veldig populær blant folket og var det som gjorde at partiet hadde hatt ganske stor oppslutning i Grenadas befolkning til tross for dårlig økonomi og harde styringsmetoder. Da Bishop ble frigjort av en gruppe demonstranter 19. oktober, dro han til Fort Rupert, det gamle kolonifortet i hovedstaden St. George. Fortet hadde fått sitt navn av Bishops far, Rupert Bishop, som hadde blitt drept av Gairys politi før revolusjonen. Hæren som var under kontroll av Coard ble sendt til fortet for å stoppe Bishop, han ga da seg selv frivillig opp til motstanderne etter at militærpersonellet begynte å skyte på uskyldige i folkemengden utenfor porten til fortet. Etter sin overgivelse ble Bishop og hans nærmeste tilhengere henrettet av militæroffiserene.⁷³

2.3 Reaganadministrasjonens politikk overfor Grenada

Da Ronald Reagan ble innsatt som president begynte hans administrasjonen med en mer aggressiv politikk overfor Mellom-Amerikanske stater enn den Carter-administrasjonen hadde hatt. Dette var en del av det som senere ble gitt navnet *Reagandoktrinen* av media, den amerikanske administrasjonens forsøk på å bekjempe kommunismen utenfor Europa. Sponsingen av geriljastyrker kalt *contras*, som kjempet mot Sandinistregjeringen i Nicaragua er en av de mest kjente eksemplene på dette.⁷⁴ Bishop og PRG ble derfor raskt bekymret over muligheten for en amerikansk invasjon etter Reagans innsettelse.

---

⁷¹ O'Shaughnessy, *Grenada : Revolution, Invasion, and Aftermath*. S. 119

⁷² Ibid. S. 126

⁷³ Adkin, *Urgent Fury : The Battle for Grenada*. S. 73-76

⁷⁴ Sean Wilentz, *The Age of Reagan : A History, 1974-2008* (New York: Harper, 2008). S. 156-157

Et halvt år etter Reagans innsettelse gjennomførte USA og NATO en militærøvelse utenfor Puerto Rico under navnet *Ocean Venture 81*, der de under øvelsen invaderte en liten øygruppe som var den fiktive staten kalt *Amber and the Amberines*. Dette fikk PRG til å sende meldinger til ledere av andre stater og organisasjoner med klage over amerikanske invasjonsplaner overfor Grenada. Bishop mente bare verdenssamfunnets oppmerksomhet kunne stoppe invasjonsplanene. Navnet på staten som ble invadert i øvelsen var en klar referanse til Grenada og søsterøyene med navnet Grenadinene. Under øvelsen ble det gjort landinger på sørspissen av øya, som samsvarer med der cubanske arbeidere bygde Grenadas nye flyplass ved et punkt som for øvrig hadde navnet «Amber».⁷⁵ Den britiske utenrikstjenesten mente Grenada overvurderte amerikanernes intensjoner og ga Grenadas beskjed om at påstanden om en amerikansk invasjon var absurd.⁷⁶ Det britiske utenriksdepartementet var mer bekymret for at øvelsen ville gjøre at det revolusjonære partiet fikk mer sympati.⁷⁷

Presset overfor Grenada ble enda større da Ronald Reagan i den sin tale om *Strategic Defence Initiative* (SDI) fortalte at byggingen av den nye flyplassen på Grenada var et eksempel på en sovjetisk-cubansk militarisering av Grenada. Reagan mente at det faktum at flyplassen ble bygget av flere hundre cubanske arbeidere, var et eksempel på at Cuba var dypt involvert på Grenada.⁷⁸ *Caribbean Basin Initiative* ble også lansert i 1983, der Reagan administrasjonen ga handelsfordeler til stater i Mellom-Amerika som ikke motarbeidet amerikanske interesser. Maurice Bishop besøkte USA 7. juni det året, da fikk han beskjed av den nasjonale sikkerhetsrådgiveren William Clark om å moderere sitt regime.⁷⁹

Da Bishop ble drept av sine partifeller på Grenada 19. oktober, brakte det sterke reaksjoner fra karibiske statsledere. Spesielt fra de øvrige medlemmene i OECS. Statsministeren på Barbados – Tom Adams – sa at det nye *Revolutionary Military Council* (RMC) og deres handlinger markerte forskjellen mellom barbarer og mennesker.⁸⁰ Også Grenadas nærmeste allierte var forferdet over det som hadde funnet sted på øya. Fidel Castro som nylig hadde hatt Bishop på besøk, erklærte over radioen at ingen doktrine eller prinsip

---

⁷⁵ Maurice Bishop til Niels Ersbøll, 24. august 1981, FCO 99/779, TNA.

⁷⁶ D.M. Day til A.J. Payne, «First call on Secretary of State by the High Commissioner for Grenada», 2. september 1981, FCO 99/778, TNA.

⁷⁷ K.M. Williams til R.P. Whillock, 12. november 1981, FCO 99/779, TNA.

⁷⁸ «Ronald Reagan Adress to the nation on defense and national security 23. mars 1983,» Ronald Reagan Presidential Library, aksessert 31. januar, 2016, <https://reaganlibrary.archives.gov/archives/speeches/1983/32383d.htm>

⁷⁹ Caspar W. Weinberger, *Fighting for Peace : Seven Critical Years in the Pentagon* (New York: Warner Books, 1990). S. 106

⁸⁰ George Pratt Shultz, *Turmoil and Triumph: My Years as Secretary of State* (New York: Charles Scribner's Sons, 1993). S. 326

kunne rettferdiggjøre de metodene som ble brukt av Coard og hans støttespillere.⁸¹ Det var dagen etter drapet på Bishop, at de østkaribiske lederne virkelig begynte å lage planer for et eventuelt samarbeid om en intervensjon. Samme dag ble det også startet et arbeid med invasjonsplanene hos den amerikanske administrasjonen under ledelse av visepresident George H.W. Bush, som planla invasjonen i en *special situation group* i det nasjonale sikkerhetsrådet.⁸²

Det karibiske initiativet til en invasjon ble ledet av Tom Adams fra Barbados som vurderte en intervensjon allerede før Bishops henrettelse. 20. oktober tok Adams kontakt med andre statsledere i Øst-Karibia for å få til en intervensjon. Den skulle etter planen bli gjennomført av Jamaica, Barbados og OECS, sammen med en ikke-karibisk makt som hadde ressurser til å gjennomføre invasjonen.⁸³ OECS hadde et møte på Barbados 21. oktober der de tilsynelatende skal ha gått inn for intervensjonen og sendt en uformell forespørsel til den amerikanske administrasjonen. Barbados var ikke et medlem av OECS, og den jamaicanske delegasjonen på vei til CARICOM-møtet i Trinidad som fant sted dagen etter var på Barbados samtidig. Patsy Lewis mistenker at begge disse og den amerikanske ambassadøren var tilstede på OECS sitt møte også.⁸⁴

Det er skrevet mye om hvordan invasjonen ble planlagt, det er mange som mener de karibiske statene ble oppfordret av USA til å sende forespørselen om en assistanse til invasjonen av Grenada. Dette er noe Patsy Lewis ikke betviler i sin artikkel om planene før invasjonen, men hun mener samtidig at de karibiske statenes rolle ikke må undervurderes. De karibiske statene hadde en klar agenda om å få fjernet den radikale grupperingen selv. Prinsippet om ikke-intervensjon stod sterkt hos disse statene, men grupperingen begynte å fremstå som en trussel for de karibiske statene som i 1983 hadde flere konservative og USA-vennlige ledere enn i 1979.⁸⁵

Da den amerikanske administrasjonen som lenge hadde vurdert en invasjon fikk denne muligheten, passet det veldig bra for dem at mange av de karibiske statene var vennlig innstilt til en invasjon etter Bishops død. Forespørselen ble sett på som viktig for å overtale verdensopinionen om at invasjonen var innenfor folkeretten. Invasjonsplanene ble satt i gang

---

⁸¹ Seaga, *The Grenada Intervention : The inside Story*. S. 11

⁸² Lewis, "Revisiting the Grenada Invasion : The Oecs' Role, and Its Impact on Regional and International Politics." S. 98

⁸³ Ibid. S. 94

⁸⁴ Ibid. S. 94-95

⁸⁵ Ibid. S. 103-105

med en gang forespørselen fra OECS ble mottatt. I Ronald Reagan sin dagbok 21. oktober står det:

About 4 A.M. or so I was awakened by Bud McFarlane. I joined him & George S. in the living room. We were on the phone with Wash. About the Grenada situation. I've OK'd an outright invasion in response to request by 6 other Caribbean nations including Jamaica and Barbados. They will supply some forces so it will be a multinational invasion.⁸⁶

For amerikanerne var det ikke bare forespørselen som var viktig, at det var en multinasjonal styrke skulle også mildne inntrykket av en stormakt som gjør som den vil med andre stater. De karibiske styrkene bestod hovedsakelig av 300 sikkerhetsstyrker som ble flydd inn 26. oktober, dagen etter amerikanerne invaderte. Jamaica, Barbados og OECS var tilstede på CARICOM møtet i Trinidad 23. oktober der de argumenterte for en intervensjon uten gehør fra stater som Guyana, Bahamas samt Trinidad & Tobago. Møtet ble kun en pliktoppfyllelse for statene som allerede hadde bestemt seg for at en intervensjon var det beste.⁸⁷ Ettersom en invasjon hadde blitt debattert på det møtet og det der ble bestemt at kun sanksjoner skulle innføres, tok den britiske regjeringen dette som et tegn på at en invasjon ikke var sannsynlig.⁸⁸

2.4 Thatchers utenrikspolitikk og forholdet til USA

Da Thatcher kom til makten i Storbritannia var det økonomien som opptok henne mest. Hun og mange andre mente at Storbritannia var på vei nedover økonomisk og at de mistet deres innflytelse i verden på grunn av dette. Paul Sharp skriver at hun var både økonomisk liberal og politisk nasjonalist, en vanskelig kombinasjon i manges øyne. Økonomien var problemet for Storbritannia og ved å liberalisere økonomien skulle Storbritannia få bedre økonomi og dermed også økt innflytelse i verden.⁸⁹

Alle årene Ronald Reagan satt som president i USA fra 1981 til 1989 var Margaret Thatcher statsminister i Storbritannia. Perioden blir av mange omtalt som en god periode for

---

⁸⁶ Reagan og Brinkley, *The Reagan Diaries*. S. 189

⁸⁷ Lewis, "Revisiting the Grenada Invasion : The Oecs' Role, and Its Impact on Regional and International Politics." S. 97-98

⁸⁸ Howe, *Conflict of Loyalty*. S. 330

⁸⁹ Paul Sharp, "British Foreign Policy under Thatcher," i *The Makers of British Foreign Policy: From Pitt to Thatcher*, red. Thomas G. Otte (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2002). S. 262

det som ble kalt *The Special Relationship*, det nære samarbeidet som har eksistert mellom USA og Storbritannia siden andre verdenskrig. Storbritannia var mer villig enn mange andre stater til å bruke ressurser på forsvar, hadde atomvåpen, og fortsatte å være et medlem av sikkerhetsrådet. Storbritannia som i løpet av andre halvdel 1900-tallet mistet mye av sin sterke rolle ettersom flere andre stater gikk forbi deres økonomiske styrke, forble likevel viktig for amerikanerne, nettopp på grunn av disse aspektene og deres vilje til å la USA lede.

Thatcher ble i februar 1981 en av de første statslederne som ble tatt imot av Reagan i det Hvite hus etter hans innsettelse.⁹⁰ Som personer var de veldig ulike, men de hadde mange politiske likheter, som at begge var forkjempere for det frie markedet og var uttalte anti-kommunister. Det er ingen tvil om at begge to ønsket medienes bilde av deres nære forhold velkommen. For Thatcher ble forholdet til den amerikanske presidenten brukt til å vise at hun hadde innflytelse i Washington.

Likheter i ideologien gjorde aldri opp for at de styrte to forskjellige stater. De kjempet for forskjellige interesser, og hadde ulik kapasitet til å få sine mål oppnådd. Både Thatcher og Reagan var enige om at kommunismen skulle motarbeides, men hvordan det ble gjort skulle skape spenninger i forholdet mellom dem. Da Reagans administrasjon gjennomførte sanksjoner mot Sovjetunionen i forbindelse med utbyggingen av gassrørledninger til Vest-Europa, medførte det at også flere britiske selskaper som var involvert i utbyggingen tapte penger. Thatcher stod da sammen med de andre statslederne i det europeiske felleskapet og kritiserte den amerikanske administrasjonen for å blande seg inn i andre staters interne anliggender.⁹¹

Atomvåpenpolitikken var et tema som Margaret Thatcher aldri følte seg helt trygg på Reagan over. Ronald Reagan var en engasjert forkjemper for en verden uten atomvåpen, og da han lanserte *Strategic Defence Initiative* (SDI) på nyåret i 1983 var det til stor bekymring for Thatcher. SDI var et program for utvikling av teknologi som fra verdensrommet kunne eliminere atomvåpen før de nådde sitt mål. Hun var i motsetning til Reagan av den oppfatning av at *Mutually Assured Destruction* virkelig virket, det var kun Sovjetunionen av stormaktene som virkelig ville satt i gang en atomkrig mente hun.⁹² At USA og Europa hadde et atomvåpenarsenal ville forhindre Sovjetunionen fra både en atomkrig og en konvensjonell krig ovenfor Europa.

---

⁹⁰ Aldous, *Reagan and Thatcher : The Difficult Relationship*. S. 5

⁹¹ Ibid. S. 67-68

⁹² Thatcher, *The Downing Street Years*. S. 465-466

Det ble derfor en stor seier for Thatcher da hun i sin første periode som statsminister støttet utplasseringen av amerikanske atomraketter i Storbritannia og sikret seg leveranse av nye Trident II atomraketter til det britiske forsvaret. Thatcher sikret da den nødvendige avskrekking mot Sovjetunionen hun ønsket seg.⁹³ Falklandskrigen blir ofte sett på som en styrking av det angloamerikanske forholdet på grunn av den store logistiske støtten britene fikk fra det amerikanske forsvaret. Men forholdet mellom de to statene var heller ikke da uproblematisk, det var først etter en lengre periode med forhandlinger at Reagan intervenerte overfor sitt utenriksdepartements skeptisisme og sørget for at amerikanerne støttet britene.

Margaret Thatcher visste at det ikke var sikkert at Falklandskrigen hadde vært en suksess uten amerikanernes støtte og var klar over den enorme kapasitetsforskjellen som var i mellom USA og Storbritannia. Thatcher var veldig klar over hvilken fordel de som var på amerikansk side i en internasjonal konflikt hadde. Thatcher mente Storbritannias gode rykte og stilling i verden var avhengig av et godt forhold til USA. Hun mente Storbritannia hadde mye lærdom å hente av Suezkrisa og at Harold MacMillans reparasjon av forholdet til USA etter den var ekstremt viktig for Storbritannia.⁹⁴ Det var flere lærdommer den britiske statsministeren mente de burde lære etter Suezkrisa det var blant annet: «We should never again find ourselves on the opposite side to the United States in a major international crisis affecting Britain's interests» og «We should ensure that our actions are in accord with international law.»⁹⁵ Lærdommer som begge kan brukes til å analysere den britiske politikken overfor Grenada. Det er vanskelig å vite hva Thatcher mente med en stor internasjonal krise. Situasjonen på Grenada er helt klart ikke noe å sammenligne med Suezkrisa, likevel kan man si at Thatcher her merket at flere mål ikke alltid lett kan kobles sammen. Ved å ikke foreta seg noe overfor Grenada unngikk den britiske regjeringen å komme i den samme gråsonen av folkeretten som amerikanerne hadde gjort. Samtidig likte hun ikke den konflikten situasjonen skapt mellom den britiske regjeringen og den amerikanske administrasjonen.

Percy Cradock som var utenriksrådgiver ved statsministerens kontor hevdet også i sin bok at utenrikspolitikken under Thatcher hadde et sterkt fokus på USA. Generelt hevdet han at britisk utenrikspolitiske interesser ofte samsvarte med de amerikanske interessene, og at det var grunnlaget for det ofte nære samarbeidet mellom USA og Storbritannia. Cradock skriver derfor at når amerikanernes og Storbritannias interesser var forskjellige, måtte britiske politikere tenke

---

⁹³ Paul Sharp, *Thatcher's Diplomacy: The Revival of British Foreign Policy* (New York: St. Martin's Press, 1997). S. 126-127

⁹⁴ Margaret Thatcher, *The Path to Power* (New York: HarperCollins, 1995). S. 91

⁹⁵ Ibid. S. 88

seg nøye om før de vek fra den amerikanske politikken. Det første den britiske utenriktjenesten gjorde etter enhver krise, var å spørre seg om hva den amerikanske reaksjonen ville være.⁹⁶ Den i britiske øyne kaotiske beslutningstakingsprosessen i Washington var for den britiske regjeringen både en fordel og en ulempe. Det gjorde det vanskelig å være sikker på hva som skjedde, men hvis den britiske regjeringen klarte å holde seg informert var det lettere påvirke amerikanernes avgjørelse.⁹⁷

Den britiske forsvarspolitikken hadde innen midten av 1970-tallet lagt mer og mer fokus på Europa i stedet for Samveldet og restene av imperiet. Ifølge David Sanders snudde Margaret Thatchers regjering denne utviklingen, ettersom regjeringen mente kampen mellom kapitalisme og kommunisme var en viktig faktor i det internasjonale systemet, og at utviklingen i den tredje verden påvirket den globale maktbalansen. Men selv under Thatchers regjering var fokuset klart på Europa og ingen ønsket en massive økning i forsvarsutgiftene.⁹⁸

Samveldet av nasjoner er den institusjonelle arvtageren til det britiske imperiet, de fleste statene som tidligere har vært en del av imperiet er fortsatt medlemmer. Alle statene, selv de som er republikker, anerkjenner den britiske monarken som overhode for Samveldet. Noen av koloniene beholdt den britiske monarken som overhode også etter uavhengigheten. Spesielt mange av de karibiske statene har fortsatt den britiske monarken som statsoverhode, disse statene har betegnelsen *samvelderiker*. I samvelderikene utnevner den britiske monarken en generalguvernør som personlig representant etter råd fra de lokale regjeringene. Generalguvernøren overtar alle rettighetene og pliktene den konstitusjonelle monarken har, på vegne av monarken i London. Med sin stilling vil generalguvernøren og ikke monarken i London ta de kontroversielle valgene i krisesituasjoner, for å unngå at statsoverhodet kommer i lojalitetskonflikt i mellom to forskjellige kabinetter.

Den britiske handelen med Samveldet hadde blitt redusert kraftig i årene siden andre verdenskrig og dets nytte var blitt mer omstridt hos noen britiske politikere. Margaret Thatcher var mindre entusiastisk enn mange andre britiske politikere over Samveldet. Det var i hennes øyne en organisasjon fullt av venstresidens ideer om økonomisk og sosial politikk i den tredje verden.⁹⁹ India som var den største staten i Samveldet var den ledende staten i bevegelsen for

---

⁹⁶ Percy Craddock, *In Pursuit of British Interests : Reflections on Foreign Policy under Margaret Thatcher and John Major* (London: Murray, 1997). S. 52-53

⁹⁷ Ibid. S. 53

⁹⁸ David Sanders, *Losing an Empire, Finding a Role : British Foreign Policy since 1945* (Houndmills: Macmillan, 1990). S. 230-233

⁹⁹ Sharp, "British Foreign Policy under Thatcher." S. 274

alliansefrie stater, og hadde mange av de andre Samveldestatene med seg i den organisasjonen. Det gjorde at flertallet av statene i Samveldet var veldig skeptiske til den maktpolitikken som ble ført av USA, ofte støttet av Storbritannia.

Samveldet hadde mange samarbeidsprogram på lavere nivåer i politikken som fungerte godt, og det var nok derfor ikke aktuelt for Thatcher å ignorere Samveldet når hun planla og gjennomførte sin utenrikspolitikk. De fleste britiske politikere var enige om at de hadde en nytte av en nær kontakt med en tredjedel av FNs medlemsstater med jevne mellom rom. Det ble annethvert år holdt et møte i mellom Samveldets regjeringsjefer under navnet *Commonwealth Head of Government Meeting* (CHOGM), der regjeringslederne i konsensus ble enig om et kommuniqué hvor de uttaler seg om verdenssamfunnets tilstand.

3.0 Britisk politikk overfor situasjonen på Grenada 1983

The Soviet-Cuban militarization of Grenada, in short, can only be seen as power projection into the region. And it is in this important economic and strategic area that we're trying to help the Governments of El Salvador, Costa Rica, Honduras, and others in their struggles for democracy against guerrillas supported through Cuba and Nicaragua.¹⁰⁰

Under hans «Star Wars-tale» hvor han lanserte missilforsvarssystemet *Strategic Defence Initiative* (SDI) som han håpet kunne bidra til å virkeliggjøre hans mål om en atomvåpenfri verden. Hevdet Ronald Reagan at Grenada var en klientstat av Cuba og Sovjetunionen og at de var en trussel for amerikansk sikkerhet. Regjeringen på Grenada – *Peoples Revolutionary Government* (PRG) – hadde fryktet en invasjon fra amerikanerne siden Ronald Reagans innsettelse, de tok nok en gang kontakt med den britiske regjeringen for hjelp og støtte til å stoppe en forventet amerikansk invasjon. Margaret Thatcher så på bekymringene fra PRG som usannsynlige.¹⁰¹ Grenada ble for Margaret Thatcher og hennes regjering et tema som fikk lite oppmerksomhet da Reagan med SDI lanserte et program som Thatcher i begynnelsen oppfattet som en trussel mot den britiske regjeringens viktigste forsvarspolitiske mål, amerikansk tilstedeværelse i Europa med både konvensjonelle styrker og atomvåpen.

USA brukte henrettelsen av Maurice Bishop på Grenada i oktober som en mulighet til å invadere og avsette det marxistiske regimet 25. oktober 1983. Britene ble hverken informert eller konsultert om amerikanernes planer. Både uttalelser fra medlemmene i Kabinettet og deres manglende tiltak tilsa at britene ikke ville være noe mer aktive enn de hadde vært under kuppet i 1979, og amerikanerne gjennomførte da invasjonen uten å involvere britene. Margaret Thatcher og utenriksminister Geoffrey Howe var i harnisk over det som hadde skjedd. Deres irritasjon over dette ble kommunisert i klare ordelag i direkte kontakt med Ronald Reagan.

Den britiske regjeringen var ikke interessert i å blande seg inn i de interne forholdene på Grenada etter kuppet mot Bishop, deres eneste tiltak var å sende en jager fra den britiske marinen på patrulje i nærområdet i tilfelle de måtte evakuere britiske innbyggere. Da invasjonen med kodenavnet *Operasjon Urgent Fury* ble gjennomført av USA med støtte av Jamaica,

---

¹⁰⁰ «Ronald Reagan adress to the nation on defense and national security» 23. mars 1983, Ronald Reagan Presidential Library, aksessert 31. januar, 2016, <https://reaganlibrary.archives.gov/archives/speeches/1983/32383d.htm>.

¹⁰¹ A.J. Coles til J.E. Holmes 27. april 1983, PREM 19/1048, TNA.

Barbados og OECS, var det fremste målet for den britiske regjeringen at det ikke skulle ha negativ innvirkning på deres forhold til noen andre stater. Derfor nølte den britiske regjeringen med å kritisere amerikanske myndigheter i offentligheten, de ønsket å holde seg mest mulig nøytrale offentlig til tross for den store irritasjonen hos den britiske regjeringen over invasjonen. Det var først fem dager etter invasjonen, da amerikanske soldater hadde begynt å få kontroll over Grenada, at Thatcher gikk offentlig ut med en hard kritikk av invasjonen i et intervju med BBC.¹⁰²

Da medlemmer i Kabinettet gikk ut med kritikk mot invasjonen 30. oktober, så gjorde de dette av nødvendighet. Invasjonen hadde underminert det nære forholdet mellom USA og Storbritannia som utgjorde en viktig del av regjeringens utenrikspolitikk. Howe hadde uttalt i det britiske parlamentet at han var i tett kontakt med amerikanerne og at en invasjon var usannsynlig, under et døgn før invasjonen var i full gang. Dette førte til et enormt press fra flertallet i Underhuset som var imot invasjonen, og opposisjonen kalte statsministeren «den amerikanske presidentens lydige puddel».¹⁰³ Det var også sterk motstand mot invasjonen i det internasjonale samfunnet, inkludert blant flertallet i Samveldet. Utplussingen av amerikanske atomraketter på britiske jord den neste måneden skulle bli debattert i Underhuset 31. oktober og det var ikke en debatt regjeringen ville gå inn i som en «lydig puddel».

Det amerikanske utenriksdepartementet hadde kanskje allerede fra våren 1983 forberedt en mulig invasjon av Grenada, en invasjon ble stadig mer aktuelt med den økende uroen i PRG utover høsten. Det var likevel slik at den britiske regjeringen eller utenriksdepartementet ikke oppfattet at en invasjon faktisk ville bli gjennomført før de ble informert om det sent på kvelden før invasjonsnatten. Etter Bishops henrettelse, som under kuppet i 1979 følte ikke den britiske regjeringen et ansvar for sin gamle koloni og hadde ingen politikk som skulle motvirke et uønsket marxistisk regime i å kontrollere Grenada. Den amerikanske administrasjonen gjennomførte derfor en invasjon for å nå sine mål om å bli kvitt PRG, noe de viste britene ikke ville gjennomføre.

Perioden i mellom Reagans tale 23. mars og Thatchers tale 30. oktober er rammen for dette kapittelet, som tar for seg britisk politikk overfor Grenada i denne perioden. Det inkluderer også reaksjoner innad i Storbritannia og internasjonalt på invasjonen og den konservative regjeringens Grenadapolitikk.

---

¹⁰² Howe, *Conflict of Loyalty*. S. 332

¹⁰³ Debatt i Underhuset, 26. oktober 1983, Parliamentary Debates, Commons, 6. serie, vol 47 kolonne 294.

3.1 Urolighetene på Grenada

Det nye regimet på Grenada hadde hatt et anstrengt forhold til USA helt siden New Jewel Movement kuppet makten i 1979. Invasjonen i 1983 ble gjennomført etter Maurice Bishops henrettelse. Selv om det var de brutale hendelsene i oktober som sannsynligvis førte til den endelig avgjørelsen om invasjonen, så var det økte spenninger mellom USA og Grenada allerede tidlig i 1983 med Reagans tale i mars, da Maurice Bishop fortsatt holdt makten i Grenada. Den nye flyplassen som ble bygget på Grenada ble av Reagan sett på som en militærinstallasjon for Cuba og Sovjetunionen og dermed en trussel for USA: «The Soviet-Cuban militarization of Grenada, in short, can only be seen as power projection into the region.»¹⁰⁴

PRG hadde dårlig anseelse hos den britiske regjeringen, de ønsket ikke noe marxistisk regime i et av Samvelderikene. Samtidig var Grenadas regime et veldig perifert problem for den britiske regjeringen. Det er derfor ikke overraskende at Grenada fikk lite oppmerksomhet fra den britiske regjeringen, da viktigere saker som SDI var så aktuelt på samme tid. Grenadas statsminister Maurice Bishop sendte et rundskriv til Samveldets generalsekretær etter Reagans tale, generalsekretæren distribuerte skrevet til alle Samveldets medlemmer for Bishop. PRG ønsket i rundskrivet hjelp fra Samveldets medlemmer til å avverge en potensiell amerikansk invasjon av Grenada. Medarbeiderne i det britiske utenriksdepartementet som mottok skrevet og sendte det videre til statsministerens kontor med sitt syn på saken, beskrev den grenadiske bekymringen for en amerikansk invasjon som «fantasifull».¹⁰⁵ Margaret Thatcher avviste de grenadiske beksyldningene blankt og stilte spørsmålsteget ved hvorfor generalsekretæren i det hele tatt valgte å distribuere skrevet for regimet på Grenada.¹⁰⁶

Når presidenten i supermakten USA som er totalt dominerende i Grenadas region erklærer Grenada med 90 000 innbyggere for en trussel, så er det naturlig at regjeringen på øya blir bekymret og ser det som en reel fare for invasjon. Thatcher og det britiske utenriksdepartementets blanke avslag til bekymringene fra PRG, viser hvor lite interessert den britiske regjeringen var i å involvere seg i den karibiske statens problemer. Samtidig som må ha hatt en viss godtroenhet overfor den amerikanske administrasjonen ved at de antok at

---

¹⁰⁴ «Ronald Reagan Adress to the nation on defense and national security 23. mars 1983», Ronald Reagan Presidential Library, aksessert 31. januar, 2016, <https://reaganlibrary.archives.gov/archives/speeches/1983/32383d.htm>

¹⁰⁵ J.E. Holmes til A.J. Coles, 21. april 1983, PREM 19/1048, TNA

¹⁰⁶ A.J Coles til J.E. Holmes, 27. april 1983, PREM 19/1048, TNA.

forholdet mellom dem var nært nok til at den britiske regjeringen ville bli holdt informert dersom den amerikanske administrasjonen foretok seg noe overfor Grenada.

Den konservative regjeringen ønsket ikke å bruke ressurser på en tidligere koloni de ikke lenger hadde noe ansvar for, de hadde ingen plan for hvordan de skulle håndtere Grenadas regime. Regjeringen hadde senest i 1982 blitt kritisert i en rapport fra Underhusets utenrikskomite som mente den britiske regjeringen burde bruke mer ressurser på tilstedeværelse og dialog med Grenadas regjering. Dette var noe regjeringen fikk kraftig kritikk for å ikke ha fulgt opp året etter, fra den samme komiteen som lagde en lignende rapport i etterkant av invasjonen.¹⁰⁷

Det britiske utenriksdepartementet ga Grenadas høykommisjonær beskjed om at deres bekymringer over en amerikansk invasjon som hadde blitt sendt rundt i mars, ikke ble tatt seriøst av den britiske regjeringen.¹⁰⁸ Utenfor partiet klarte ikke noen å få med seg maktkampen som foregikk i PRG, før høsten hadde kommet. Bishops posisjon som statsminister på Grenada så trygg ut da han var på rundreise i Øst-Europa, og ble omfavnet av Fidel og Raúl Castro i en stor seremoni før han reiste hjem til Grenada 10. oktober. Kildematerialet fra de britiske statsarkivene avslører at situasjonen på Grenada ikke ble tatt opp med den britiske statsministeren før 14. oktober, da var maktkampen kommet så langt at Bishop dagen før hadde blitt satt i husarrest. Den britiske høykommisjonen i Barbados forventet da en maktkamp på Grenada mellom Bishop og Coards tilhengere.¹⁰⁹ Den britiske regjeringen gjorde ingenting før Bishops henrettelse 19. oktober 1983.

Etter Maurice Bishops død ble et initiativet til en invasjon offisielt satt i gang av karibiske statsledere. Flere av statslederne i det østlige Karibia hadde blitt alarmert av Bishops husarrest og begynt forhandlinger om en intervensjon allerede før hans død. Senest 22. oktober fikk Thatcher beskjed om at Barbados statsminister Tom Adams hadde gitt muntlig forespørsel til USA og Storbritannia om assistanse til invasjon av Grenada. Geoffrey Howe ga beskjed om at den britiske jageren HMS Antrim skulle nærme seg Grenada i tilfelle de måtte hente ut britiske innbyggere, slik Labour regjeringen hadde gjort etter kuppet da NJM kom til makten ved å sende en fregatt til Barbados som ligger like i nærheten av Grenada. Akkurat som utenriksminister David Owen i 1979, ønsket ikke Howe at forflyttelsen av skipet skulle bli

---

¹⁰⁷ House of Commons Foreign Affairs Committee et al., *Second Report from the Foreign Affairs Committee of the House of Commons, Session 1983-84 : Grenada* (London: Her Majesty's Stationary Office, 1984). S. vi

¹⁰⁸ J.E. Holmes til A.J. Coles, 5. mai 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁰⁹ Montgomery til FCO, 14. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

oppfattet truende og ga derfor beskjed om at jageren ikke skulle nærme Grenada før det hadde gått et døgn. Thatcher og Howe fryktet at det skulle bli tolket som en overreaksjon. En invasjon av Grenada var ikke på noe tidspunkt aktuelt for den britiske regjeringen.¹¹⁰ Regjeringens handlinger sendte klare signaler om at den konservative regjeringen ikke ønsket å foreta seg noe mer overfor de venstreradikale kreftene på Grenada enn det Labour-regjeringen hadde gjort før dem.

Forespørselen kom fra Tom Adams på vegne av OECS samt Jamaica og Barbados, etter møtet i mellom dem på Barbados dagen før. Den britiske regjeringen var klar over at ingen av disse statene hadde kapasitet til å gjennomføre en invasjon. De karibiske statene var avhengig av å få med seg USA for å gjennomføre en slik operasjon. 22. oktober regnet Howe med at den britiske regjeringen ble nødt til å velge mellom å akseptere eller involvere seg i en militæraksjon innen kort tid.¹¹¹ Den britiske høykommisjonæren på Barbados rapporterte til London at han mente de karibiske lederne var fornuftige politikere og at en invasjon sannsynligvis ikke ville skje. Meldingen som også gikk til Thatcher sa samtidig at dersom CARICOM-møtet gikk inn for en multinasjonal styrke og amerikanerne støttet dem, så burde Storbritannia gi sin støtte eller i det minste ikke gjøre noe som kunne svekke operasjonen.¹¹² Den britiske regjeringen valgte da å stole mer på utfallet av møtet i CARICOM, enn den forespørselen de hadde fått fra Adams dagen før. Rapporten fra Underhuset utenrikskomite etter Grenadainvasjonen konkluderer med at det er sannsynlig at de karibiske statslederne trodde USAs administrasjonen ville holde den britiske regjeringen informert om de videre planene etter at amerikanerne godtok forespørselen deres. Rapporten forteller at de karibiske statslederne derfor trodde britene visste mer enn de gjorde.¹¹³

Amerikanerne hadde på dette tidspunktet marinefartøy liggende ved sørpissen av Florida, med nittenhundre marineinfanterister. Både Thatcher og Howe oppfattet det som at amerikanerne kun stod klare for en eventuell redningsaksjon for de mange amerikanske legestudentene som var tilstede på Grenada, akkurat som britiske myndigheter hadde beordret HMS Antrim til å være i nærheten i tilfelle de måtte evakuere britiske borgere. Det var dette den britiske ambassadøren i Washington, Oliver Wright, hadde fått beskjed om. Han hadde

---

¹¹⁰ Duty Clerk til Margaret Thatcher, 22. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹¹¹ Howe til Bullard, 22. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA

¹¹² Bullard til FCO, 22. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹¹³ House of Commons Foreign Affairs Committee et al., *Second Report from the Foreign Affairs Committee of the House of Commons, Session 1983-84 : Grenada*. S. xvii

også fått beskjed om at amerikanerne gjennomførte undersøkelser om situasjonen og Wright fikk forsikringer om å bli konsultert dersom amerikanerne bestemte seg for noe annet.¹¹⁴

Margaret Thatcher var altså informert om karibiske forsøk på å få til en invasjon og amerikanske troppebevegelser. Charles Moore som i sin autoriserte biografi av Margaret Thatcher har intervjuet Richard Luce som var vikarierende utenriksminister da Howe var på møte i Athen, skriver at Luce den 22. oktober oppfordret Margaret Thatcher til å selv ta kontakt med Washington for å få forsikringer. Noe hun ifølge Luce hadde lovet å gjøre neste dag.¹¹⁵ Av en uviss grunn ble dette aldri gjennomført. Ettersom både Howe og Thatcher var klar over at en militæraksjon ble diskutert tyder dette på at den britiske statsministeren må ha hatt en viss tro på hennes nære forhold til den amerikanske presidenten, og stolte på den amerikanske administrasjonen til å si i fra dersom de foretok seg noe mer.

Den amerikanske utenriksministeren George Shultz har skrevet i sine memoarer at USAs administrasjonen bestemte seg for å gjennomføre en militærintervensjon natten til 22. oktober, da de fikk forespørselen fra Tom Adams.¹¹⁶ Den daværende lederen for CIAs avdeling i Latin-Amerika hevder at avgjørelsen om å ikke informere den britene før i siste liten ble tatt under et møte holdt av en Specials Situation Group ledet av visepresident George H.W. Bush. Det ble bestemt at den britiske statsministeren måtte bli informert på grunn av monarkens rolle, men kun rett før invasjonen skulle finne sted.¹¹⁷ Reagan innrømmet også senere overfor Thatcher at de bevisst ikke valgte å informere den britiske regjeringen, med begrunnelsen at de ønsket å unngå muligheter for lekkasjer om invasjonen.¹¹⁸ Noe som betyr at amerikanerne må ha hatt ganske lite tillit til den britiske regjeringen.

Høykommissjonæren Giles Bullard på Barbados var den offisielle utsendingen fra Storbritannia til Grenada. Den eneste representanten for den britiske høykommissjonen som bodde fast på Grenada var John Kelly fra den britiske utenriksstjenesten. Etter Bishops henrettelse sendte Bullard sin stedfortreder David Montgomery til Grenada for å ta kontakt med generalguvernøren Paul Scoon og *Revolutionary Military Council* som var det Grenadas militærstyre kalte seg etter å ha tatt makten fra Bishop. Montgomery fikk et møte med Leon

---

¹¹⁴ Wright til FCO, 22. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹¹⁵ Charles Moore, *Margaret Thatcher : The Authorized Biography. Volume 2, Volume 2* (London: Allen Lane, 2015). S. 123

¹¹⁶ Shultz, *Turmoil and Triumph: My Years as Secretary of State*. S. 329

¹¹⁷ Duane R. Clarridge og Digby Diehl, *A Spy for All Seasons : My Life in the CIA* (New York: Scribner, 1997). S. 252

¹¹⁸ A.J. Coles til Brian Fall, Oppsummering av samtale mellom Margaret Thatcher og Ronald Reagan, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

Cornwall, medlem av RMC 21. oktober. Major Cornwall ga lovnader om at RMC ville opprette normale forhold på Grenada over de neste dagene, et kabinett ville også bli dannet, men Cornwall ville ikke diskutere politiske saker. Montgomery trodde etter møtet at Cornwall hadde makt til å få gjennomført tiltak på Grenada, men at han absolutt ikke var til å stole på.¹¹⁹ Det generelle inntrykket Montgomery fikk av Grenada etter reisen var ikke noe bedre enn hans inntrykk av majoren fra RMC.

I felt guilty about returning to Barbados, leaving Kelly and his wife. Both have been a credit to the service in these past ten worrying days. But I felt even more sorry for the people of Grenada, with their fate in the hands of a clutch of inexperienced political opportunists dressed up as soldiers.¹²⁰

Under Montgomerys reise til Grenada besøkte han også generalguvernør Paul Scoon i generalguvernørens residens. Montgomery spurte generalguvernøren om ryktene om en amerikansk invasjon fra USA og de karibiske nabostatene, og forhørte seg med Scoon om han ville støtte amerikanerne etter at en eventuell invasjon ble gjennomført. Scoon sa da til Montgomery at hans liv ville være i fare hvis han utfordret kuppmakerne på noen måte. Slik de britiske arkivene rapporterer det skal han derfor ha sagt at han tvilte på om han kunne spørre om hjelp utenfra. Bortsett fra en forespørsel om hjelp utenfra, så ville han gjøre det som ble krevd av ham.¹²¹

I enquired whether such military intervention took place, he would be prepared to support it by eg broadcasting a message to the people once the intervening force had secured the country. He replied, without any hesitation, that he would probably be eliminated if he made any move that directly challenged the authority of the RMC.¹²²

Det kommer frem av samtalen at Scoon ikke hadde mulighet til å snakke helt åpent i frykt for sitt eget liv. Denne samtalen mellom Montgomery og Scoon ble senere bli trukket frem av

---

¹¹⁹ Bullard til FCO, MIPT: Grenada: RMC «Following from Montgomery», 24. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹²⁰ Bullard til FCO, MIPT: Grenada: General Impressions «Following from Montgomery», 24. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹²¹ Bullard til FCO, Grenada: Governor General «Following from Montgomery», 24. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹²² Bullard til FCO, Grenada: Governor General «Following from Montgomery», 24. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

USA og de østkaribiske statene som en legitimering av invasjonen. Montgomery fortalte Barbados statsminister Tom Adams om samtalen med Scoon og Adams skal ha tolket det til at generalguvernøren ønsket en invasjon. Dette blir støttet av Paul Scoon i hans memoarer *Survival for Service* der han har en annen versjon av samtalen enn den som finnes i de britiske arkivene og Montgomerys rapport:

While military intervention into one's territory was not the sort of thing I would normally advocate, the current potentially explosive situation in Grenada was such that it was difficult to avoid the conclusion that only the presence of friendly, foreign troops could rescue Grenadians from the abyss into which they had fallen and bring stability and law and order back into our daily lives. Therefore, if a military operation to achieve that were to be undertaken by our sister states – if necessary with the assistance from the United States, I would give such an initiative my fullest support.¹²³

Scoon sier at Montgomery skal ha spurt ham om han var villig til å lage en skriftlig forespørsel om intervensjon. Dette ville han ikke gjøre på grunn av sin egen sikkerhet, men Scoon påstår at han til Montgomery sa at hans ord kunne bli sett på som en gyldig forespørsel om intervensjon inntil han var i sikkerhet og hadde mulighet til å overlevere den skriftlige forespørselen uten fare for sitt eget liv.¹²⁴

Scoons versjon passer bedre med hvordan Tom Adams tolket det. En forespørsel fra generalguvernøren som de intervensjonerende statene mente var den eneste gjenværende konstitusjonelle autoriteten på øya, ville passe perfekt for de involverte statene som prøvde å legitimere invasjonen. Uten å ha noen andre kilder å sjekke disse to versjonene opp imot, så vil de britiske statsarkivene som ligger nærmere de faktiske hendelsene være mer til å stole på, og ikke Scoons forklaring i sine memoarer tjue år senere. Gary Williams som har publisert en artikkel om denne forespørselen hevder i den å motbevise generalguvernørens påstander, han mener Scoon *ex post facto* tilpasset sin rolle etter de tidligere fortellingene for at han skulle se ut som en generalguvernør som var handlingskraftig i en vanskelig situasjon.¹²⁵ Williams har i sin artikkel sammenlignet Scoons uttalelser med britiske og amerikanske arkiver og hevder at Scoons beskrivelser ikke passer med de karibiske statsledernes. Han hevder at Scoon endret

---

¹²³ Scoon, *Survival for Service : My Experiences as Governor General of Grenada*. S. 135

¹²⁴ Ibid. S. 136

¹²⁵ Williams, "‘Shrouded in Some Mystery’: The Governor General's Invitation and the 1983 Grenada Intervention." S. 7

sine senere uttalelser om forespørselen til å passe hva de andre har sagt, men at de fortsatt er tvetydige.¹²⁶

Da Montgomery reiste til Grenada så reiste han på samme fly som Linda Flohr fra CIA og Ken Kurze fra det amerikanske utenriksdepartementet. Flohr skal ifølge CIA's avdelingsleder Duane Clarridge ha blitt værende frem til invasjonen, der hun hadde i oppdrag å samle etterretning til bruk under invasjonen.¹²⁷ Det er altså mange tegn som britene kunne tatt på at en invasjon var i emning. Avgjørelsen om en invasjon gikk fort og det er mulig at det er dette som satte britene ute av spill. Robin Renwick i det britiske utenriksdepartementet hevder at de hadde fått mistanke om hva som var i ferd med å skje ved lunsjtider 24. oktober, men at de ikke rakk å si ifra til utenriksministeren før han gikk til debatt i Underhuset.¹²⁸ Til tross for at de var klar over at en invasjon ble vurdert, og at det var mange tegn på at en invasjon ble forberedt, klart ikke den britiske utenriksministeren å oppfatte hva som ville skje før invasjonen var i gang.

Den britiske regjeringen ønsket hverken å sette generalguvernøren i fare eller at han skulle prøve å ta makten. Britene hadde en viss stolthet av de båndene de beholdt med sine gamle kolonier og de ønsket ikke at generalguvernørene skulle bli oppfattet som en videreføring av kolonitiden. Kabinettets forsvars- og utenrikskomite møttes 24. oktober med både Thatcher, Howe og forsvarsminister Michael Heseltine tilstede. De ble da enige om at et hvert forsøk fra generalguvernørens side på å utfordre RMC ville sette dronningens representant i fare. De ville derfor føre et diplomatisk og ikke et militært press på Grenada og RMC. Det var under møtet i denne komiteen at regjeringen ble enig om at Geoffrey Howe, i Underhuset senere samme dag skulle gi en uttalelse og svare på spørsmål om situasjonen på Grenada.¹²⁹

Da Underhuset var samlet sa flere av medlemmene at de var bekymret for ryktene om en amerikansk aggresjon overfor Grenada. Det var da Howe fortalte Underhuset at han var i tett kontakt med USA og OECS, og at det ikke fantes noen grunn til å tro at en invasjon ville finne sted.¹³⁰ Bare noen timer etter uttalelsene i parlamentet kom en beskjed fra Ronald Reagan om at amerikanerne vurderte å gå til en militæraksjon mot Grenada. Ifølge Shultz hadde Reagan da i realiteten tatt avgjørelsen om en militæraksjon minst to dager tidligere, da han natt til 22.

---

¹²⁶ Williams, "‘Shrouded in Some Mystery’: The Governor General's Invitation and the 1983 Grenada Intervention." S. 13-14

¹²⁷ Clarridge and Diehl, *A Spy for All Seasons : My Life in the Cia.* S. 250-251

¹²⁸ Renwick, *A Journey with Margaret Thatcher : Foreign Policy under the Iron Lady.* S. 145

¹²⁹ Defence and oversea policy committee, Sub-committee on the management of political and military emergencies overseas, Møtereferat, 24. Oktober 1983, CAB 148/226, TNA.

¹³⁰ Debatt i Underhuset, 24. oktober 1983, Parliamentary Debates, Commons, 6. serie, vol 47, kolonne 30.

oktober svarte positivt på forespørselen om assistanse fra OECS, Barbados og Jamaica. Howes tale ble da en sterk kontrast til virkeligheten, og det var helt klart at britiske myndigheter hadde blitt holdt utenfor. Etter beskjeden om at USA seriøst vurderte forespørselen fra OECS fra den amerikanske presidenten, tok det litt tid før den britiske regjeringen var klar over hva som foregikk. Ettersom meldingen fra Reagan først sa at en aksjon fortsatt var under vurdering, så var Margaret Thatchers første reaksjon at hun måtte overtale presidenten om å ikke gjennomføre invasjonen.

3.1.1 Korrespondansen mellom Reagan og Thatcher under invasjonsnatten

Margaret Thatcher mottok kvelden den 24. oktober 1983, to forskjellige beskjeder fra Ronald Reagan. Den første meldingen konstaterte at USA gjorde en seriøs vurdering av en forespørsel fra Jamaica, Barbados og OECS om å utføre en militærintervensjon på Grenada.¹³¹ Den kom under tre timer etter uttalelsene i Underhuset der Howe sa at det ikke var sannsynlig at amerikanske eller karibiske myndigheter gjennomførte en invasjon av Grenada. Reagan sa i beskjeden at han hadde vært sterkt bekymret for utviklingen på Grenada de siste dagene. USA hadde mottatt en forespørsel fra OECS om hjelp til å gjennomføre en intervensjon. De karibiske statenes ledere var bekymret for sikkerheten i sin region etter hendelsene på Grenada, og skal også ha sendt en forespørsel til Storbritannia om deltagelse. Reagan hadde skrevet videre at han seriøst vurderte forespørselen fra OECS, og avslutter meldingen med å konstatere at han er overbevist om at han kan stole på hennes råd og støtte i en slik viktig sak.¹³²

Den britiske statsministeren uttrykte sterk bekymring over generalguvernørens sikkerhet i det første utkastet til det som skulle være et svar på meldingen fra Reagan: «I have a particular concern about the Governor-General in Grenada. As the queen's representative on the island, he is in a very delicate position.»¹³³ I utkastet ville statsministeren ikke ha noen invasjon og oppfordret amerikanerne til å kontakte med den britiske representanten i Washington, og til å ikke ta en forhastet avgjørelse.¹³⁴ Dette utkastet ble aldri sendt ettersom Thatcher ikke rakk å sende det før en ny beskjed fra Reagan kom.

Thatcher var ikke tilstede i Downing Street da den første meldingen fra Reagan kom. Hun ble derfor informert om meldingen av sin privatsekretær mens hun var i et middagsselskap

---

¹³¹ Reagan til Thatcher, 18.47 UTC, 24. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹³² Reagan til Thatcher, 18.47 UTC, 24. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹³³ Brian Fall til A.J. Fall, «Grenada», 24. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹³⁴ Brian Fall til A.J. Fall, «Grenada», 24. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

hvor også den amerikanske ambassadøren var tilstede. Ambassadøren viste tilsynelatende ikke noe om situasjonen på Grenada. Thatcher dro tilbake til statsministerens kontor der hun skulle holde et møte med utenriksministeren, forsvarsministeren og flere utenriksrådgivere. Innen Thatcher var kommet ditt hadde den nye beskjeden fra Reagan kommet, der sa han at han ville svare positivt på forespørselen fra OECS om assistanse til en invasjon av Grenada. Reagan informerte om at de ønsket å etablere en midlertidig regjering innen kort tid, og ville at de britiske myndighetene skulle gi en ny regjering på Grenada politisk og økonomisk støtte.¹³⁵ Situasjonen for det britiske kabinettet var da helt annerledes enn etter den første meldingen Reagan sendte. Selv om det er usikkert om eventuelle britiske meninger ville kunne endre den amerikanske avgjørelsen, så ville Thatcher og hennes regjering da hatt muligheten til å forberede sin reaksjon på invasjonen, og vurdere sin egen strategi. Den andre meldingen ble etterfulgt av en samtale mellom Reagan og Thatcher der han gjorde det klart at invasjonen allerede var i gang, «We, are already at zero».¹³⁶ Da ble dette en sak hvor den britiske regjeringen ble liggende i etterkant av hendelsene.

Det britiske kabinettet hadde vært veldig negative til en invasjon før den ble gjennomført, og nå som den var gjennomført var de irritert over hvordan det hadde skjedd uten at de ble informert. Den amerikanske presidenten mottok fra Thatcher, både et telegram og en telefonsamtale invasjonsnatten da amerikanske soldater ble ilandsatt på Grenada. Meldingen som ble sendt over telegram bar preg av den offisielle og folkerettslige motstanden den britiske regjeringen hadde mot det som skjedde. Det ble presisert i meldingen fra den britiske regjeringen, at de så på avgjørelsen om å invadere Grenada med bekymring. Det hadde ikke blitt levert noen offisiell forespørsel om assistanse til britiske myndigheter, og den største regionale organisasjonen CARICOM ble ikke enige om en invasjonen. En av bekymringene det britiske kabinettet hadde var at generalguvernør Paul Scoon hadde gitt beskjed om at hans liv var i fare dersom hvis han utfordret autoriteten til kuppmakerne, og en invasjon ville føre med mye risiko for dronningens representant. Meldingen sa også i fra om at en invasjon ville skape stor uro og splid i Storbritannia om utenriks- og forsvarspolitikken.¹³⁷ Grenadainvasjonen ga motstanderne av utplasseringen av amerikanske atomraketter på britisk territorium et argument å øke motstanden til utplasseringen. Argumentene for utplasseringen var at amerikanerne kun ville bruke atomrakettene etter konsultasjon med britiske myndigheter. Siden USA nå hadde

---

¹³⁵ A.J. Coles til Brian Fall, 25. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹³⁶ A.J. Coles til Brian Fall, Grenada, 25. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹³⁷ Thatcher til Reagan, 25. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

invadert en stat Dronning Elisabeth var statsoverhode for uten å konsultere med britiske myndigheter, så ble dette dratt frem som et argument om at USA ikke var til å stole på.

Innenrikspolitiske problemer var ikke den eneste konsekvensen for den britiske regjeringen. De skjønnte raskt at dette internasjonalt ble tolket som en del av den kalde krigen mellom de store maktblokkene. USA hadde vist handlingskraft ved å avsette et marxistisk styre, enda så liten staten var. Samtidig fikk invasjonen av Grenada konsekvenser for de involverte statene, igjennom hard kritikk og uvilje fra det internasjonale samfunnet. Et stort antall statsledere og folkeopinion i forskjellige stater mislikte stormaktenes innblanding i små staters interne affærer. Thatcher var personlig sterkt irritert over invasjonen og den manglende konsultasjonen:

This action will be seen as intervention by a Western democratic country in the internal affairs of a small independent nation, however unattractive its regime. I ask you to consider this in the context of our wider East/West relations and of the fact that we will be having in the next few days to present to our Parliament and people the sitting of cruise missiles in this country. I must ask you to think most carefully about these points. I cannot conceal that I am deeply disturbed by your latest communication. You asked for my advice. I have set it out and hope that even at this late stage you will take it into account before events are irrevocable.¹³⁸

Kort tid etter telegrammet ble sendt fra London var Thatcher i telefonsamtalen med Reagan, der hun fikk beskjed om at *Operasjon Urgent Fury* allerede var i gang.

3.2 Reaksjonene på invasjonen

Det kom en mengde reaksjoner i Storbritannia og i verdenssamfunnet på amerikanernes invasjon av Grenada. Mens britiske politikere var mest opptatt av forholdet til USA og den ydmykelsen den britiske regjeringen hadde blitt utsatt for, så var det folkerettslige grunnlaget for invasjonen det store temaet internasjonalt. I de internasjonale organisasjonene var det spesielt de alliansefrie statene og medlemmene av den tredje verden som reagerte sterkt, men også USAs allierte. For den britiske regjeringen var det innenrikspolitiske presset størst. Internasjonalt prøvde den britiske regjeringen å motarbeide fordømmelsen av invasjonen i FN.

---

¹³⁸ Thatcher til Reagan, 25. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

3.2.1 Reaksjonen blant britiske politikere

Innad i Storbritannia var reaksjonene på invasjonen i det store og det hele negative, men det fantes også politikere som støttet den amerikanske avgjørelsen. Noen av medlemmene i det konservative partiet mente Storbritannia hadde gjort en feil da de ikke støttet den amerikanske invasjonen, og at Storbritannia burde tatt initiativet før USA og de karibiske statene gjorde det.¹³⁹ Bekymringene for mange i Storbritannia var at dette var enda et eksempel på en britisk tilbaketrekking fra områder som har hatt tilknytning til imperiet, til fordel for USA.

Utenriksrådgiveren Anthony Parsons beskrev det slik da han skulle sette invasjonen i et historisk perspektiv for statsministeren:

I believe this incident will have a decisive effect on attitudes in the Caribbean. Hitherto, my impression has been that the small islands of the Eastern Caribbean, plus of course Belize, has been disposed to look to us rather than the Americans to provide the minimal force which might be required to extricate them from local difficulties. Now, they will all realise that they have joined the Hispanic Central American states in the United States «sphere of influence».¹⁴⁰

Derfor oppfordret Parsons statsministeren til å se langsiktig og sørge for at Storbritannia ikke står i såkalt «falske posisjoner», og akseptere offentlig at det er amerikanerne som bestemmer i regionen. Han ville at den britiske regjeringen samtidig måtte gjøre det klart at de ønsket full konsultasjon om eventuelle invasjoner av Samveldestater. De britiske styrkene i Belize på det mellomamerikanske fastlandet ble trukket frem av Parsons som et eksempel på et territorium hvor britene burde trekke seg ut så raskt muligheten byr seg.¹⁴¹ Et forslaget han ikke ble hørt på, ettersom den britiske regjeringen fortsatte den militære tilstedeværelsen i Belize i flere år etter amerikanernes ønske.

Parsons har rett i at britiske styresmakter i Karibia på har stått i en «falsk posisjon» som han kalte det, etter at britiske styresmakter på 1960-tallet bestemte seg for at det ikke var briternes interesse å være politisk eller militært involvert i det østlige Kariba. Den britiske regjeringen ser ut til å ha forventet at amerikanerne fortsatte å konsultere britene om regionen, selv om de i realiteten hadde trukket seg ut fra alt reelt ansvar i regionen. Parsons feilet derimot når han innlemmet Belize i det samme argument. Den britiske regjeringen har i Belize som en

---

¹³⁹ Debatt i Underhuset, 25. oktober 1983, Parliamentary Debates, Commons, 6. serie, vol 47, kolonne 148-149.

¹⁴⁰ A.D. Parsons til A.J. Coles, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁴¹ A.D. Parsons til A.J. Coles, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

motsetning til Grenada involvert seg i staten etter uavhengigheten ved å ha en militærbase der, dermed har de også beholdt innflytelse der og samarbeider med amerikanerne. I Grenada og det øvrige Øst-Karibia hadde britiske styresmakter trukket seg ut mot amerikanernes ønske, og dermed ble de heller ikke blitt hørt av amerikanerne selv om britene ønsket det.

Flertallet i Underhuset forstod at Storbritannias posisjon i regionen for lengst hadde blitt overtatt av USA og det var dermed heller ikke dette som opprørte flertallet i Underhuset. De som hadde ønsket at britene involverte seg på Grenada var få, det ville bringe med seg mer problemer enn fordeler mente de fleste representantene. Det var den manglende konsultasjonen fra en nær alliert, og det som ble oppfattet som en dårlig håndtering av situasjonen fra Kabinettets side, som opprørte de fleste parlamentsmedlemmene. Det var en forventning om at den amerikanske administrasjonen ville respektere de båndene britene hadde med Samvelderikene, selv om de kun var seremonielle. Rapporten fra Underhusets utenrikskomite året etter invasjonen av Grenada konkluderte med at den britiske regjeringens holdninger kan ha farget deres syn på hva andre stater ville gjøre, og at den manglende informasjonen fra amerikanerne kom av at de viste hvor avvisende den britiske regjeringen var til en invasjon.¹⁴² At flere britiske politikere mente at en invasjon ikke kunne rettferdiggjøres var nok det bakenforliggende problemet mange av politikerne hadde med invasjonen.

Da Geoffrey Howe talte til Underhuset 25. oktober var han veldig forsiktig i sin ordbruk. Howe ville ikke være for krass overfor hverken Jamaica, Barbados, OECS, eller USA. Han snakker ikke negativt om amerikanernes handlinger under talen sin. Howe brukte i stedet talen til å bortimot unnskyldte amerikanerne ved å si at USA hadde sett annerledes på hendelsene og hvilke tiltak som burde gjennomføres enn hva den britiske regjeringen hadde gjort.¹⁴³ Det ble i løpet av debatten i Underhuset rettet krass kritikk mot utenriksministeren og Kabinettet. Denis Healey som var skyggeutenriksminister på det tidspunktet, påpekte at dronningens undersåtter var blitt invadert av en fremmed stat og dette uten at britene hadde blitt informert på forhånd. Flere av parlamentsmedlemmene ropte på utenriksministerens avgang under debatten, og Howe fikk flere ganger i løpet av debatten spørsmål om han støttet amerikanernes avgjørelse. Howe nektet å svare på dette igjennom hele debatten.¹⁴⁴ Howes opptreden i parlamentet viser hvordan den britiske regjeringen på dette tidspunktet var usikre på hvordan de skulle håndtere situasjonen, men også at det var deres ønske at invasjonen nå som den var satt i gang ble

---

¹⁴² House of Commons Foreign Affairs Committee et al., *Second Report from the Foreign Affairs Committee of the House of Commons, Session 1983-84 : Grenada*. S. xvii-xviii

¹⁴³ Debatt i Underhuset, 25. oktober 1983, Parliamentary Debates, Commons, 6. serie, vol 47, kolonne 143-147.

¹⁴⁴ Debatt i Underhuset, 25. oktober 1983, Parliamentary Debates, Commons, 6. serie, vol 47, kolonne 143-147.

vellykket. Da Howe ble presset til å forklare forskjellene mellom hans standpunkt dagen før og hans manglende fordømming av invasjonen i parlamentet den 25. oktober. Svarte han at det for britiske myndigheter aldri var aktuelt å intervensere på Grenada. Samtidig sa han at amerikanerne med flere statsborgere på Grenada hadde sin rett til å bedømme situasjonen annerledes.¹⁴⁵

Onsdag 26. oktober ble det holdt en enda lengre debatt om Grenada enn den som ble holdt dagen før. Den britiske regjeringen ble også da utsatt for kritikk. Det hadde kommet frem at invasjonen sannsynligvis hadde blitt planlagt i over en uke av den amerikanske administrasjonen, og i flere måneder av CIA. Dette ble brukt av opposisjonen ved Denis Healey til å stille spørsmål ved hva statsministeren og utenriksministeren visste, og ikke minst på hvilket tidspunkt de visste det.¹⁴⁶ Dersom de hadde kunnskap om amerikanernes planer under debatten i Underhuset dagen før invasjonen, så hadde Geoffrey Howe i så fall gjort en feil ved å ikke holde parlamentet informert. Det at Kabinettet ikke visste om amerikanernes planer førte også til mange spørsmål og kritiske røster. Akkurat som Thatcher forutså i telegrammet til Reagan, ble dette brukt mot den planlagte utplasseringen av amerikanske atomraketter i Storbritannia. Opposisjonen så med en gang muligheten til å harselere over hvor lite Storbritannia nå kunne stole på at amerikanerne ville konsultere den britiske regjeringen om bruken av de amerikanske atomraketene i Storbritannia. Ettersom de så hvordan den amerikanske administrasjonen ikke holdt sitt ord om å informere den britiske regjeringen dersom de endret sitt syn på Grenadasituasjonen. Det var denne debatten Dennis Healey brukte til å kalle Thatcher den amerikanske presidentens «lydige puddel.»¹⁴⁷

Midt under debatten i Underhuset mottok Thatcher en telefon fra Ronald Reagan, en samtale som forløp seg som en lang beklagelse fra presidenten. «If I were there Margaret, I'd throw my hat in the door before I came in.»¹⁴⁸ Han brukte samtalen på å forklare hvordan han hadde blitt vekket av forespørselen fra OECS, og at han av sikkerhetsgrunner ikke informerte Thatcher før invasjonen. Thatcher var ikke villig til å prate mye over telefonen, og begrunnet det med at telefonlinjen ikke var sikker, og avsluttet samtalen med at hun måtte tilbake til

---

¹⁴⁵ Debatt i Underhuset, 25. oktober 1983, Parliamentary Debates, Commons, 6. serie, vol 47, kolonne 143-146.

¹⁴⁶ Debatt i Underhuset, 26 oktober 1983, Parliamentary Debates, Commons, 6. serie, vol 47 kolonne 294.

¹⁴⁷ Debatt i Underhuset, 26 oktober 1983, Parliamentary Debates, Commons, 6. serie, vol 47 kolonne 294.

¹⁴⁸ Memorandum fra telefonsamtale mellom Ronald Reagan og Margaret Thatcher, 26. oktober 1983, Margaret Thatcher foundation, aksessert 14. mars, 2016, <http://www.margaretthatcher.org/document/109426>.

debatten i parlamentet.¹⁴⁹ Slik beskrev Thatcher selv samtalen: «I was not in the sunniest of moods.»¹⁵⁰

Howe skrev også om denne debatten i sin selvbiografi. Howe sier at han så hvordan både han og statsministeren var blitt ydmyket av hvordan ledelsen i Washington hadde ignorert deres synspunkter. Det var likevel ikke noe alternativ for ham å fordømme de amerikanske handlingene og risikere å ødelegge det angloamerikanske forholdet over en liten øy i Karibia.¹⁵¹ Det var også konklusjonen i et kabinettmøte 27. oktober, Storbritannias forhold til USA kunne ikke på noe måte bli satt på spill på grunn av denne saken.¹⁵² Mange vil nok mene at den britiske regjeringen allerede hadde blitt satt ut av spill da amerikanerne som gjorde som de ville på Grenada, og den britiske regjeringen hadde bare fremstått som deres lydige allierte til tross for at de hadde blitt holdt utenfor og var imot invasjonen i utgangspunktet. Howe var nok klar over at det var den britiske regjeringen selv som hadde satt seg selv på sidelinje ved å distansere seg fra det som skjedde på Grenada. Regjeringen Howe var medlem av hadde også flere ganger i sin retorikk støttet amerikansk lederskap i verden.

Det britiske Kabinettet mente at de ikke hadde noe å tjene på å være alt for kritiske overfor amerikanerne. Den fraværende kritikken fra Thatcher og hennes utenriksminister de første dagene kommer til en viss grad av hensyn til situasjonen innad i USA. Amerikanske politikere liker generelt ikke offentlig kritikk av en militæraksjon mens deres soldater fortsatt er i kamp. Kabinettet i Storbritannia fulgte med på debatten blant politikerne i Washington og var klar over denne sensitiviteten blant de amerikanske politikerne.¹⁵³ Dermed ville et utbrudd fra britiske toppolitikere i media de første dagene skadet den britiske regjeringens forsøk på å forbedre forholdet til amerikanske politikere. Det vil i så fall være i tråd med Percy Cradocks påstand om at de alltid tok hensyn til det amerikanske synet på en sak før de bestemte seg for hva de skulle gjøre.

3.2.2 Reaksjoner Internasjonalt – Debatt i FN

Invasjonen førte med seg reaksjoner fra statsledere verden rundt. Dette førte til mye arbeid for britisk utenriksstjeneste i etterkant av invasjonen. Både i FN og i Samveldet av Nasjoner var det

---

¹⁴⁹ Memorandum fra telefonsamtale mellom Ronald Reagan og Margaret Thatcher, 26. oktober 1983, Margaret Thatcher foundation, aksessert 14. mars, 2016, <http://www.margaretthatcher.org/document/109426>.

¹⁵⁰ Thatcher, *The Downing Street Years*. S. 332

¹⁵¹ Howe, *Conflict of Loyalty*. S. 331

¹⁵² Konklusjoner fra kabinettmøte, 27. oktober 1983, CAB 128/76/31, TNA.

¹⁵³ Konklusjoner fra kabinettmøte, 27. oktober 1983, CAB 128/76/31, TNA.

stater som var sterkt opprørte over det som hadde skjedd på Grenada. De statene i Karibia og Samveldet som hadde de sterkeste meningene om invasjonen av Grenada reagerte også på hvordan den britiske regjeringen hadde respondert, og hvordan de hadde omtalt de karibiske statenes handlinger. Dette førte med seg at britiske representanter i FN og andre organisasjoner holdt en lav profil i sammenhenger der tema relatert til invasjonen ble tatt opp. Samveldet bestod av stater som hadde vært involvert i invasjonen, og mange av de statene som hadde de sterkeste motsigelsene mot den.

Utenlandske statsledere og media var stort sett motstandere av invasjonen, de involverte statene fikk liten støtte fra andre. Den britiske utenrikstjenesten sendte inn rapporter fra mange nasjoner for at statsministeren og Kabinettet skulle ha god informasjon å bruke når de tok sine utenrikspolitiske avgjørelser. I FN var det USA som fikk mesteparten av kritikken, og ikke de karibiske statene. Det var da hovedsakelig alliansefrie nasjoner, eller de kommunistiske som gikk ut med spesielt sterk kritikk av amerikanerne.¹⁵⁴ Det var også sterke reaksjoner fra NATO-allierte Spania og Hellas som begge mislikte invasjonen sterkt, mens organisasjonen av amerikanske stater var splittet i mellom de som støttet amerikanerne og de som var sterkt imot invasjonen.¹⁵⁵

Det var i Vest-Tyskland – som det også hadde vært i Storbritannia – demonstrasjoner og et hardt debattmiljø som en følge av utplasseringen av amerikanske atomraketter på eget territorium. Regjeringen i Vest-Tyskland var derfor i likhet med den britiske regjeringen veldig misfornøyd med det som hadde skjedd.¹⁵⁶ Den tyske kansleren Helmut Kohl var kritisk til invasjonen, men stoppet sin kritikk av invasjonen i media etter at han skal ha vært i en samtale med Margaret Thatcher i starten av november.¹⁵⁷ Noe som kan tyde på at Thatcher kan ha overbevist Kohl om å følge det britiske eksempelet om å la det som hadde skjedd ligge og at det var mer hensiktsmessig for deres egne interesser - som utplasseringen av missilrakettene - å fokusere på å unngå ytterligere anti-amerikansk retorikk i Europa. Det viser også at Thatcher har gått aktivt ut for å forhindre kritikk av invasjonen internasjonalt.

Til tross for at den britiske regjeringen ikke kritiserte invasjonen i parlamentet så likte ikke de karibiske statslederne som var involvert i invasjonen hvordan Thatcher hadde uttalt seg i Underhuset. De karibiske statslederne likte dårlig at hun fortalte Underhuset at hun hadde

---

¹⁵⁴ Thomson til FCO, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁵⁵ «Grenada: Sitrep no 5» til Thatcher, 27. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁵⁶ Bonn til FCO, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁵⁷ Taylor til FCO, 15. nov 1983, PREM 19/1049, TNA.

frarådet USA og de karibiske statene å invadere Grenada. Antigua og Barbuda hadde vært en del av koalisjonen som var med på invasjonen av Grenada, og sa til britenes høykommisjonær at de oppfattet hennes uttalelser i Underhuset som «uvennlige».¹⁵⁸ Dermed hadde den britiske regjeringen fått kritikk fra begge sider av saken. Innenrikspolitisk og fra de mange av de alliansefrie nasjonene hadde britene blitt kritisert for å støtte amerikanerne for mye, og for at den britiske regjeringen ikke hadde gått offentlig ut med kritikk av invasjonen. Samtidig som regjeringen fikk kritikk av invasjonskoalisjonen for å ikke støtte dem.

I FN ble et forslag fra Guyana om å fordømme invasjonen debattert. Flere medlemsstater mente invasjonen av Grenada var et brudd på internasjonal lov, og flertallet av de latinamerikanske statene som var skeptiske til USAs intervensjoner i sin region støttet resolusjonen. Nicaragua som hadde problemer med amerikanske støttede geriljastyrker var spesielt ivrig i å få til en fordømmelse av invasjonen.¹⁵⁹ Det var ingen overraskelse at USA ble fordømt av nasjoner i den tredje verden, spesielt av Latinamerikanerne. Det var også vesteuropeiske stater som blant annet Frankrike som fordømte den amerikanske invasjonen av Grenada i FN, de mente det var et brudd på folkeretten.¹⁶⁰

Å støtte amerikanerne under denne avstemningen ville nok ført til ytterligere påstander om Thatcher som Reagans «lydige puddel» og det var aldri aktuelt for den britiske regjeringen å stemme imot resolusjonen. Thatchers regjering konkluderte selv med at det ikke var forenelig med regjeringens tidligere posisjon å støtte amerikanerne i å stemme mot resolusjonen. Men Kabinettet ville som i de andre tilfellene prøve å unngå å komme i konflikt med amerikanerne ved å avstå fra avstemningen. Kabinettet i London ville da samtidig uttrykke et ønske om at USA ville gjøre det samme i en Argentina-ledet resolusjon om Falklandsøyene, som det var sannsynlig at USA ville stemme for.¹⁶¹ Om det ville overtale amerikanerne til å hjelpe Storbritannia i andre avstemninger var usikkert, men den britiske regjeringen håpet i hvert fall at det ville dempe misnøyen som fantes hos amerikanerne over holdningen britene hadde hatt til invasjonen.

Amerikanske politikere og tjenestemenn var særlig misfornøyde over den manglende positive responsen og støtten fra britiske politikere. Fidel Castro holdt en tale der han brukte den britiske skepsisen til invasjonen som et eksempel på at amerikanernes invasjon hadde vært

---

¹⁵⁸ Crane til FCO, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁵⁹ Ukmis New York til FCO, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁶⁰ Ukmis New York til FCO, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁶¹ Konklusjoner fra kabinettmøte, 27. oktober 1983, CAB 128/76/31, TNA.

urettmessig, ettersom den britiske regjeringen ble sett på som amerikanernes nærmeste støttespillere. Det ble ikke tatt godt imot i Washington at britenes holdninger kunne bli brukt av Castro til å underminere USAs handlinger. Den amerikanske utenriksministeren George Shultz uttrykte spesielt at han var irritert; han syntes de sterke motsigelsene fra den britiske regjeringen var underlige. Shultz Sammenlignet invasjonen av Grenada med Falklandskrigen: «I was annoyed. We had turned ourselves into pretzels for Mrs. Thatcher over the Falklands crisis.»¹⁶² Ettersom Falklandsøyene var en britisk besittelse som ble invadert av en fremmed stat, og USA var den fremmede staten på Grenada, talte ikke dette argumentet sterkt overfor britene. Det at han skrev det flere år i etterkant også, viser hvordan den amerikanske utenriksministeren forventet en slags lojalitet fra Storbritannia til USA som følge av amerikansk samarbeid med britene i tidligere konflikter.

Under debattene i FN der Guyana søkte støtte til resolusjonen som fordømte invasjonen og erklærte den som et brudd på internasjonal lov, holdt britiske representanter en lavest mulig profil. Den britiske FN-ambassadøren John Thomson prøvde bevisst å unngå å være aktiv i diskusjonene. Thomson hadde fått ordre fra Geoffrey Howe om å ikke ta noen initiativ på egenhånd. Howe ønsket at det var de involverte partene som skulle svare på spørsmålene om legaliteten til *Operasjon Urgent Fury*. Den britiske ambassadøren fikk beskjed om å overtale amerikanerne til å be de karibiske statene involvert i invasjonen til å være aktive under de formelle prosedyrene i FN.¹⁶³ Det var et ønske fra britisk side å unngå en fordømmelse av invasjonen i FN. Problemet for den britiske regjeringen var at de selv ikke kunne motarbeide en fordømmelse aktivt. Det ville stride mot deres holdninger til invasjonen og motvirke deres forsøk på å virke så nøytral som mulig i denne konflikten. Det var derfor en frustrasjon hos den britiske delegasjonen til FN over at USA gjorde veldig lite for å sikre støtte fra stemmegiverne i Sikkerhetsrådet: «US were slow, unimaginative and insufficiently energetic. Their allies in the Caribbean were conspicuous by their absence».¹⁶⁴ Det kan tyde på at amerikanske myndigheter som ville bruke sitt veto, ikke så det som like viktig som den britiske regjeringen å opprettholde et godt rykte blant andre stater ettersom de i større grad får innflytelse igjennom sin enorme militære kapasitet. Eller at amerikanerne uansett mente at det var et marginalt antall stater det var mulig å overbevise til å skifte mening i spørsmålet.

---

¹⁶² Shultz, *Turmoil and Triumph: My Years as Secretary of State*. S. 336

¹⁶³ Howe til Ukmis New York, 25. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁶⁴ Thomson til FCO, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

Den britiske FN-ambassadøren John Thomson måtte komme med en uttalelse på britenes standpunkt i saken, og holdt den 28. oktober en tale i FN som lignet veldig på den Howe hadde holdt i Underhuset etter invasjonen. Thomson var der negativ til den fordømmende resolusjonen som ble støttet av mange av medlemmene i FN. Thomson gjorde som Howe og forsvarte USA og spesielt de karibiske statene rett til å vurdere situasjonen annerledes enn det Storbritannia hadde gjort, og at de ikke ville stemme for en resolusjon som kritiserte dem så sterkt for den avgjørelsen de hadde tatt.¹⁶⁵ Han sa i sin tale at de intervensjonerende statenes rykte talte for dem, og siden de hadde egne innbyggere tilstede på øya, ga det en spesielt god grunn for disse statenes bekymringer: «Internal events in Grenada had created a situation which led to terror in the island and fear in the region and which gave legitimate ground for concern to many governments especially those with nationals on the island.»¹⁶⁶ Storbritannia som hadde en regjering som før invasjonen var motstandere av en invasjon og hadde vært skarpe i kommunikasjonen med USAs administrasjon, aksepterte nå invasjonen i FN og forsvarte de involverte statene.

Utenom disse uttalelsene som viste den samme posisjonen Kabinettet hadde tatt i det britiske parlamentet, så holdt den britiske representanten en lav profil under debatten om avstemningen. De kom ikke med noe offentlig kritikk av *Operasjon Urgent Fury* i FN i forsøket på å unngå å gjøre stemningen mellom den britiske regjeringen og amerikanerne verre. Resolusjonen klarte britene ikke å påvirke, den ble støttet av flere stater i sikkerhetsrådet, inkludert Frankrike og Nederland. Storbritannia, Zaire og Togo avstod fra å stemme. USA var den eneste som stemte imot resolusjonen, og ble da nødt til å bruke sitt veto for å stoppe den.¹⁶⁷

3.2.3 Thatcher og Howe går ut med hard kritikk av invasjonen

We in... the western democracies use our forces to defend our way of life. We do not use it to walk into independent sovereign territories... If you're going to pronounce a new law that wherever Communism reigns against the will of the people, even though it happened internally, there the USA shall enter, then we are going to have really terrible wars in this world.¹⁶⁸

---

¹⁶⁵ Thomason til FCO, 28. oktober 1983, PREM 19/1049, TNA.

¹⁶⁶ Thomson til FCO, 28. oktober 1983, PREM 19/1049, TNA.

¹⁶⁷ Grenada: Sitrep No 6, 28. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁶⁸ Howe, *Conflict of Loyalty*. S. 332

Slik utalte Margaret Thatcher seg i et intervju med BBC World Service 30. oktober 1983. Den britiske regjeringen må da ha innsett at de av ren nødvendighet måtte gå ut i media med den kritikken de faktisk stod inne for, men som de ikke hadde ønsket å lufte i offentligheten for å unngå en ytterligere forverring i forholdet til USA og de karibiske småstatene. Det var ikke mer enn to dager tidligere at Thomson, den britiske representanten til FN, hadde oppfordret andre stater til å vise forståelse for de bekymringene de intervensjonerende statene hadde hatt da de tok avgjørelsen om å invadere Grenada. Det var da bemerkelsesverdig at to dager etter så gikk både statsministeren og utenriksministeren ut med kritikk av invasjonen. Geoffrey Howe sa nemlig samme dag som statsministeren i et annet intervju at man ikke kunne intervensjonere i alle suverene stater hvor man ikke likte regjeringene. Det ville være det samme om de hadde sovjetisk eller cubansk personell tilstede, så lenge de var der på invitasjon fra statens regjering.¹⁶⁹

Det var nok presset både innenrikspolitisk og utenrikspolitisk som førte til at den britiske regjeringen til slutt måtte ut med denne kritikken. Innenrikspolitisk hadde både opposisjonen og medlemmer av det konservative partiet hadde kritisert regjeringen for å støtte amerikanerne selv om amerikanerne åpenbart hadde holdt tilbake informasjon for regjeringen. Thatcher hadde et behov for å vise at hun kunne kritisere amerikanerne og ikke bare være deres «lydige puddel». Internasjonalt hadde de et behov for å distansere seg fra invasjonen som ble fordømt av veldig mange stater.

Den britiske regjeringen hadde stor grunn til å være irritert over å ikke bli informert, de ble stående uforberedt på hvordan de skulle reagere og endte opp med å være hverken fordømmende eller støttende. Det er likevel mulig at dette var positivt for den britiske regjeringen på noen måter. Dersom den britiske regjeringen hadde blitt informert på forhånd ville de hatt et press på seg til å ta et klart standpunkt. Hadde den britiske regjeringen da motsatt seg invasjonen så kunne det ha gjort enda større skade på forholdet til USA. Dersom Storbritannia hadde støttet invasjonen, ville det ha blitt sett på som en post-imperialistisk invasjon fra de tidligere koloniherrne. Noe som ville gjort Storbritannia veldig upopulær i blant de tidligere koloniene i Samveldet.

---

¹⁶⁹ Howe til Smallman/Brown, Intervju med *Weekend World*, 30. oktober 1983, PREM 19/1049, TNA

4.0 Storbritannia og Grenada etter invasjonen

Generalguvernør Paul Scoon overtok den utøvende makten på Grenada etter den amerikanske invasjonen. Ettersom forespørselen fra Scoon skulle være den folkerettslige legitimiteten for å gjennomføre invasjonen, ble det også han den amerikanske administrasjonen ga ansvaret for å sammen en provisorisk regjering som skulle styre Grenada frem til et nytt valg ble gjennomført. Han styrte frem til ansvaret ble tatt over av den provisoriske regjeringen under Nicholas Brathwaites formannskap 5. desember. Dette kapitlet viser hvordan forholdet mellom den britiske regjeringen og de karibiske statslederne var etter invasjonen, og hvordan regjeringen støttet den provisoriske regjeringen og gjenoppbyggingen av Grenada.

Den britiske regjeringen forsøkte å bedre forholdet til USA og de karibiske statene ved å spille en konstruktiv rolle i gjenoppbyggingen av Grenada etter invasjonen. Den britiske regjeringen ga både økonomisk bistand og menneskelige ressurser til gjenoppbyggingen av Grenada. Det var likevel ikke gitt at omfanget av bistanden skulle bli så stor som den ble, Thatcher var ikke særlig fornøyd med å bruke store ressurser på gjenoppbyggingen etter en invasjon hun hadde vært motstander av. Det var heller ikke uproblematisk for den Kabinettet i London å forholde seg til den provisoriske regjeringen på Grenada. Den britiske regjeringen gjentok flere ganger at de ikke hadde noe gjenværende ansvar for Grenada etter uavhengigheten, og at generalguvernøren ikke fulgte ordre fra dronningen i London. Dronningens rolle forble et sensitivt tema ettersom en videreføring av det britiske monarkiet i de uavhengige Samveldestatene var avhengig av at monarkiet ikke satt denne uavhengigheten i tvil.

4.1 Forholdet til de karibiske statene

Jamaica, Barbados og *Organisasjonen for Øst-Karibiske Stater* (OECS) utgjorde i 1983 åtte stater til sammen. Alle sammen med sterke kulturelle bånd til Storbritannia igjennom utdanning og andre institusjoner. Størrelsen på statene gjorde at de hadde vanskeligheter med å hevde en effektiv nasjonal suverenitet ettersom de var så avhengige av større stater for egen sikkerhet. Få ressurser, langt unna Storbritannia og lite innflytelse gjorde at de lå langt utenfor den britiske regjeringens sentrale interesser. Britene hadde gradvis trukket seg ut fra det karibiske hav siden 1960-tallet og utover enkelte parlamentsmedlemmer med en sterk nostalgi for det britiske imperiet, så var det ingen interesse blant britiske politikere til å bruke ressurser på å opprettholde Storbritannia som en militærmakt i Det karibiske hav.

De karibiske statslederne ønsket ikke å bli fremstilt som brikker i et amerikansk spill. Statslederne i Samveldekaribia var klar over de problemene de hadde med å hevde sin suverenitet. Det betyr derimot ikke at de ikke ønsket å markere suvereniteten sin tydelig. De karibiske statslederne ble oppmerksomme på den kritiske holdningen til invasjonen hos britiske politikere. Statslederne var misfornøyde med hvordan de ble kritisert for sine handlinger av mange politikere i Underhuset, selv om den britiske regjeringen avstod fra å kritisere dem i Underhuset. Det var likevel det at britiske politikere så på invasjonen som en hovedsakelig amerikansk aksjon, som skapte mest misnøye hos regjeringene i Det karibiske hav. De kritiserte derfor den britiske regjeringen for manglende støtte og den negative holdningen regjeringen hadde overfor karibiske stater ved å anse at de bare fulgte amerikanernes ønsker, og ikke hadde egne interesser i konflikten.¹⁷⁰ Det er klart at den britiske regjeringen selvfølgelig ikke ønsket denne misnøyen som hadde negative konsekvenser for forholdet til de karibiske statene. For selv om disse statene manglet makt eller økonomisk tyngde, så hadde de som alle andre stater den formelle suvereniteten som førte til stemmerett i FN og medlemskap i internasjonale organisasjoner.

Rapporten fra Underhusets utenrikskomite etter invasjonen hevdet at de på sin reise i regionen i slutten av 1983 merket en viss misnøye med Storbritannia. Den vanlige oppfatningen var at Storbritannia som en del av avkoloniseringsprosessen på alle måter hadde «snudd ryggen til» sine tidligere kolonier.¹⁷¹ Det var likevel sterk splid i organisasjoner som Samveldet og CARICOM over invasjonen av Grenada, og den sterke motstanden fra mange av de største statene i Samveldet ville være nok til å få Storbritannia til å vegre seg for å ta et standpunkt direkte for eller imot invasjonen. CARICOM som var den største regionale organisasjonen hadde flere motstandere av invasjonen. Thatcher var klar over at stater som Trinidad & Tobago, Guyana, Belize og Bahamas som alle hadde vært britiske kolonier i regionen, var motstandere av invasjonen.¹⁷² Derfor ville en sterk britisk støtte til de intervenerende statene skape et negativt forhold til andre stater i regionen.

Statene som var involvert var mange, og det var problematisk for en britisk regjeringen. De som var en del av Operasjon *Urgent Fury* var også en del av Samveldet, og de var ofte allierte av Storbritannia og støttet britiske interesser i denne post-imperialistiske internasjonale organisasjonen. En som spesielt viste misnøye over den britiske regjeringens reaksjoner var

---

¹⁷⁰ FCO, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁷¹ House of Commons Foreign Affairs Committee et al., *Second Report from the Foreign Affairs Committee of the House of Commons, Session 1983-84 : Grenada*. S. xlii

¹⁷² Heap til FCO, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

Jamaicas statsminister Edward Seaga. Han var sterk tilhenger av invasjonen, og sammen med Barbados statsminister Tom Adams hadde han vært en sentral skikkelse i det karibiske initiativet til en invasjon. Seaga kalte den britiske høykommisjonæren i Kingston inn til et møte 26. oktober, der han ga beskjed om at han var misfornøyd med at den britiske regjeringen ikke hadde støttet de involverte statene under debattene i det britiske Underhuset. Seaga visste at deres stemmerett i FN gjorde det til en av de få arenaene de var likestilt med de fleste andre stater. Den britiske høykommisjonæren kunne derfor rapportere tilbake til utenriksdepartementet at Seaga revurderte støtten til britene i Falklandskonflikten og avstemningene i FN, som en følge av den manglende støtten etter invasjonen.¹⁷³ I likhet med den amerikanske utenriksministeren satte Seaga hans støtte til Storbritannia under Falklandskrigen i kontrast til den britiske reaksjonen på invasjonen av Grenada.

Den britiske regjeringen så en verdi i å unngå å bruke veto for ofte i avstemninger i FN, samt å få med seg de karibiske statene i andre internasjonale organisasjoner. Derfor ønsket britene å unngå et forverret forhold til de karibiske statslederne. Et problem for den britiske regjeringen var at det karibiske hav bestod av flere små aktører som ikke var koordinerte med hverken USA eller hverandre i sine reaksjoner overfor den britiske regjeringen. Mens Thatcher i sin direkte kommunikasjon med den amerikanske administrasjonen konfronterte dem med uenighetene og presiserte at kommunikasjonen videre måtte foregå uten misforståelser, gjorde hun ikke det samme overfor Jamaicas statsminister Edward Seaga. Det var en klar irritasjon både fra det britiske kabinettet og hos de karibiske statslederne, spesielt den jamaicanske, den britiske regjeringen prøvde derfor å unngå en konfrontasjon med Seaga de første dagene etter invasjonen. Da utenriksdepartementet foreslo at Thatcher tok en telefonsamtale med den jamaicanske statsministeren, sendte sekretæren ved statsministerens kontor en klar melding: «The prime minister does not think that a telephone call to Mr. Seaga will help at the moment. Her view is that Mr. Seaga is not alone in having strong feelings, and that it is a case of «least said soonest mended.»¹⁷⁴ Dette skilte seg fra Thatchers kommunikasjon med Tom Adams statsministeren på Barbados, de talte godt sammen etter invasjonen.¹⁷⁵

Ingen av de karibiske statene hadde noen stor interesse av å ha et dårlig forhold til den britiske regjeringen. Britiske myndigheter ga mye bistand og samarbeidet for å støtte de karibiske statene, disse små statene nøt godt av nære bånd og et godt forhold til en økonomisk

---

¹⁷³ Smallman til FCO, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁷⁴ David Barclay til Peter Ricketts, 27. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁷⁵ Peter Ricketts til A.J. Coles, «Grenada: Conversation between the Prime Minister and the Prime Minister of Barbados», 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

stormakt som Storbritannia. Det var den britiske regjeringens åpenbare bitterhet over å ikke ha blitt informert som skapte irritasjon i Karibia, noen av statslederne trodde britene var blitt holdt informert.¹⁷⁶ Noen av statslederne skjønnte at britene ikke var blitt holdt informert og viste raskt forståelse for de britiske reaksjonene. Dominicas statsminister Eugenia Charles var formann i OECS på det tidspunktet og stod sammen med Ronald Reagan under hans pressekonferanse etter invasjonen. Hun skjønnte raskt at den britiske regjeringen var blitt holdt utenfor og sendte derfor en beskjed til britiske myndigheter på vegne av OECS, der beklaget hun den manglende informasjonen britene hadde fått.¹⁷⁷ Det virker som de karibiske statene regnet med at amerikanerne holdt den britiske regjeringen informert etter at de svarte på forespørselen fra OECS, og at dette skapte misforståelser mellom karibiske ledere og den britiske regjeringen.

4.2 Den britiske rollen på Grenada

Den 31. oktober 1983 ble det holdt et møte i kabinettets underkomité for politiske og militære kriser utenlands. Regjeringen hadde behov for å avklare hvordan den skulle reagere på forespørsler om assistanse fra den nye provisoriske regjeringen i Grenada, noe dette møtet gjorde. Tilstede på møtet var statsministeren, hennes utenriksrådgivere og flere viktige kabinettmedlemmer, som inkluderte finansministeren Nigel Lawson og forsvarsminister Michael Heseltine.¹⁷⁸ Geoffrey Howe hadde før møtet gjort klart et skriv om hvordan han mente britene burde håndtere Grenada fremover ettersom han ikke kunne være tilstede selv. Howe mente Storbritannia første og fremst hadde tre viktige interesser på Grenada. Det var sikkerheten til de britiske borgerne på øya, at Grenada fikk et stabilt styre basert på den eksisterende grunnloven, og at det ble størst mulig internasjonal støtte til et utfall som var konsistent med amerikanske politiske interesser. For at disse målene skulle bli nådd mente Howe at Storbritannia burde ta en mellomstilling mellom en aktiv politikk hvor de styrte retningen på det som skjedde, og en minimalistisk respons hvor britiske myndigheter kun responderte på de forespørsler som ble lagt frem for dem når det gjaldt spørsmål om assistanse. De måtte reagere positivt på forespørsler, samtidig som de jobbet aktivt for å få andre stater til å bidra slik at deres mål ble gjennomført.¹⁷⁹

---

¹⁷⁶ Peter Ricketts til A.J. Coles, «Grenada: Conversation between the Prime Minister and the Prime Minister of Barbados», 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁷⁷ R.A.C. Shillingford til John Edwards, 26. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁷⁸ Defence and oversea policy committee, Sub-committee on the management of political and military emergencies overseas, 31. oktober 1983, CAB 148/226, TNA

¹⁷⁹ Howe til Thatcher, 29. oktober 1983, PREM 19/1049, TNA.

Den mellomstillingen Howe argumenterte for var tilnærmet koherent med den passive tilnærmingen. Ettersom den britiske regjeringen hadde begrensede interesser på Grenada, ville de derfor åpenbart prøve å unngå å bruke mye ressurser der. Likevel ville de i et forsøk på å opprettholde et godt forhold til både USA og de karibiske statene ville de prøve å virke konstruktive i et samarbeidet med dem. Det viktigste målet for regjeringen var sikkerheten til britiske innbyggere, noe som løste seg raskt ettersom det amerikanske forsvaret evakuerte alle britiske innbyggere som ønsket det fra Grenada.¹⁸⁰ En fortsettelse av den eksisterende grunnloven var ønskelig for britene som ønsket at Grenada gikk tilbake til å styre etter Westminster-modellen deres, som de fleste andre engelskspråklige statene i den karibiske regionen gjorde. Det ville også sikre at den britiske monarken fortsatte som statsoverhode. Grunnloven og internasjonal støtte for den nye regjeringen på Grenada var begge mål som ble gjennomført uten noen større problemer. Det var USA som ble utsatt for kritikk internasjonalt og de fleste statene mente at det nye regimet på Grenada var bedre enn det gamle regimet. Det internasjonale samfunnet mistet raskt interessen for de interne forholdene på Grenada ettersom tiden gikk og spetakkelet over invasjonen i internasjonal presse hadde lagt seg.

Etter invasjonen ble en provisorisk regjering opprettet av generalguvernør Paul Scoon som samarbeidet med invasjonsstyrkene. Den provisoriske regjeringen ble satt sammen ved hjelp av råd fra Samveldesekretariatet i London. Dårlig kunnskap om generalguvernørens rolle og forbindelse til dronningen i London førte til mange misforståelser om Storbritannias rolle hos presse og tjenestemenn i andre stater. Dette var misforståelser det britiske kabinettet helst ville unngå at spredde seg. Generalguvernøren er fra Grenada, ble innsatt av og fulgte rådene gitt av Grenadas ministere, generalguvernøren hadde ingen offisielle forbindelser til britiske styresmakter på noen måte. Dette måtte gjøres klart for de utenlandske statsledere som det britiske utenriksdepartementet mente hadde en gal oppfatning av forbindelsene mellom Samvelderikene.¹⁸¹

Generalguvernørens posisjon etter invasjonen var at han teknisk sett ikke lenger hadde noen regjering å forholde seg til. Han stod da også i teorien fritt til å på egenhånd som statsoverhode, og da vurdere hva som var Grenadas interesser, og hva som burde gjøres. Realiteten av å være overhode i en okkupert stat var en annen. Generalguvernøren fikk opprette en midlertidig regjering, men som britene var klar over ville amerikanerne sørge for at en ny

---

¹⁸⁰ Wright til FCO, «Grenada sitrep», 31. oktober 1983, PREM 19/1049, TNA.

¹⁸¹ Howe til Thatcher, «Annex A. Position of the Governor-general», 29. oktober 1983, PREM 19/1049, TNA.

regjering oppnevnt av generalguvernøren ville være vennlig stilt overfor USA.¹⁸² De britiske styresmaktene var også innstilt på at CIA ville bli brukt for å sikre at en ny regjering var så sikker som mulig imot cubansk innflytelse.¹⁸³ Generalguvernøren gjorde likevel tilsynelatende som han ville med sine utnevninger, sannsynligvis fordi han hadde støttet invasjonen, var konservativ, og amerikanerne så at Scoon ikke hadde noen intensjon om å dra Grenada ut på venstresiden av politikken igjen.

Ettersom generalguvernøren ville måtte samarbeide med USA som var okkupasjonsmakten, ble det viktigere for britene å distansere seg fra å ha noen som helst makt over ham. Britiske tjenestemenn var derfor veldig forsiktige med å klarere deres egen rolle i kontakten med Grenadiere. Det britiske utenriksdepartementet var så forsiktige at da de ville snakke med Oswald Gibbs som tidligere hadde vært Grenadas høykommisjonær til Storbritannia for å få råd fra ham, så ble det gitt ettertrykkelig beskjed om at det ikke var en innkalling der Gibbs var nødt til å stille opp. Utenriksdepartementet sendte Gibbs en beskjed om at de gjerne ville prate med ham, og at de ville svare positivt dersom han sendte dem en forespørsel om å besøke utenriksdepartementet.¹⁸⁴ Denne beskjeden til Gibbs viser hvordan det britiske utenriksdepartementet ikke kunne bli forsiktige nok, når de forsøkte å gjøre det helt klart at de ikke hadde noen forbindelser til Grenadas innbyggere. De fleste som var en del av Grenadas elite hadde blitt utdannet i Storbritannia og mange hadde jobbet i Storbritannia tidligere, og mange både arbeidet og bodde der under PRGs styre på Grenada. Misforståelser over båndene til Storbritannia var derfor ikke unaturlige.

David Montgomery den britiske visehøykommisæren til Grenada hadde en samtale med Paul Scoon 2. november, to dager etter at generalguvernøren tok over den regjerende makten på Grenada. De avklarte med en gang at alle parter var enige om at han ikke hadde noen offisiell tilknytning til regjeringen i Storbritannia, og at eventuelle råd han ville få av den britiske regjeringen ikke var forpliktende. Scoon forstod det britiske ønsket om å avklare deres rolle, han ønsket likevel både råd og støtte til hans styre av Grenada fra den britiske regjeringen.¹⁸⁵ Det var her klart at den britiske regjeringen syns Scoon ga inntrykk av at han hadde en sterkere tilknytning til det britiske Kabinettet enn det de ønsket i denne situasjonen. Scoon hadde spurt om dronningens tillatelse til å overta den regjerende makten på Grenada. Det britiske kabinettet

---

¹⁸² Defence and oversea policy committee, Sub-committee on the management of political and military emergencies overseas, møte 31. oktober 1983, CAB 148/226, TNA.

¹⁸³ Wright til FCO, «Grenada: What happens next», 27. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁸⁴ P.F. Ricketts til A.J. Coles, 1. november 1983, PREM 19/1049, TNA.

¹⁸⁵ Montgomery til FCO, 2. november 1983, PREM 19/1049, TNA.

ga da beskjed til dronning Elisabeth om at det var upassende for henne å gi Scoon tillatelse til å overta autoriteten på Grenada. De mente at den avgjørelsen var innenfor det ansvaret generalguvernøren hadde blitt delegert fra dronningen, og at en tillatelse fra henne ville assosiere den britiske monarken med hendelsene på Grenada.¹⁸⁶ Et klart adskilt ansvar mellom dronningen og hennes representant var spesielt viktig da generalguvernøren tok over den regjerende makten på Grenada. Dronningen hadde kunnet fortsette å være statsoverhode for de tidligere koloniene fordi det var helt klart at de var uavhengige fra Storbritannia. Hadde hun blitt innblandet i utførelsen av den regjerende makten på Grenada på noen måte ville det sette i undergrave uavhengigheten til disse statene.

Den britiske regjeringen bestemte seg umiddelbart etter invasjonen for at de ikke skulle blandes inn i de offensive operasjonene på Grenada, også når det gjaldt logistikk eller annen indirekte støtte britiske selskaper kunne tilby. Geoffrey Howe hadde derfor sendt ut beskjed om dette til britiske borgere og selskaper i Karibia. Det var flere britiske selskaper på Barbados som var det logistiske hovedkvarteret for invasjonen, hvor de karibiske politistyrkene stod klare for bli flydd inn til Grenada. Selskapene der fikk derfor umiddelbart beskjeden om å ikke ta oppdrag som kunne involvere dem i noen del av invasjonen.¹⁸⁷

Etter invasjonen var satt i gang ble det mye diskusjon blant medlemmene i Samveldet om en eventuell Samveldestyrke. Denne styrken skulle fungere som en eventuell fredsbevarende styrke som var tilstede etter okkupasjonsstyrkene hadde dratt. Det var et forslag som ble aktivt debattert, men det aldri ble noe av disse forslagene. Thatcher ville ikke at Storbritannia skulle bruke økonomiske ressurser på dette. Thatcher hadde likevel i dagene etter invasjonen sagt i Underhuset at de ville vurdere en forespørsel fra generalsekretæren i Samveldet om bidrag til en eventuell Samveldestyrke dersom den skulle komme.¹⁸⁸

Canadas statsminister Pierre Trudeau som hadde vært kritisk til invasjonen, var tilhenger av å bruke Samveldet i denne rollen som skulle ta over for de okkupantene. Trudeau ville at Samveldestater som ikke hadde vært involvert i *Operasjon Urgent Fury* skulle bidra til denne fredsbevarende styrken. Styrken skulle sørge for at okkupasjonsstyrken slapp å være tilstede på Grenada lenger enn nødvendig. New Zealand var villige til å stille opp med styrker

---

¹⁸⁶ Defence and oversea policy committee, Sub-committee on the management of political and military emergencies overseas, Møte 31. oktober 1983, CAB 148/226, TNA.

¹⁸⁷ Howe til Bullard, 25. oktober 1983, PREM 19/1048, TNA.

¹⁸⁸ Margaret Thatcher, Debatt i Underhuset, 27. oktober 1983, Parliamentary Debates, Commons, 6. Serie, vol. 47, kolonne 423.

til et slikt forslag dersom det ble aktuelt.¹⁸⁹ Da Thatcher ikke avviste denne ideen fullt ut så er det sannsynlig at hun ikke gjorde dette fordi hun viste at det ikke var sannsynlig at en slik Samveldestyrke ble organisert. Det var alt for store uenigheter i Samveldet til at dette ble en realitet. Dermed fikk den britiske regjeringen det som den ønsket, de fremstod som samarbeidsvillige uten at de måtte bruke ressurser på å sende styrker. Det var sterk motstand mot en fredsbevarende styrke både innenfor og utenfor Samveldet. India som var det desidert mest folkerike landet i Samveldet var sterk motstander av at Samveldet skulle involvere seg på Grenada. For India var en involvering fra dem eller Samveldet uaktuelt før amerikanske tropper hadde forlatt Grenada. Etter at amerikanerne forlot øya hadde den indiske regjeringen ikke noe imot at individuelle stater fra Samveldet kunne bistå med fredsbevarende styrker, men Samveldet som organisasjon skulle heller ikke da blandes inn i en slik prosess, mente den indiske regjeringen ledet av Indira Gandhi.¹⁹⁰ Indernes innstilling ville føre til at en Samveldestyrke var uaktuell under nesten alle omstendigheter. Amerikanerne ville etter all sannsynlighet ikke trekke seg ut før det var stabilitet på øya, og dermed ville det heller ikke bli nødvendig med en fredsstyrke etter amerikanerne hadde trukket seg ut.

Utenfor Samveldet var Venezuela en av statene som hadde de sterkeste innvendingene mot at Samveldet skulle være tilstede med fredsbevarende styrker i Grenada. Venezuelas regjering motsa seg en både en tilstedeværelse av britiske styrker og en styrke fra Samveldet i Grenada som lå like utenfor deres kyst. Dette var på grunn av både Falklandskrigen året før og på grunn av at Samveldets generalsekretær Shridath Ramphal.¹⁹¹ Ramphal hadde tidligere vært Guyanas utenriksminister, et land som Venezuela hadde krevd deler av territoriet til både før og etter uavhengigheten fra Storbritannia. Noen av statslederne i Karibia så også på Ramphal med skepsis siden han var fra Guyana, men av andre grunner enn grensekonflikter. Guyana hadde vært en sterk motstander av en Grenadainvasjonen da den ble debattert i CARICOM, og Jamaicas statsminister beskyldte Guyanas regjering for å ha advart Bernard Coard og RMC om at Grenada ville bli invadert.¹⁹² Den britiske regjeringen hadde også mottatt ryktene om at den venstreorienterte regjeringen i Guyana hadde sendt en advarsel til både Grenada og Cuba om at invasjonen ville bli gjennomført.¹⁹³ Det er likevel ingenting som tyder på at generalsekretæren var innblandet i dette, selv om han var tidligere utenriksminister i Guyana.

---

¹⁸⁹ New Zealand high commission news bulletin, 31. oktober 1983, PREM 19/1049, TNA.

¹⁹⁰ Robert Wade-Gery til FCO, 16. november 1983, PREM 19/1049, TNA.

¹⁹¹ Carless til FCO, 1 november 1983, PREM 19/1049, TNA.

¹⁹² Smallman til FCO, 4. november 1983, PREM 19/1049, TNA.

¹⁹³ Slatcher til FCO, 1. november 1983, PREM 19/1049, TNA.

Ettersom Ramphal ble sett på med skepsis av Jamaica, Barbados og OECS så var de også skeptiske til hans forslag om en fredsbevarende styrke uten at de som hadde vært med på *Operasjon Urgent Fury* ble involvert. Da Thatcher og Howe var i samtaler med amerikanerne om eventuelle fredsbevarende styrker på Grenada, fikk de beskjed om at amerikanerne ville gå med på den løsningen generalguvernør Scoon og Grenadas provisoriske regjering gikk med på sammen med OECS.¹⁹⁴ Noe de kunne gjøre med trygghet da de viste at de konservative lederne i OECS var ganske pro-amerikanske og uansett ville ønske å ha dem involvert i det som skjedde.

Den økonomiske bistanden til Grenada fra Storbritannia ble dratt inn i den samme debatten som de øvrige tiltakene som ble vurdert. Den britiske regjeringen ville heller ikke bruke mer ressurser enn nødvendig på bistanden til Grenada etter invasjonen. Kabinettet var innstilt på å gi økonomisk bistand til Grenadas nye regjering, men Thatcher var ikke villig til å garantere den den britiske bistanden umiddelbart. Hun følte at det var amerikanerne som burde komme med ressursene ettersom de hadde invadert øya og avsatt det gamle regimet. Da hun fikk vite at amerikanerne hadde satt av det hun mente var et betydelig bistandsbudsjett til Grenada, mente hun at britiske budsjetter burde brukes på territorier britene fortsatt hadde et direkte ansvar for i stedet for Grenada.¹⁹⁵ Dette gikk imot de signaler den britiske regjeringen hadde sendt til både Underhuset og generalguvernøren i Grenada.

Utenriksdepartementet var opptatt av at Storbritannia ikke skulle behandle Grenada noe dårligere enn de andre statene i regionen, der britiske myndigheter brukte ca. 1 million pund per år for hvert land. Utenriksdepartementet mente at de hadde nødvendig erfaring med bistand til lignende stater og at å gi bistand til Grenada ville hjelpe til å normalisere situasjonen og forholdet til de Øst-Karibiske statene.¹⁹⁶ Thatcher stod derfor på kant med flere i sin egen regjering og egne departementer på dette punktet.

Det britiske departementet for utviklingshjelp mente at Grenada hadde et større behov for penger ettersom bistanden fra østblokken forsvant da PRG ble avsatt. Sammen med oppløsningen av det grenadiske forsvaret ville dette skape stor arbeidsledighet.¹⁹⁷ Manglende kapital på Grenada ville også skade britiske kommersielle interesser. Flere selskaper fra Storbritannia hadde kontrakter på Grenada som nå var usikre. Spesielt selskapet Plessey som

---

¹⁹⁴ Record of a conversation between the prime minister and Mr. Dam of the US State Department, 7. november 1983, PREM 19/1151, TNA.

¹⁹⁵ A.J. Coles til P.F. Ricketts, «Aid to Grenada», 7. november 1983, OD 115/62, TNA.

¹⁹⁶ «Draft letter to Private Secretary no. 10 Aid to Grenada», 9. november 1983, OD 115/62, TNA

¹⁹⁷ «Background Notes», Latin America, Caribbean and Pacific Department, 11. november 1983, OD 115/62, TNA.

var sterkt involvert i byggingen av den nye flyplassen amerikanerne hadde advart mot, var bekymret for sine kontrakter. Det britiske selskapet var bekymret for at amerikanske selskaper skulle ta over deres kontrakter til byggingen av den nye flyplassen dersom den ble videreført etter invasjonen.¹⁹⁸ Den britiske regjeringen ga 750 000 pund i umiddelbar bistand på Grenada etter okkupasjonen. Det var hovedsakelig til gjenoppbygging av fysisk infrastruktur og opptrening av Grenadas politistyrker.¹⁹⁹ Den provisoriske regjeringen som ble ledet av Nicholas Brathwaite fra 5. desember bestemte at flyplassen skulle fullføres, Plessey gjennomførte da studien om hvordan byggingen av flyplassen skulle fullføres. Byggingen ble finansiert av amerikanske myndigheter.²⁰⁰

Storbritannia hadde tidligere bistått til opptrening av politistyrker hos sine tidligere kolonier og deres hjelp til dette ble etterspurt av både Grenadas generalguvernør og amerikanerne.²⁰¹ Paul Scoon håpet på at så mange som 50 britiske politioffiserer kunne bli stilt til hans disposisjon.²⁰² Noen forhåpninger som nok var ganske overdrevne, den britiske statsministeren var ikke i nærheten av å ville gå med på så stor ressursbruk på Grenada. Storbritannia ga mer bistand på nyåret 1984 da den provisoriske regjeringen på Grenada sendte en forespørsel om hjelp til politistyrkene. De finansierte da opptreningen av Grenadisk politi på det regionale opptreningscenteret på Barbados, samtidig som de sendte en rådgiver og kriminaletterforskerer for å hjelpe til med rettsaken mot Bernard Coard og andre medlemmer av PRG.²⁰³

Anthony Rushford som tidligere hadde vært juridisk rådgiver i det britiske utenriksdepartementet, ble utnevnt til den nye statsadvokaten på Grenada av generalguvernøren. Dette skjedde til tross for at det britiske utenriksdepartementet hadde rådet ham imot å ansette Rushford. Den britiske juseksperten kom på kant med Paul Scoon, og kom med flere beskyldninger mot generalguvernøren, som han hevdet hadde høye tanker om seg selv og gjorde lite for å bringe tilbake et konstitusjonelt styre. Saken ble ignorert av det britiske utenriksdepartementet, de anså Rushfords bekymringer som ubegrunnede.²⁰⁴ Generelt samarbeidet det britiske utenriksdepartementet godt og tett med den provisoriske regjeringen på Grenada som søkte råd fra den britiske regjeringen og Samveldesekretariatet som også hadde

---

¹⁹⁸ «Background note – supplement», Caribbean and Pacific Department, 11. november 1983, OD 115/62, TNA.

¹⁹⁹ Howe til Bullard, «Aid to Grenada», 25. november 1983, PREM 19/1049, TNA.

²⁰⁰ «Grenada sitrep», 8. desember 1983, PREM 19/1049, TNA.

²⁰¹ Howe til Thatcher, «Situation Report 23/24 November», 24. november 1983, PREM 19/1049, TNA.

²⁰² Bullard til FCO, 26. november 1983, PREM 19/1049, TNA.

²⁰³ A.J. Coles til Charles H. Price, 4. januar 1984, PREM 19/1404, TNA.

²⁰⁴ P.F. Ricketts til A.J. Coles, «Grenada: Resignation of the Attorney-General Anthony Rushford», 7. desember 1983, PREM 19/1049, TNA.

sitt hovedkvarter i London. At den britiske regjeringen til slutt ga mye bistand til Grenada til tross for Thatchers tilbakeholdenhet, førte til velvilje hos de karibiske statslederne.

5.0 Storbritannias forhold til USA og Samveldet etter invasjonen

Siden invasjonen av Grenada førte med seg flere problemer for et uforberedt britisk Kabinett, ble det arbeidet spesielt med at invasjonen ikke skulle påvirke forholdet til USA negativt, men også forholdet til Samveldet kom på agendaen for den britiske utenrikspolitikken. Hensikten med dette kapittelet er å vise hvordan den britiske regjeringen forholdt seg til disse aktørene i det som ble etterspillet av Grenadainvasjonen. Kapittelet vil derfor ikke ta for seg Grenada direkte på samme måte som forrige kapittel, men hovedsakelig *Operasjon Urgent Fury's* innvirkning på Storbritannias forhold til USA og medlemmene av Samveldet.

Etter invasjonen av Grenada var det forholdet til USA som fikk overlegent størst oppmerksomhet fra den britiske regjeringen. Det var en rekke møter mellom politikere og tjenestemenn fra Storbritannia og USA de siste månedene av 1983 og på nyåret 1984, der de fleste omhandlet Grenada. Det betyr derimot ikke at Grenada var den eneste grunnen til at møtene fant sted. Konflikten over invasjonen ble nok et eksempel på at Storbritannia og USA ikke alltid hadde like interesser. Men de stod ofte nært hverandre i de viktigste spørsmålene og Thatcher ville gjerne unngå at Grenada førte til ytterligere problemer ved at det ble et større tema i den offentlige debatten. Den britiske statsministeren ville også forsikre seg om at en lignende hendelse som kunne skade det transatlantisk forholdet, ikke skulle skje enda en gang.

Samveldet av nasjoner er en organisasjon bestående av mange stater, hvor det er mange av statene som er ganske ubetydelige i størrelse og makt. Likevel bestod organisasjonen i 1983 av nesten en tredjedel av FNs medlemsstater og fortsatt utgjorde disse statene en betydelig andel av Storbritannias handel. Samveldet forble en arena hvor Storbritannia hadde anledning til å utøve innflytelse på alle disse statene. Den britiske utenriksministeren anerkjente at organisasjonen noen ganger kunne være til irritasjon for den britiske regjeringen. Men at i en kost/nytte analyse var Samveldet en veldig nyttig arena for britiske interesser.²⁰⁵ Da det i slutten av november 1983 var et møte i mellom Samveldets regjeringsjefer i New Delhi, så ble det en arena for debatt over Grenadainvasjonen. Sikkerheten til små stater ble tatt opp som et sentralt tema under konferansen, ettersom dette var et høyaktuelt tema for en organisasjon bestående av mange små og ofte ustabile stater. Fordi britiske myndigheter selv var bekymret over at Grenada kunne være et eksempel til gjentakelse for amerikanerne, støttet britene utarbeidelsen av en rapport om sårbarhetene til disse statene. Britiske forsøk på å unngå en stor debatt over Grenada

---

²⁰⁵ Geoffrey Howe tale til *Royal Commonwealth Society*, 14. november 1983, PREM 19/969, TNA.

ble mislykket, og møtet bar preg av denne debatten som skapte splid i blant de karibiske statene, mellom dem som støttet USA og de som ikke likte stormaktens innblanding hos småstatene.

Strategien som ble ført av britene under disse møtene er den samme strategien Geoffrey Howe la frem for Kabinettet etter invasjonen. Ved å være positivt innstilt til de forslag som ble lagt frem for Storbritannia av andre stater, mens britene selv var aktive i bakgrunnen for å få andre stater til å gjennomføre de initiativ som britene mente burde bli gjennomført. Den britiske regjeringen ville ikke bruke ressurser på noe den ikke anså som innenfor sine sentrale interesser, men de ville vise at de var en stat som hadde verdensomspennende interesser. Derfor prøvde den britiske regjeringen å ikke være avvisende til alle tiltak som ble foreslått. I relasjonene med USA og Samveldet ble to ting klart for Kabinettet i London. For det første så det engelskspråklige Karibia nå til Washington i stedet for London for sikkerhetspolitisk ledelse og støtte. For det andre kunne de ikke regne med at amerikanerne holdt Storbritannias regjering informert og konsultert når det ikke ville støtte amerikanernes formål. Derfor var rapporten på risikoen for små staters sikkerhet som ble gjennomført av Samveldesekretariatet, veldig ønskelig for en britisk regjering som ikke ville bli overasket av den amerikanske administrasjonen enda en gang.

5.1 Angloamerikanske relasjoner etter Grenada

The first idea to banish from our minds is one still strangely prevalent in Britain: that the US is, somehow, more like us than other foreign countries are: a bit like Britain only bigger. Of course I know that the falsity of this view is accepted at one level of everybody's consciousness, but not perhaps deeply enough.²⁰⁶

Slik beskrev den britiske ambassadøren Oliver Wright forholdet til USA i desember 1983. Relasjonene mellom USA og Storbritannia er ofte omtale som «The special relationship»; et begrep den britiske ambassadøren til Washington trodde hadde skapt illusjoner om hvor nære relasjoner de to statene faktisk hadde. Både amerikanske og britiske myndigheter var klar over at invasjonen hadde en negativ innvirkning på forholdet mellom de to statene. Ingen av dem ønsket det dårlige forholdet, derfor forsøkte statsledelsen i både USA og Storbritannia å forbedre relasjonene mellom dem. Det var ikke mangel på kontakt mellom statene ettersom det

---

²⁰⁶ Oliver Wright til Geoffrey Howe, «The special relationship: I the problem», 14. desember 1983, PREM 19/1404, TNA

i november 1983 var planlagt et tosifret antall besøk fra britiske kabinettministere til USA i løpet av 1984. Det hadde også vært flere møter rett før Grenada mellom tjenestemenn fra statene. Så det var mer kvaliteten på kommunikasjonen mellom dem som manglet slik Thatcher så det.²⁰⁷ Noe Thatcher har rett i, ettersom det var en bred kommunikasjon mellom de to statene i alle ledd og begge statene ønsket et godt forhold til hverandre, men likevel var det manglende kommunikasjon som i stor grad førte til irritasjon i mellom de to statsledelsene.

Den amerikanske viseutenriksministeren Kenneth Dam reiste til Europa tidlig i november 1983 for å diskutere den amerikanske utplasseringen av *Pershing II* mellomdistanse atomraketter i Europa. Det første besøket var til London der samtalen også ville være over hvordan USA håndterte den internasjonale debatten om Grenadainvasjonen, forklare hvorfor de invaderte, samt en diskusjon over den generelle situasjonen i Midtøsten etter bombene i Libanon.²⁰⁸ Under møtet Dam hadde med Thatcher og Howe sa Dam at mediene hadde vært fulle av invasjonshistorier før det skjedde, og det var tydelig at han mente den britiske regjeringen burde skjønt at USA ville invadere Grenada. Viseutenriksministeren mente samtidig at britene i motsetning til andre stater faktisk hadde blitt konsultert, selv om de ikke ble informert før amerikanske tropper var på vei til Grenada.²⁰⁹ Thatcher mente at invasjonen gjorde at det ble vanskeligere for henne å støtte amerikanske handlinger ved andre anledninger, Thatcher nevnte spesielt presset fra Underhuset for en såkalt «dual key» til de amerikanske atomrakettene. Mange av parlamentsmedlemmene hadde argumentert for at de ikke kunne stole på den amerikanske administrasjonen, og at de derfor ikke kunne la USA ha muligheten til å avfyre atomraketter fra britisk jord uten den britiske regjeringens godkjenning.²¹⁰ En sak som aldri ble aktuell da amerikanerne ikke ville gå med på å ikke ha full kontroll over egne raketter.

Den manglende konsultasjonen over invasjonen av et Samveldetrike ble gjentatt av britiske politikere ofte. Thatcher hadde holdt samtaler med den amerikanske administrasjonen om dette med en gang invasjonen ble gjennomført, at hun gjentar dette er nok for å klargjøre hvor viktig dette er for britene. Ettersom disse statenes statsoverhode er dronningen i London, ville den britiske regjeringens reaksjoner alltid bli fulgt nøye av opposisjon og internasjonale aktører.

---

²⁰⁷ «Visit to London by Mr. Dam 7. november: High-level british-american contacts», 4. november 1983, PREM 19/1151, TNA.

²⁰⁸ Wright til FCO, 4. november 1983, PREM 19/1151, TNA.

²⁰⁹ Record of a conversation between the prime minister and Mr. Dam of the US State Department, 7. november 1983, PREM 19/1151, TNA.

²¹⁰ Record of a conversation between the prime minister and Mr. Dam of the US State Department, 7. november 1983, PREM 19/1151, TNA.

Kommunikasjonen mellom de to statsledelsene ble ikke umiddelbart forbedret, men den britiske regjeringen var raskt ute med å legge det som hadde skjedd bak seg. Robert McFarlane ble utnevnt til nasjonal sikkerhetsrådgiver av Reagan rett før invasjonen i midten av oktober. McFarlane skriver i sine memoarer at han sendte en skarp beskjed til den britiske kabinettsekretæren hvor han sa i fra om den amerikanske administrasjonens misnøye med de britiske reaksjonene. McFarlane skrev om sin melding: «It seemed to do the trick. We heard no more from London about Grenada.»²¹¹ Kabinettsekretæren Robert Armstrong så ganske positivt på beskjeden fra McFarlane. Han ville beklage de skarpe reaksjonene fra den britiske regjeringen, og opprette en direkte kontakt mellom kabinettsekretæren og den nasjonale sikkerhetsrådgiveren utenom de vanlige diplomatiske kanaler, en kontakt som tidligere hadde eksistert under Carter-administrasjonen.²¹² Thatcher mente de britiske reaksjonene var berettigede og ville ikke gi inntrykk av at de var fornøyde med informasjonen de hadde fått. Hun så heller ikke verdien i en ekstra kommunikasjonskanal i mellom amerikanske og britiske myndigheter.²¹³ Thatcher uttrykte måneden etter at i stedet for flere samtaler ville hun ha regulære møter mellom amerikanske og britiske ledere på linje med dem britene hadde med europeiske ledere.²¹⁴ Thatcher stod altså på sitt standpunkt om at reaksjonene var berettigede. Britiske kilder viser at McFarlane hadde rett på en ting, britene ser ikke ut til å ha sendt noen flere beskjeder med misnøye over Grenada. De britiske kildene viser en britisk statsminister som er veldig kritisk til amerikanernes handlinger over en lengre periode, men som ser ut til å lytte til rådene om å legge invasjonen bak seg i kommunikasjonen med amerikanerne.

Viseutenriksminister Janet Young var i et møte med en delegasjon fra den amerikanske kongressen i slutten av januar 1984. De amerikanske kongressmedlemmene brukte anledningen til å vise at de var irriterte over statsministerens utspill overfor media om invasjonen, og hvorfor hun hadde tatt opp den manglende konsultasjonen så ofte.²¹⁵ Richard Burt fra det amerikanske utenriksdepartementet som allerede i november 1983 hadde et møte med representanter for det britiske utenriksdepartementet, mente at den britiske regjeringens argumenter om at Grenadainvasjonen hadde ført til anti-amerikansk stemning i Storbritannia var riktig. Burt mente samtidig at slik anti-amerikanisme etter tidligere hendelser hadde forduftet etter at britiske ledere hadde stilt seg bak amerikanernes politikk, og at den britiske statsministeren

---

²¹¹ Robert C. McFarlane og Zofia Smardz, *Special Trust* (New York: Cadell & Davies, 1994). S. 266-267

²¹² Robert Armstrong til Margaret Thatcher, 9. november 1983, PREM 19/1404, TNA.

²¹³ A.J. Coles til Robert Armstrong, 11. november 1983, PREM 19/1404, TNA.

²¹⁴ A.J. Coles til Brian Fall, 19. desember 1983, PREM 19/1404, TNA.

²¹⁵ «Record of a meeting at the foreign and commonwealth office between the minister of state, Baroness Young, and a United States Congressional delegation», 23. januar 1983, PREM 19/1404, TNA.

burde gjøre det samme nå. Han mente at Thatcher burde fokusere på at de støttet utplasseringen av missilene i stedet for å kritisere Grenadainvasjonen i mediene.²¹⁶ Thatcher ser ut til å ha reagert på misnøyen som ble uttrykt fra både Burt og McFarlane, og i slutten av 1983 brukte hun flere taler på å snakke varmt om forholdet til USA. Thatcher fikk beskjed om at den amerikanske administrasjonen var fornøyd med hvordan hun hadde talt for det angloamerikanske forholdet under et møte med den amerikanske ambassadøren i Storbritannia en måned senere.²¹⁷

Uenighetene over Grenadainvasjonen ble kortvarige, og var i det store og det hele over i løpet av de siste månedene i 1983. Mediene og politikere i kongressen og parlamentet kom med kritiske utsagn i løpet av året etter, men de som satt med den utøvende makten i de to statene hadde lagt saken bak seg og var fokusert på andre saker da nyåret kom. Reagans administrasjon var ganske fornøyd med at de kunne trekke seg ut av Grenada raskt, og at britene støttet dette ved å bistå økonomisk til utstyr og opp trening av politistyrker på Grenada. Besøk fra den amerikanske visepresidenten, utenriksministeren og forsvarsministeren til Storbritannia i februar 1984 viste at kontakten mellom dem var hyppig, de to statene hadde hele tidene aktuelle saker som skapte et behov for samarbeid.

Selv om kommunikasjonen mellom statsledelsene normaliserte seg ble det angloamerikanske forholdet mellom regjering og administrasjon negativt påvirket av den negative medieomtale i begge land etter invasjonen. Den britiske regjeringen fikk også en mer skeptisk innstilling til hva som var amerikanske intensjoner i utenrikspolitikken, og skjønnte at den amerikanske administrasjonen hadde lagt det engelskspråklige Karibia innenfor deres geopolitiske ansvarsområde. Den britiske ambassadøren til Washington skrev en rapport på de angloamerikanske relasjonene desember 1983 der han forklarer at amerikanerne har tatt over britenes tidligere rolle i Karibia, fordi amerikanerne oppfattet det som at britene ikke lenger ser på Karibia med et sikkerhetspolitisk blikk.²¹⁸ Wright oppsummerte det hele med at britisk politikk burde være forsiktig i områder hvor deres interesser var langt mindre enn amerikanernes.

The US consult with those who have influence, but will retain its freedom of action. The americans value our advice to the extent we can make a real contribution. On issues and

---

²¹⁶ Antony Accland til Geoffrey Howe, 11. november 1983, PREM 19/1404, TNA.

²¹⁷ A.J. Coles til Brian Fall, 19. desember 1983, PREM 19/1404, TNA.

²¹⁸ Oliver Wright til Geoffrey Howe, «The special relationship: II policy», 14. desember 1983, PREM 19/1404, TNA.

areas where our influence is slight, we can expect to be informed but not consulted. Where we have little influence, we should be discreet.²¹⁹

Wrights kommentarer til Howe som kom i desember 1983 var ikke ukjente for den britiske utenriksministeren. I november ble det holdt et møte mellom regjeringssjefene i Samveldet. Der arbeidet den britiske delegasjonen nettopp med ansvarfordelingen for små staters sikkerhet, for å unngå lignende situasjoner igjen.

5.2 Samveldets møte for regjeringssjefer

Samveldets møte for regjeringssjefer (Commonwealth Head of Government Meeting - CHOGM) finner sted annethvert år i et av medlemslandene. Fra 23. til 29. november 1983 ble møtet holdt i New Delhi med den indiske statsministeren Indira Gandhi som vertskap. CHOGM 1983 ble som mange av de tidligere møtene dominert av India og andre medlemmer av bevegelsen for alliansefrie stater. De så på Grenada som nok et eksempel på en konflikt mellom de to store maktblokkene som rammet nøytrale stater. Som det ble gjort ved alle CHOGM ble det i 1983 utgitt et kommunike om tilstanden til det internasjonale samfunnet som alle medlemmene i konsensus ble enige om. Det ble en utfordring for Margaret Thatcher å forhandle med de alliansefrie medlemmene om et kommunike alle kunne skrive under på. Invasjonen av Grenada ble en mer kontroversiell sak under møtet enn det Thatcher hadde håpet på. Kommuniket hadde derfor mange paragrafer den britiske statsministeren ikke ønsket, men hun unngikk at Grenada ble en stor del av kommunikeet. Det ble i stedet lagt vekt på den generelle sikkerheten til små stater. Regjeringssjefenes møte ga mandat til sekretariatet i Samveldet til å utarbeide en rapport over risikoer for disse småstatene.²²⁰

Under møtet mellom regjeringssjefene forsvarte Margaret Thatcher de statene som gjennomførte en invasjon hun selv i utgangspunktet hadde vært sterkt kritisk til og motsatt seg. Den britiske regjeringen ville ikke at møtet ble en lang fordømmelse av USA og de karibiske statene som hadde vært en del av *Operasjon Urgent Fury*. Derfor arbeidet den britiske delegasjonen med instruks fra Howe imot dette. Flertallet av Samveldets medlemmer var motstandere av invasjonen og var krasse i kritikken av den. Ettersom medlemmene av

---

²¹⁹ Oliver Wright til Geoffrey Howe, «The special relationship: II policy», 14. desember 1983, PREM 19/1404, TNA.

²²⁰ Meeting Commonwealth Heads of Government and Secretariat Commonwealth, «The New Delhi Communiqué, November 1983» (London 1983).

CARICOM var sterkt splittet over invasjonen, ble det et stort fokus fra den britiske delegasjonen på å bedre forholdet mellom disse statene under møtet i Delhi. Et forsøk som på mange måter ble ødelagt av den sterke retorikken fra Gandhi som var stor motstander av invasjonen. Grenadas generalguvernør Paul Scoon var misfornøyd med Samveldet og CARICOM. Han mente det var for mange forskjellige meninger om det som hadde skjedd på Grenada og ingen hadde tatt seg bryet med å sjekke hva Grenadas innbyggere selv mente om saken.²²¹

Den britiske delegasjonen var klar over at flertallet av medlemsstatene var dominert av bevegelsen for alliansefrie nasjoner. Bevegelsen hadde hatt et møte i mars måned samme år, også det i New Delhi under den indiske statsministeren Indira Gandhis ledelse.²²² Medlemmene i bevegelsen hadde sterke meninger som stod i kontrast til de britiske over både atomvåpen og det globale økonomiske systemet, og som en følge av møtet i mars kom de godt forberedt til CHOGM 1983.

Thatcher forberedte seg til CHOGM med et orienteringsmøte ledet av Geoffrey Howe som la frem hva de kunne forvente under møtet, og hvilken fremgangsmåte den britiske delegasjonen burde ha under møtet:

Grenada is bound to be discussed. There is likely to be a widespread wish that it should not become a major matter of controversy. Our aim should be to look to the future rather than to the past and respond to requests from Grenada once the interim administration has had time to assess need in the light of the timetable for US withdrawal and the security situation in Grenada.²²³

Før møtet trodde Howe det ville bli et ønske blant flere enn Storbritannia om å unngå at Grenada ble noe som skapte konflikt under møtet. Den fremgangsmåten han argumenterte for var den samme som de hadde brukt i FN og annen offentlighet etter invasjonen. Fokuset skulle ligge på hva som skulle skje med Grenada i fremtiden, ikke hvilke uenigheter man hadde over det som hadde skjedd. Hovedformålet under møtet ble å forbedre relasjonene mellom medlemsstatene i CARICOM etter den splittelsen som var i mellom dem etter invasjonen. Da strategien ble lagt

---

²²¹ Scoon, *Survival for Service : My Experiences as Governor General of Grenada*. S. 172

²²² James Mayall og Anthony Payne, *The Fallacies of Hope : The Post-Colonial Record of the Commonwealth Third World* (Manchester: Manchester University Press, 1991). S. 25

²²³ Geoffrey Howe notat til Margaret Thatcher, «Commonwealth Heads of Government Meeting, New Delhi Prime Minister Briefing Meeting», 18. november 1983, PREM 19/969, TNA.

opp for å unngå splittelse i CARICOM, så var dette også en del av et forsøk på å unngå for mye kritikk av USA under møtet. Generalsekretæren i Samveldet Shridath Ramphal ville før møtet at en studie på små staters sikkerhet skulle bli gjennomført. Det var en undersøkelse som den britiske regjeringen ønsket gjennomført, men ville at dette skulle gjøres av Samveldesekretariatet etter at CHOGM var over. Det var fordi Howe så at dette var noe som kunne føre til splid hvis det ble debattert.²²⁴

Den britiske regjeringen ville forsøke å avklare Grenadas fremtid i løpet av møtet, derfor hadde Kabinettet et mål om at de utestående spørsmålene om overgangsregjeringen i Grenada ble avklart under CHOGM. Den midlertidige regjeringen manglet en avgjørelse over om Alister McIntyre ble deres styreformann.²²⁵ Generalsekretæren Ramphal hadde lovet Grenadas generalguvernør Paul Scoon at Samveldet ville finansiere McIntyres posisjon. Dette var et løfte Ramphal ikke klarte å oppfylle siden det under CHOGM ble mer bråk over Grenada enn både Ramphal og Howe hadde forutsett. De oppnådde derfor ikke målet om å avklare finansieringen av McIntyres posisjon i løpet uken i New Delhi. Paul Scoon påstod senere at han valgte å vrake McIntyre fra posisjonen blant annet fordi han ble usikker på finansieringen da han så presset Ramphal fikk fra mange medlemsstater under CHOGM 1983.²²⁶

Den britiske delegasjonen i New Delhi holdt flere møter med andre statsledere og tjenestemenn før CHOGM som en del av forberedelsene. Margaret Thatcher hadde samtaler med Samveldets generalsekretær Shridath Ramphal og Indira Gandhi dagen før møtet. Begge hadde sagt seg enige med Thatcher om at de ønsket å unngå konflikter over Grenadainvasjonen, og Ramphal hadde anbefalt statene i OECS om å ikke gjøre en sak ut av invasjonen siden deres synspunkter var i klart mindretall under møtet i New Delhi.²²⁷ Den indiske statsministeren skulle bli et større problem for de britiske interessene under møtet. Hun ga klart uttrykk for at det kom til å bli uenigheter i løpet av møtet som de ikke ville kunne klare å dysse ned.²²⁸

---

²²⁴ Geoffrey Howe notat til Margaret Thatcher, «Commonwealth Heads of Government Meeting, New Delhi Prime Minister Briefing Meeting», 18. november 1983, PREM 19/969, TNA.

²²⁵ Konklusjoner fra Kabinettmøte, 17. november 1983, CAB 128/76/34, TNA.

²²⁶ Scoon, *Survival for Service : My Experiences as Governor General of Grenada*. S. 172-173

²²⁷ Notat fra møte mellom Margaret Thatcher og Shridath Ramphal, 22. november 1983, PREM 19/970, TNA.

²²⁸ Notat fra møtet mellom Margaret Thatcher og Indira Gandhi, 22. november 1983, PREM 19/970, TNA.

5.2.1 Grenada og studien på små staters sikkerhet

Samveldet har et mangfold av stater uten befolkning eller ressursgrunnlag til å ha et forsvar kapabelt til å verne som sin territorielle integritet. Stillehavet og Karibia er regioner hvor stater på størrelse med Grenada er normalt. Da Shridath Ramphal tok initiativ til en undersøkelse som fokuserte på hva som var risikoer for sikkerheten til småstater, så var Geoffrey Howe positivt innstilt til at denne undersøkelsene ble gjennomført. Men det var en undersøkelse Howe ønsket igangsatt først etter CHOGM var over. For at møtet skulle unngå debatten rundt Grenada hadde han planlagt at den britiske delegasjonen kontaktet delegasjonene fra de store stabile statene som Canada, Australia og New Zealand i mellom de offisielle møtene for å diskutere denne saken.²²⁹ Mye av bakgrunnen for ønsket hos britene til å få gjennomført rapporten var for å avklare ansvaret for sikkerheten til småstatene som britene ikke lenger ønsket å bruke ressurser på. Det var derfor Canada, Australia og New Zealand var de aktuelle statene, ettersom disse ville være de aktuelle statene innad i Samveldet som kunne ta ansvaret for noen av småstatene.

Planene om å diskutere dette i stillhet mellom møtene ble ødelagt da Indira Gandhi brukte sin åpningstale i New Delhi til å ta opp den samme problematikken. Gandhi holdt en tale der hun fokuserte på prinsipper om ikke-intervensjon og de problemer konfliktene mellom stormaktene hadde skapt for små stater, spesielt i Sentral-Amerika.²³⁰ Talen viste det som hadde skapt bekymringer for britene etter Thatchers samtale med Gandhi. Den indiske statsministeren hadde sagt at hun ikke ville skape splid i Samveldet under møtet, derfor var den britiske delegasjonen misfornøyd over at Gandhi brukte talerstolen ved åpningen til å fremme de alliansefrie nasjonenes interesser. Inderne var spesielt skeptiske til om amerikanerne ville forlate Grenada innen de datoene de hadde satt, og India ville ikke bidra med noe på Grenada dersom de amerikanske styrkene ble værende på Grenada.²³¹

Thatcher og den britiske delegasjonen måtte bare innbefatte seg med at invasjonen var upopulær hos flere enn dem, og at etter Gandhis åpningstale var det ikke til å unngå at saken ble aktivt debattert med hard kritikk av de involverte. På eget initiativ satt Thatcher ved siden av Barbados statsminister Tom Adams under dronningens tradisjonelle middag, som ble holdt i starten av møtet mellom regjeringssjefene. Barbados var senteret for logistikken under invasjonen av Grenada, og Adams hadde vært en sentral aktør i å presse på for en karibisk

---

²²⁹ Geoffrey Howe notat til Margaret Thatcher, «Commonwealth Heads of Government Meeting, New Delhi Prime Minister Briefing Meeting», 18. november 1983, PREM 19/969, TNA.

²³⁰ Shrimati Indira Gandhi, Tale til Commonwealth Head of Government Meeting, New Delhi: Prime Minister Briefing Meeting, 18. november 1983, PREM 19/969, TNA.

²³¹ Geoffrey Howe møte med Mr. Mukherjee, 23. november 1983, PREM 19/970, TNA.

deltagelse. Under middagen etter talen som Gandhi hadde holdt fikk Adams lovnader fra den britiske statsministeren om at dersom de intervenserende statene skulle bli utsatt for mye kritikk ville hun i det minste forsvare deres rett til å utrykke deres syn på saken.²³² Jamaica, Barbados og OECS ble utsatt for mye kritikk under selve møtet, men de unngikk å bli nevnt både i kommunikéet og rapporten som tok for seg små staters sikkerhet.

Rapporten som har navnet *Vulnerability: Small States in the Global Society* ble utarbeidet av en gruppe med eksperter, deriblant tjenestemenn fra den britiske utenriktjenesten som var utpekt av generalsekretæren i løpet av 1984. Arbeidet med rapporten startet i London i juli 1984.²³³ Geoffrey Howe var aktiv i løpet av nyåret 1984 med å sørge for at rapporten ble utarbeidet mens han prøvde å styre vinklingen på undersøkelsen. Howe sørget derfor for at Anthony Parsons fra det britiske utenriksdepartementet var en del av studiegruppen. Rapporten tok for seg problemer med den interne og eksterne sikkerheten til små stater i det sørlige Stillehavet, Det indiske hav, Asia, Afrika og Middelhavet i tillegg til Karibia. Den britiske utenriksministeren håpet å påvirke rapporten slik at den kunne føre til en enighet med Canada, Australia og New Zealand der de tok et større ansvar for flere av småstatenes sikkerhet.²³⁴ Deres arbeid fikk ingen store følger for de øst-karibiske statene, ettersom de søkte samarbeid med amerikanerne for deres sikkerhet etter invasjonen av Grenada.²³⁵

In the context of small states, work undertaken in my Department has focused on parts of the world, (the Caribbean, and the islands of the Indian Ocean and the Pacific) where the UK's strategic interest is less direct or virtually non-existent but where a crisis can affect HMG's interest adversely, either because: first, the interests of our allies – especially the United States – are involved (which can have repercussions for the alliance as a whole), or, because the UK can be held to have certain residual responsibilities; or both.²³⁶

Som sitatet ovenfor viser så mente Geoffrey Howe at britiske interesser i de mange småstatene som tidligere hadde vært en del av det britiske imperiet var bortimot ikke-eksisterende eller kun indirekte, bare småstatene i den Persiske gulf var unntaket. Det var en viss motvilje hos Thatcher til å omtale de britiske interessene som så fraværende i disse

---

²³² A.J. Coles til P.F. Ricketts, 24. november 1983, PREM 19/970, TNA.

²³³ Commonwealth study on the special needs of small states, Shridath Ramphal til Head of Government, 30. juli 1984, PREM 19/1180, TNA.

²³⁴ Howe til Thatcher, 21. mai 1984, PREM 19/1180, TNA.

²³⁵ Lewis, *Surviving Small Size : Regional Integration in Caribbean Ministates*. S. 69

²³⁶ Howe til Thatcher, 21. mai 1984, PREM 19/1180, TNA.

områdene, men det var ikke store avvik i mellom statsministeren og utenriksministeren om dette.²³⁷ Ettersom sikkerhetspolitikken var så nært bundet til alliansen med USA måtte de uansett være årvåkne for de områder hvor USA hadde interesser. Karibia var spesielt siden det var et farvann det var essensielt for USA å ha kontroll over, samtidig som statene der hadde såpass nære historiske bånd til Storbritannia. Utarbeidelsen av rapporten i Samveldet gikk simultant med arbeidet med samme problemstillinger i utenriksdepartementet i London. Som Anthony Accland hadde skrevet til Thatcher etter Grenadainvasjonen var det flere som forstod at den britiske regjeringen måtte unngå falske posisjoner, hvor det ikke var helt avklart om Storbritannia hadde et strategisk ansvar eller ikke. Brian Meeks skrev i sin bok om revolusjoner i Karibia, at revolusjonen på Grenada i 1979 kunne ha suksess i stor grad fordi de engelskspråklige øyene i det østlige Karibia fortsatt trakk seg ut av britisk kolonialisme, og at de derfor ikke hadde blitt inkorporert i det geopolitiske bildet hos amerikanerne.²³⁸ Dersom dette er riktig ble invasjonen av Grenada et klart eksempel på at den nye amerikanske administrasjonen hadde trukket denne delen av regionen innenfor i sitt geopolitiske ansvarsområde for alvor.

Rapporten utarbeidet av Samveldets studiegrupper ble utgitt i 1985. Den tok for seg alle de åpenbare problemene for små stater, som at de med liten befolkning og ressurser ville ha problemer med å opprettholde et eksistensforsvar, eller en økonomi som var diversifisert nok til å ikke ble destabilisert av svingninger i verdensmarkedet innenfor spesifikke produkter. Rapporten trakk også frem samarbeid med større makter om sikkerhet som noe som ville gjøre de små statene lett avhengige av de større statene. Det kunne dessuten i noen tilfeller skape regional uro siden nære forhold med en annen stat kunne forstyrre den regionale maktbalansen og påvirke interessene til andre stater i regionen.²³⁹ Forfatterne av rapporten foretrakk regionale initiativ som sikkerhetspakter mellom de minste statene med like størrelse, og OECS ble trukket frem som et eksempel. Studiegruppen valgte å ikke gi noen bedømmelse over rollen OECS hadde i forbindelse med invasjonen av Grenada.²⁴⁰ Sannsynligvis valgte de å unngå dette for å fremstå nøytralt i konfliktene mellom sine oppdragsgivere. Rapporten hevdet at samarbeid mellom flere stater ville gjøre det lettere å unngå ustabilitet. Spesielt la de vekt på at stater med

---

²³⁷ A. J Coles til P.F. Ricketts 30. mai 1984, PREM 19/1180, TNA.

²³⁸ Meeks, *Caribbean Revolutions and Revolutionary Theory : An Assessment of Cuba, Nicaragua and Grenada*. S. 154

²³⁹ Commonwealth Consultative Group on the Special Needs of Small States, *Vulnerability : Small States in the Global Society : Report of a Commonwealth Consultative Group* (London: Commonwealth Secretariat, 1985). S. 105

²⁴⁰ Ibid. S. 46

samme størrelse burde samarbeide, ettersom disse statene ofte ikke hadde kapasitet til å være en trussel mot hverandre hvis de ikke fikk hjelp fra en ekstern makt.²⁴¹

Studiegruppen skrev at konseptet om interessesfærer var blitt inngrodd på den vestlige halvkule, med Karibia som en helt klar del av USAs interessesfære. Denne posisjonen gjorde også at denne regionen spesielt ble involvert i den ideologiske konflikten mellom supermaktene under den kalde krigen.²⁴² Den kalde krigen hadde gjort at amerikanerne ikke alltid holdt på deres *good neighbour policy* som ble lansert før andre verdenskrig. Howe gjorde det klart i løpet av sommeren 1984 at han mente at britene burde støtte alle regionale tiltak som gjorde at de små statene samarbeidet tettere. De måtte gradvis minske ansvaret for imperiets etterlevninger og hjelpe små stater til å motvirke kriser ettersom Storbritannia ikke var klar for å bruke militærmakt for å motvirke småstatenes interne kriser.²⁴³

5.2.2 CHOGM Kommuniké

«You will have seen that we issued a Declaration on international Security. It is by no means an ideal document but you should have seen the earlier versions!»²⁴⁴ CHOGM 1983 bar for den britiske statsministeren preg av at hun var sterkt uenig med mange av de andre medlemmene om flere saker. Dette gjaldt verdensøkonomien, atomvåpen og mange problemstillinger i forhold til konflikten mellom øst og vest, der Storbritannia var sterkt involvert i motsetning til den alliansefrie bevegelsen. Dette var alle saker hvor Storbritannia og USA stort sett hadde like interesser, selv om det var mange enkeltelementer i politikken de var sterkt uenige om så var de mer enige med hverandre enn med den alliansefrie bevegelsen. Ettersom den britiske regjeringen ønsket å forbedre forholdet til USA, brukte de situasjonen til å vise hvordan de jobbet for deres felles interesser. Slik Margaret Thatcher gjorde da hun skrev et brev til Ronald Reagan hvor hun forklarte omstendighetene, og beklaget seg over vanskelighetene hun hadde hatt med medlemmene i den alliansefrie bevegelsen under CHOGM i forhandlingene om å få til et kommuniqué som alle medlemmene kunne skrive under på.²⁴⁵ Som under alle CHOGM ble det også i 1983 publisert et kommuniqué etter møtet. Kommunikéet er en offisiell publikasjon der regjeringssjefene i konsensus står bak en tekst om deres syn på tilstanden i

---

²⁴¹ Commonwealth Consultative Group on the Special Needs of Small States, *Vulnerability : Small States in the Global Society : Report of a Commonwealth Consultative Group*. S. 46-47

²⁴² Ibid. S. 28

²⁴³ Howe til Thatcher, 18. juli 1984, PREM 19/1180, TNA.

²⁴⁴ Thatcher til Reagan, 30. november 1983, PREM 19/1179, TNA.

²⁴⁵ Thatcher til Reagan, 30. november 1983, PREM 19/1179, TNA.

verdenssamfunnet. Under noen av møtene kommer det som et tillegg til kommunikeet, en erklæring om et tema som opptar medlemmene i Samveldet spesielt. Under møtet i 1983 var det Goa-erklæringen om internasjonal sikkerhet som ble tillegget. Kommunikeets paragrafer om Grenada ble sammen med denne Goa-erklæringen utarbeidet av Ramphal for diskusjon av regjeringssjefene under deres arbeidshelg i Goa under CHOGM.²⁴⁶

Som nevnt ønsket den britiske regjeringen at invasjonen av Grenada ble vellykket og det helst uten at USA ble fordømt og ryktet deres undergravid av den kritikken det internasjonale samfunnet kom med av invasjonen. Det var flere av statene i Samveldet som ønsket å ha et kommunike som kritiserte invasjonen. Den indiske regjeringen som var sterkt imot den amerikanske tilstedeværelsen på Grenada, ville i hvert fall ikke gå med på et kommunike som så ut som det legitimerte den militære tilstedeværelsen amerikanerne hadde på Grenada.²⁴⁷ Indias tyngde, som den mest folkerike staten i Samveldet og det ledende medlemmet i den alliansefrie bevegelsen, gjorde at kommunikeet ikke ble slik den britiske statsministeren ønsket seg. Thatcher sa likevel til Reagan etter at møtet var gjennomført at samtalene om Grenadainvasjonen gikk forholdsvis godt. Hun skrev til ham at debatten hadde startet med sterke og fiendtlige synspunkter, spesielt fra flere av de afrikanske statene, men at medlemmene av OECS hadde respondert på en god måte.²⁴⁸ Kildene gir her et inntrykk av at Thatcher kan ha prøvd å være ganske positiv i beskrivelsen av hvordan møtet gikk overfor Reagan. For under møtet i Kabinettet etter CHOGM omtaler hun diskusjonen om Grenada som «eksepsjonelt bitter» uten å legge så stor vekt på de positive sidene av debatten.²⁴⁹

Innholdet i kommunikeet bar preg av misnøyen med invasjonen av Grenada og invasjonen ble satt klart i sammenheng med den store øst-vest konflikten mellom supermaktene. Den alliansefrie bevegelsen satt sitt preg på kommunikeet allerede i første avsnitt av Goa-erklæringen. «it is our perception that relationships between the world's major military alliances are in danger of becoming more confrontational.»²⁵⁰ Der viser også erklæringen bekymringen over at dette kan bli enden på sivilisasjonen, mens det i andre avsnitt er forsømmelsen av de mellomstatlige moralske og folkerettslige prinsippene som kritiseres.²⁵¹ 1983 hadde vært sterkt preget av spenninger mellom Sovjetunionen og USA. Ronald Reagan hadde i mars det året

---

²⁴⁶ Shridath Ramphal til alle delegasjonsledere, 25. november 1983, PREM 19/970, TNA.

²⁴⁷ «Secretary of States meeting with Mr. Mukherjee», 23. november 1983, PREM 19/970, TNA.

²⁴⁸ Thatcher til Reagan, 30. november 1983, PREM 19/1179, TNA.

²⁴⁹ Konklusjoner fra kabinettmøte, 1. desember 1983, CAB 128/76/35, TNA.

²⁵⁰ Commonwealth Heads of Government Meeting and Commonwealth Secretariat, "The New Delhi Communiqué, November 1983" (London, 1983). S. 1

²⁵¹ Ibid. S. 1

bragt spenningen på et høyt nivå med sine taler. Først talen hvor han lanserte SDI, rakettforsvarsprogrammet i verdensrommet og erklærte Grenada for en fiende, så talen hvor han omtalte Sovjetunionen som et «Evil empire». Mellom disse talene og Grenadainvasjonen bare økte spenningene med den sovjetiske nedskytingen av passasjerflyet KAL 007 i september. Rett før Samveldemøtet hadde NATO-øvelsen *Able Archer* ført til at ledelsen i Sovjetunionen trodde de ville bli angrepet, og sovjetiske atomraketter ble satt i beredskap.²⁵² Grenadainvasjonen var derfor enda et eksempel på den økte spenningen mellom øst og vest, ikke bare i Det karibiske hav, men i hele verden. Dette uroet flere av statene i verdenssamfunnet. Dermed ble atomvåpen også en del av møtet og samtaleemnene. Den canadiske statsministeren Pierre Trudeau arbeidet for en tettere dialog mellom statene med atomvåpen. Goa-erklæringen ga sin støtte til Trudeaus arbeid for en mer aktiv kommunikasjon i mellom statene med atomvåpenarsenal.²⁵³ Noe som førte til at Thatchers atomvåpenpolitikk nok en gang hadde blitt satt under press delvis som følge av invasjonen av Grenada.

Den amerikanske administrasjonen var ikke fornøyd med det kommunikeet som kom fra CHOGM 1983. Det tok tre uker før Reagan svarte Thatcher på det telegrammet hun hadde sendt ham med en oppsummering av møtet i New Delhi og Goa. Reagan skrev, at til tross for at han og hans administrasjon var misfornøyd med flere linjer i kommunikeet, så forstod han hennes problemer med det store antallet alliansefrie nasjoner i Samveldet. Thatcher ser ut til å ha vært fornøyd med hvordan utfallet ble til slutt. Under et møte i Kabinettet beskrev hun kommunikeet slik: «In the end, despite the non-aligned flavour of the language, the communique had been broadly satisfactory both on world security and on economic issues.»²⁵⁴ Men det var likevel mye ved kommunikeet statsministeren var misfornøyd med. Både den amerikanske administrasjonen og den britiske regjeringen hadde reservasjoner mot Pierre Trudeaus engasjement.²⁵⁵ Thatcher var spesielt lite fornøyd med Trudeaus forslag om å arrangere en konferanse mellom de fem kjernefysiske maktene.²⁵⁶ Den amerikanske og den britiske statsledelsen hadde ikke lik atomvåpenpolitikk på dette tidspunktet, men ingen av dem ønsket en multilateral konferanse om utplasseringene av atomvåpen. Som med mange andre saker var dette en sak hvor flertallet i Samveldet hadde motstridende interesser med Storbritannia, det store flertallet ønsket seg der utvidede samtaler om bruken av atomvåpen.

---

²⁵² Oberdorfer, *From the Cold War to a New Era : The United States and the Soviet Union, 1983-1991*. S. 65-67

²⁵³ Commonwealth Heads of Government Meeting and Commonwealth Secretariat, "The New Delhi Communiqué, November 1983". S. 1

²⁵⁴ Konklusjoner fra Kabinettmøte, 1. desember 1983, CAB 128/76/31, TNA.

²⁵⁵ Reagan til Thatcher, 23. desember 1983, PREM 19/1179, TNA.

²⁵⁶ Thatcher til Reagan, 30. november 1983, PREM 19/1179, TNA.

Kampen om kommunikeets innhold viser derfor hvor vanskelig det kunne være for den britiske regjeringen å unngå at Samveldet hadde negativ innvirkning på deres interesser. Likevel så Geoffrey Howe og flere med ham fordelene av å ha en unik tilgang til samtaler med statsledere fra nesten en tredjedel av FNs medlemsstater. Den britiske strategien under møtet i New Delhi om å unngå at Grenadainvasjonen fikk mye oppmerksomhet, hadde feilet allerede ved åpningstalen til Gandhi, og møtet førte ikke til en videre god stemning i mellom statene i Karibia. Kommunikeet ble ikke et ønskedokument for den britiske regjeringen, men de unngikk de minst ønskelige formuleringene. Innsatsen under møtet, og kommunikasjonen med Reagan etterpå viser også hvordan den britiske regjeringen søkte å forbedre forholdet til USA etter invasjonen.

6.0 Historisk etterspill og konklusjon

Selv om invasjonen var kontroversiell i det internasjonale samfunnet så forble invasjonen av Grenada en suksess i øynene til Ronald Reagans administrasjon. Amerikanske tropper kunne trekke seg ut av Grenada i midten av desember etter at en provisorisk regjering var på plass for å styre landet frem til et nytt valg ble gjennomført. Bilder av amerikanske medisinstudenter som kysset amerikansk jord etter å ha blitt hentet hjem av amerikanske soldater gikk over de amerikanske tv-skjermene. På grunn av den enorme overmakten USA hadde overfor Grenadas hær *Peoples Republican Army* hadde det aldri vært tvil om utfallet av invasjonen, det var derfor heller ikke det amerikanske forsvarets styrke som ble vist under aksjonen. Det var den amerikanske administrasjonens vilje til å intervensere overfor karibiske stater den ikke like utviklingen til som ble bevist av deres handlinger. Grenadas størrelse gjorde at den kunne invaderes uten store kostnader for amerikanerne, men invasjonen viste likevel at den amerikanske administrasjonen var villig til å risikere amerikanske troppers liv for å motvirke sosialistiske tendenser og cubansk eller sovjetisk innflytelse hos de små statene i Det karibiske hav.

Grenadas innbyggere var også fornøyde med resultatet av invasjonen, selv om begeistring avtok litt med årene. Det første året etter invasjonen så utviklingen på Grenada positiv ut, den amerikanske administrasjonen ga så mye som 57 millioner dollar i bistand til Grenada i 1984.²⁵⁷ Grenada ble i årene etter invasjonen styrt av Herbert Blaize som tidligere hadde vært i allianse med New Jewel Movement mot Eric Gairy. Blaize førte Grenada i en pro-amerikansk nyliberalistisk retning, men han mistet mye av populariteten ettersom den økonomiske støtten fra amerikanerne forsvant. Med forbedringen av forholdet mellom USA og Sovjetunionen på siste halvdel av 1980-tallet forsvant også litt av grunnlaget for den store strategiske interessen for Grenada fra USAs administrasjon.²⁵⁸ Sikkerhetspolitisk ble Grenada med resten av OECS i opprettelsen av et regionalt sikkerhetssystem med militærstyrker og kystvakt som hovedsakelig ble betalt av USA.²⁵⁹ De øst-karibiske statene forble en del av amerikanernes interessesfære.

---

²⁵⁷ Gary Williams, *Us-Grenada Relations : Revolution and Intervention in the Backyard* (Basingstoke: Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2007). S. 175

²⁵⁸ Wendy C. Grenade, "Party Politics and Governance in Grenada: An Analysis of the New National Party (1984-2012)," i *Grenada : Revolution and Invasion*, red. Patsy Lewis, Gary Williams, og Peter Clegg (Kingston, Jamaica: University of the West Indies Press, 2015). S. 231-232

²⁵⁹ Lewis, *Surviving Small Size : Regional Integration in Caribbean Ministates*. S. 69

22. desember 1984 ble Ronald Reagan besøkt av Margaret Thatcher ved Camp David, presidentens landsted utenfor Washington DC. Et drøyt år etter Grenadainvasjonen så var dette ikke på noen måte et tema for disse to statslederne lenger. Under samtalene om regionen så var det kun Belize og Nicaragua som var på dagsorden.²⁶⁰ Reagan hadde tidligere på høsten 1984 gått imot egne departementers ønsker og hjulpet Thatcher ved å stoppe en amerikansk etterforskning av British Airways som truet hennes planlagte privatisering av det statseide selskapet.²⁶¹ Grenada var med andre ord ikke lenger et tema i forholdet mellom USA og Storbritannia, Ronald Reagan var blitt gjenvalgt og de to statslederne hadde et tett samarbeid over flere aktuelle saker.

Det er likevel min oppfatning at man skal unngå å legge for mye i det nære forholdet mellom Margaret Thatcher og Ronald Reagan. Sammen med Grenadainvasjonen hadde blant annet tilstedeværelsen i Libanon, og byggingen av sovjetiske gassrørledninger til Vest-Europa skapt konflikter i mellom de to. Når de likevel klarte å opprettholde et godt forhold til hverandre til tross for disse sakene så var nok det av nødvendighet for å fremme egne interesser. Storbritannia som ønsket å fortsette å være en sterk stat i den verdensordenen som i stor grad ble ledet av USA, var avhengig av å ha et konstruktivt forhold til supermakten til tross for de konflikter som noen ganger oppstod i mellom dem. Derfor skulle det mye til om den britiske regjeringen satte forholdet til USA på spill over Grenada. Når amerikanerne støttet britene til tross for andre interesser, så er det i stor grad på grunn av at europeerne utgjøre deres viktigste strategiske partnere, og Storbritannia er en av de sterkeste og mest amerikanskvennlige europeiske statene.

Det vil være vanskelig å argumentere imot at samarbeidet mellom Storbritannia og USA fortsatte å være godt etter Grenadainvasjonen. Britiske styrker fortsatte sin tilstedeværelse i Belize på det mellomamerikanske fastlandet, og forble en støtte til den amerikanske administrasjonen i denne regionen. Noe Margaret Thatcher skrøt av under sin tale til den amerikanske kongressen i 1985: «In Central America, we keep our troops stationed in Belize at that government's request. That is our contribution to sustaining democracy in a part of the world so vital to the United States.»²⁶² Som John Young skriver i *The Cambridge History of the Cold War* så fortsatte det nære samarbeidet i mellom USA og Storbritannia i årene etter

---

²⁶⁰ «Record of a meeting between the prime minister and the president at Camp David», 22. desember 1984, PREM 19/1656, TNA

²⁶¹ Aldous, *Reagan and Thatcher : The Difficult Relationship*. S. 168-169

²⁶² Margaret Thatcher, *In Defence of Freedom : Speeches on Britain's Relations with the World 1976-1986* (Buffalo: Prometheus Books, 1987). S. 113

invasjonen av Grenada. Den britiske regjeringen var den eneste europeiske stormakten som aktivt støttet USA da amerikanerne bombet Gaddafis Libya i 1986.²⁶³

Den konservative regjeringen i Storbritannia var helt klart ikke forberedt på invasjonen av Grenada. Den britiske interesse for Grenada var svak, og det britiske Kabinettet hadde ingen aktiv politikk med planer for hvordan de interne problemene på Grenada skulle håndteres. Margaret Thatcher avviste blankt og ignorerte bekymringsmeldingene fra Grenada som hennes utenriksdepartements sendte til henne tidlig i 1983. Ettersom den britiske regjeringen viste den samme manglende interessen for det som skjedde på Grenada etter henrettelsen av Maurice Bishop, ble den britiske regjeringen heller ikke involvert i amerikanernes invasjonsplaner.

Reaksjonene som kom fra politikere og media i Storbritannia viste likevel at britene ikke ønsket å bli holdt utenfor hva som skjedde med Grenada. Amerikanske og Karibiske statsledere oppfattet ikke før invasjonen hvor viktig det var for den britiske regjeringen å bli konsultert eller i det minste informert om det som skjer i stater med den britiske monarken som statsoverhode. Som Underhusets utenrikskomite kritiserte regjeringen for etter invasjonen, så hadde ikke den britiske regjeringen gjort som rapporten deres oppfordret til i 1982, og hatt en tettere oppfølging av situasjonen på Grenada. Derfor kan noe av skylden for denne misforståelsen fra amerikanske og karibiske statsledere bli lagt på den britiske regjeringens ignoranse og manglende interesse for bekymringsmeldingene fra Grenada, og senere forespørselen om assistanse fra OECS.

Etter invasjonen var en sentral del av utenrikspolitikken til Margaret Thatchers regjering – det nære forholdet til Ronald Reagans administrasjon – blitt undergravd av hvordan amerikanerne ikke holdt den britiske regjeringen informert om invasjonen av Grenada. Som denne oppgaven viser, var reaksjonene fra den britiske regjeringen etterpå todelt. Den ene delen av deres reaksjon var den åpenbare irritasjonen fra den britiske regjeringen. Thatcher og hennes kabinett var helt klart i harnisk over det som hadde skjedd og sa klart ifra om dette til Reagans administrasjon. Kritikken fra den britiske opinionen, og opposisjonen som kunne fremstille statsministeren og hennes regjering som amerikanernes puddel, førte sammen med regjeringens følelser etter invasjonen, til at de gikk hardt ut overfor amerikanerne også i media. Den andre delen av reaksjonen fra den britiske regjeringen var at de i realiteten strakk seg langt for å støtte sine amerikanske allierte etter Grenadainvasjonen for å unngå at invasjonen førte til ytterligere negativ innvirkning på forholdet mellom Storbritannia og USA.

---

²⁶³ Young, "Western Europe and the End of the Cold War, 1979-1989." S. 294-295

Den britiske regjeringen støttet amerikanerne både i FN ved å motarbeide en fordømmelse av invasjonen, og i møtet med Samveldets regjeringssjefer i New Delhi måneden etter invasjonen. Den britiske regjeringen forsøkte å bruke møtet i New Delhi til å støtte de karibiske Samveldestatene som hadde vært en del av *Operasjon Urgent Fury*, for å unngå at de mange medlemmene som var kritiske til invasjonen gjorde møtet til en lang tirade mot invasjonen. Møtet viste også hvilken balansegang den britiske regjeringen måtte gå da de samtidig som de støttet USA og de karibiske statene skulle opprettholde en god dialog med de mange medlemmene av den alliansefrie bevegelsen som var en del av Samveldet.

Den britiske regjeringens bidrag til opptrening av politistyrker og gjenoppbyggingen av Grenada bidro også til at de gode relasjonene med det engelskspråklige Karibia ble opprettholdt. Opphøret av britenes strategiske ansvar og militære beskyttelse av de øst-karibiske ministatene ble likevel helt klart etter invasjonen. Der det før invasjonen hadde vært usikkerhet hos noen karibiske statsledere til hvor involvert Storbritannias regjering var i deres sikkerhet etter avkoloniseringen, som i mange tilfeller hadde skjedd det siste tiåret, var de nå helt klare over at det var USA som nå hadde tatt over britenes rolle også i den engelskspråklige delen av Det karibiske hav. Britiske politikere hadde valgt å ikke blande seg inn i tidligere karibiske besittelser etter deres uavhengighet. Etter invasjonen av Grenada var den britiske regjeringen klar over at siden de selv ikke involverte seg i de karibiske ministatene, så gjorde den amerikanske administrasjonen det.

7.0 Primærkilder

CAB 128/76: Conclusions of Cabinet Meetings 1-38 (1983)

CAB 148/226: Defence and Oversea Policy Committee: Sub-Committee on the Management of Political and Military Emergencies Overseas: meetings 1-9, papers 1-4

FCO 99/777: Political relations between Grenada and Cuba

FCO 99/778: Political relations between Grenada and the UK

FCO 99/779: Relations between Grenada and the USA

OD 115/62: Grenada: British aid response after the United States invasion

PREM 19/969: COMMONWEALTH. Commonwealth Heads of Government Meeting in Delhi, November 1983: policy; part 5

PREM 19/970: COMMONWEALTH. Commonwealth Heads of Government Meeting in Delhi, November 1983: policy; part 6

PREM 19/1048: GRENADA. Power struggle; US-led invasion; position of Governor-General; attitude of UK Government; part 1

PREM 19/1049: GRENADA. Power struggle; US-led invasion; position of Governor-General; attitude of UK Government; part 2

PREM 19/1151: USA. Visit to UK by Kenneth Dam, US Deputy Secretary of State; discussion of US/UK relations and foreign policy issues

PREM 19/1179: COMMONWEALTH. Commonwealth Heads of Government Meeting, New Delhi, November 1983; part 7

PREM 19/1180: COMMONWEALTH. Commonwealth Heads of Government Meeting, New Delhi, November 1983; security of small states; part 8

PREM 19/1404: UK/USA relations; part 2

PREM 19/1656: USA. UK/USA relations; part 3

8.0 Litteratur

- Adkin, Mark. *Urgent Fury : The Battle for Grenada*. Lexington, Mass.: Lexington Books, 1989.
- Aitken, Jonathan. *Margaret Thatcher : Power and Personality*. New York: Bloomsbury, 2013.
- Aldous, Richard. *Reagan and Thatcher : The Difficult Relationship*. New York: W.W. Norton & Co., 2012.
- Arnold, Guy. *America and Britain : Was There Ever a Special Relationship?* London: Hurst & Company, 2014.
- Burrowes, Reynold A. *Revolution and Rescue in Grenada : An Account of the U.S.-Caribbean Invasion*. New York: Greenwood Press, 1988.
- Clarridge, Duane R., and Digby Diehl. *A Spy for All Seasons : My Life in the Cia*. New York, NY: Scribner, 1997.
- Commonwealth Heads of Government Meeting and Commonwealth Secretariat. "The New Delhi Communiqué, November 1983." London, 1983.
- Commonwealth Consultative Group on the Special Needs of Small States. *Vulnerability : Small States in the Global Society : Report of a Commonwealth Consultative Group*. London: Commonwealth Secretariat, 1985.
- Cox-Alomar, Rafael. "Britain's Withdrawal from the Eastern Caribbean 1965–67: A Reappraisal." *The Journal of Imperial and Commonwealth History* 31, no. 3 (2003): 74-106.
- Cradock, Percy. *In Pursuit of British Interests : Reflections on Foreign Policy under Margaret Thatcher and John Major*. London: Murray, 1997.
- Dobson, Alan P. *Anglo-American Relations in the Twentieth Century : Of Friendship, Conflict and the Rise and Decline of Superpowers*. London: Routledge, 1995.
- Gaddis, John Lewis. *The Landscape of History : How Historians Map the Past*. Oxford: Oxford University Press, 2002.
- Grenade, Wendy C. "Party Politics and Governance in Grenada: An Analysis of the New National Party (1984-2012)." I *Grenada : Revolution and Invasion*, redigert av Patsy Lewis, Gary Williams og Peter Clegg. Kingston: University of the West Indies Press, 2015.
- House of Commons Foreign Affairs Committee og Kershaw, Anthony. *Second Report from the Foreign Affairs Committee of the House of Commons, Session 1983-84 : Grenada*. London: Her Majesty's Stationary Office, 1984.
- Howe, Geoffrey. *Conflict of Loyalty*. London: Macmillan, 1994.

- Johnson, Howard. "The British Caribbean from Demobilization to Constitutional Decolonization." I *The Oxford History of the British Empire: Volume Iv: The Twentieth Century*, redigert av Judith M. Brown og William Roger Louis: Oxford University Press, 1999.
- Johnston, Laurie. "The Road to Our America: The United States in Latin America and the Caribbean." I *United States & Decolonization: Power & Freedom*, redigert av Ryan David. London: Palgrave Macmillan, 2000.
- Kjeldstadli, Knut. *Fortida Er Ikke Hva Den En Gang Var : En Innføring I Historiefaget*. 2. utg. red. Oslo: Universitetsforlaget, 1999.
- Lewis, Gordon K. *Grenada : The Jewel Despoiled*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1987.
- Lewis, Patsy. "Revisiting the Grenada Invasion : The Oecs' Role, and Its Impact on Regional and International Politics." *Social and economic studies Social and Economic Studies* 48, no. 3 (1999): 85-120.
- Lewis, Patsy. *Surviving Small Size : Regional Integration in Caribbean Ministates*. Kingston, Jamaica: University of the West Indies Press, 2002.
- Mayall, James, and Anthony Payne. *The Fallacies of Hope : The Post-Colonial Record of the Commonwealth Third World*. Manchester: Manchester University Press, 1991.
- McFarlane, Robert C., og Zofia Smardz. *Special Trust*. New York: Cadell & Davies, 1994.
- Meeks, Brian. *Caribbean Revolutions and Revolutionary Theory : An Assessment of Cuba, Nicaragua and Grenada*. London: Macmillan Caribbean, 1993.
- Moore, Charles. *Margaret Thatcher : The Authorized Biography, : Vol. 2 : Everything She Wants*. London: Allen Lane, 2015.
- O'Shaughnessy, Hugh. *Grenada : An Eyewitness Account of the U.S. Invasion and Caribbean History That Provoked It*. New York: Dodd, Mead, 1984.
- O'Shaughnessy, Hugh. *Grenada : Revolution, Invasion, and Aftermath*. London: H. Hamilton with the Observer, 1984.
- Oberdorfer, Don. *From the Cold War to a New Era : The United States and the Soviet Union, 1983-1991*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1998.
- Reagan, Ronald. *An American Life*. New York: Simon & Schuster, 1992.
- Reagan, Ronald, and Douglas Brinkley. *The Reagan Diaries*. New York: HarperCollins, 2007.
- Renwick, Robin. *A Journey with Margaret Thatcher : Foreign Policy under the Iron Lady*. London: Biteback, 2013.
- Sanders, David. *Losing an Empire, Finding a Role : British Foreign Policy since 1945*. Houndmills: Macmillan, 1990.

- Scoon, Paul. *Survival for Service : My Experiences as Governor General of Grenada*. Oxford: Macmillan Caribbean, 2003.
- Seaga, Edward P. G. *The Grenada Intervention : The inside Story*. Kingston, Jamaica: [Edward Seaga], 2009.
- Sharp, Paul. "British Foreign Policy under Thatcher." I *The Makers of British Foreign Policy: From Pitt to Thatcher*, redigert av Thomas G. Otte. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2002.
- Sharp, Paul. *Thatcher's Diplomacy : The Revival of British Foreign Policy*. New York: St. Martin's Press, 1997.
- Shearman, Peter. "The Soviet Union and Grenada under the New Jewel Movement." *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 61, nr. 4 (1985): 661-73.
- Shultz, George Pratt. *Turmoil and Triumph: My Years as Secretary of State*. New York: Charles Scribner's Sons, 1993.
- Thatcher, Margaret. *The Downing Street Years*. London: HarperCollins, 1993.
- Thatcher, Margaret. *In Defence of Freedom : Speeches on Britain's Relations with the World 1976-1986*. Buffalo: Prometheus Books, 1987.
- Thatcher, Margaret. *The Path to Power*. New York: HarperCollins, 1995.
- Treharne, Sally-Ann. *Reagan and Thatcher's Special Relationship: Latin America and Anglo-American Relations*. Edinburgh Studies in Anglo-American Relations. United Kingdom: Edinburgh University Press, 2015.
- Wapshott, Nicholas. *Ronald Reagan and Margaret Thatcher : A Political Marriage*. New York, N.Y.: Sentinel, 2007.
- Weinberger, Caspar W. *Fighting for Peace : Seven Critical Years in the Pentagon*. New York, NY: Warner Books, 1990.
- Wilentz, Sean. *The Age of Reagan : A History, 1974-2008*. New York: Harper, 2008.
- Williams, Gary. "'Keeping a Line Open': Britain and the 1979 Coup in Grenada." *The Journal of Imperial and Commonwealth History* 39, nr. 3 (2011): 479-508.
- Williams, Gary. "'A Matter of Regret': Britain, the 1983 Grenada Crisis, and the Special Relationship." *Twentieth Century British History* 12, nr. 2 (2001): 208-30.
- Williams, Gary. "Prelude to an Intervention: Grenada 1983." *Journal of Latin American Studies* 29, nr. 1 (1997): 131-69.

Williams, Gary. "‘Shrouded in Some Mystery’: The Governor General's Invitation and the 1983 Grenada Intervention." *The Journal of Imperial and Commonwealth History* (2016): 1-23.

Williams, Gary. *Us-Grenada Relations : Revolution and Intervention in the Backyard*. Basingstoke: Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2007.

Young, John W. "Western Europe and the End of the Cold War, 1979-1989." I *The Cambridge History of the Cold War. Volume Iii, Endings*, redigert av Melvyn P. Leffler og Odd Arne Westad. Cambridge: Cambridge University Press, 2010

8.1 Nettressurser

Hansard 1803-2005: <http://hansard.millbanksystems.com/>.

Margaret Thatcher Foundation: <http://www.margaretthatcher.org/>.

Margaret Thatcher Foundation, "Grenada: Reagan call to Thatcher", 26. oktober 1983, aksessert 14. mars, 2016, <http://www.margaretthatcher.org/document/109426>.

Ronald Reagan, «Adress to the Nation on Defense and National Security», Ronald Reagan Presidential Library & Museum, 23. Mars, 1983, aksessert 31. januar, 2016, <https://reaganlibrary.archives.gov/archives/speeches/1983/32383d.htm>

The National Archives: <http://www.nationalarchives.gov.uk/>